

ŽENA IN DOM

OKTOBER 1936

10

L E T O VII.

Priložene so tele knjige:

»1400 nasvetov za dom in gospodinjstvo«,

mehkovezani IV. in V. del
povesti »Pisani kamnik«,

mehkovezani II. del povesti
»Dnevnik malopridnega
Jurčka«

ali v platno vezani knjigi »Beg
iz pekla« in pet delov
povesti »Pisani kamnik«.

Prihodnja številka izide od
10. do 15. novembra.

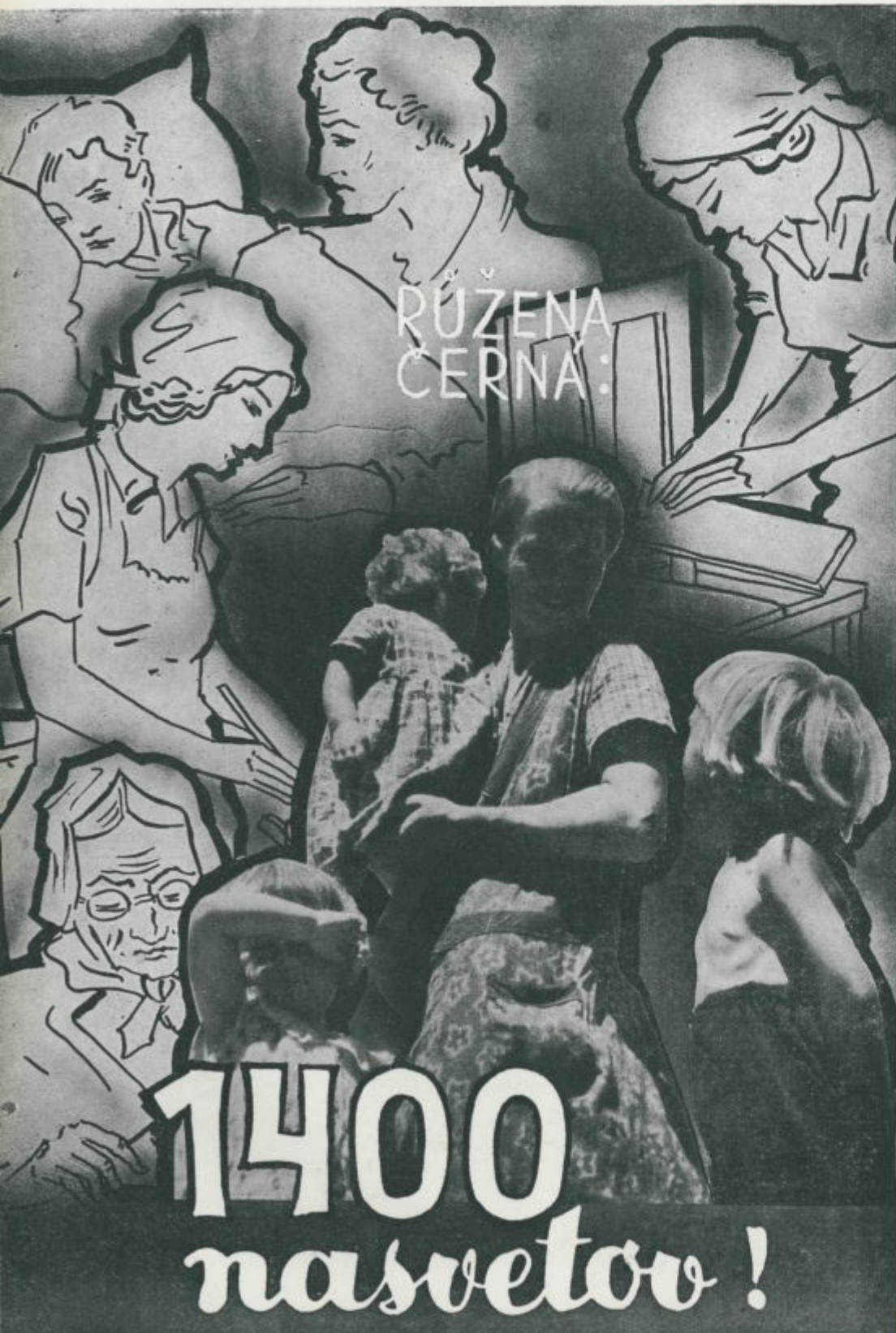
Vkljub domačemu delu —
negovane roke z

NIVEA-CREME

Čeprav imate stalno opravka z mrzlo in toplo vodo, ostane Vaša koža vendar mladostno sveža in nežna. Negujte kožo z NIVEO. Vse to povzroča EUCERIT, ki ga vsebuje NIVEA

Jugosl. P. Beiersdorf & Co, d. z. o. z.
Maribor

Za majhen denar 1400 nasvetov!

Danes smo priložili vsem tistim, ki imajo naročnino v redu plačano, knjigo, ki je tu naslikana. Če morda še niste nakazali teh 37 dinarjev za pet praktičnih knjig, tedaj to še danes storite. Potem Vam takoj pošljemo prvi dve knjigi. Na 138 straneh dobite tele nasvete:

Preračuni živil — Toplota pečice — Mazanje pločevine in tvoril — Pecivo — Želatina — Meso — Ribe — Perotnina — Shranjevanje jedil in živil — Uporaba ostankov — Ogrevanje — Odpadki — Tolšče — Jajca — Mleko — Kava — Krompir — Zelenjava — Gobe — Sadje — Kurjava — Za poslopja in stanovanja — Obleka, obutev — Ostanki in odložene stvari — Lepiva — Čiščenje madežev — Čiščenje raznih stvari — Pranje — Pokončavanje mrčesa — Živali — Cvetiice in vrt — Skrb za telo — Kaj imejmo doma — Oskrba otroka — Uporaba špirita in kisa — Pomen in oskrbovanje špiritnih kuhalnikov — itd. itd.

1400 nasvetov!

Kako dolgo jih bo še ohranil?

Beli in lepi so ti zobje! Vendar je lahko mogoče, da se je na notranji strani že tvoril nevarni zobni kamen, ki je zelo pogosto vzrok težkih zobnih obolenj. Zdravi zobje so dragocenost! Varujte jih! Čistite svoje zobe redno, zjutraj in zvečer, s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje sulforincinoleat, že neštokrat preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Samo z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ **Pozor!** Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

D O M A Č I I Z D E L E K

**PROTI
ZOBNEMU
KAMNU**

Deset zapovedi za zakonsko srečo.

V neki državi v Severni Ameriki, kjer imajo na leto več ko deset tisoč porok in več ko štiri tisoč ločitev, je vlada izdala deset zapovedi za moža in za ženo. Izrazila je upanje, da se bo družinsko življenje zelo izboljšalo, če se bosta mož in žena teh zapovedi držala.

DESET ZAPOVEDI ZA MOŽA:

1. BODI SAMO TOLIKO VELIKOPOTEZEN, KOLIKOR TI DOPUŠČAJO SREDSTVA.
2. NE VTIKAJ SE V GOSPODINJSTVO.
3. BODI VESEL. NIČ NE RAZDRAŽI ŽENE BOLJ KAKOR ČE PRIDE MOŽ DOMOV, PA NIČ NE GOVORI ALI PA SAMO GODRNJA.
4. BODI S SVOJO ŽENO OBZIREN.
5. POKAŽI JI, DA JO CENIŠ BOLJ KAKOR DRUGE ŽENSKE.
6. NE DELAJ JI ZMERAJ OČITKOV.
7. SVOJEGA STANOVANJA NE IZBERI PREBLIZU SVOJIH ALI NJENIH STARŠEV.
8. DO SLUŽABNIKOV BODI VLJUDEN, TODA NE PREVEČ.
9. GLEJ NA SVOJO ZUNANJOST.
10. BODI DOBER IN PRAVIČEN OČE SVOJIM OTROKOM.

DESET ZAPOVEDI ZA ŽENO.

1. NE BODI PREVEČ OBJESTNA.
2. PAZI NA RED V SVOJI HIŠI.
3. NE ZANEMARJAJ SEBE TAKO ZELO, DA IZGUBIS VSO SVOJO PRIVLAČNOST.
4. TODA TUDI TEGA NIKAR NE POIZKUŠAJ, DA BI PREVEČ PRIVABLJALA POZORNOST DRUGIH MOŠKIH NASE.
5. NE ZMANJŠUJ OČETOVEGA VPLIVA NAD OTROKI.
6. NE UKVARJAJ SE VES DAN S SVOJO MATERJO.
7. NE POSLUŠAJ SVOJIH SOSEDOV IN PRIJATELJEV, KADAR MORŠ ODLOČATI O SVOJEM DOMU.
8. NE PONIZUJ SVOJEGA MOŽA PRED DRUGIMI.
9. SMEHLJAJ SE IN BODI POSTREŽLJIVA.
10. NE PRIPOVEDUJ SVOJEMU MOŽU ZMERAJ ZGODB O SLUŽKINJAH.

Vidno voščilo.

Teta je prišla na obisk in je šele po darilih, razloženih po mizi, spoznala, da je Mirkov god. Stopila je k njemu in rekla: «Sprejmi tudi moje voščilo za god!»

Mirko je pogledal po mizi in vprašal:

«Kje?»

Profesorska.

«Sapra, kje imam spet ta preklicani klobuk?»

«Saj ga imate na glavi.»

«No — kje je glava?»

Dober razlog.

«Kako morete tega gospoda dolžiti, da je tat? Saj je videti čisto dostojen!»

«No kajpak, ko ima moj površnik na sebi!»

Lepa in negovana!

Boljše sodbe o lepi ženi ni mogoče dati, kakor če se pravi: ... in kako je negovana! Nežna, čista polt da slehernemu obrazu ljubkost, kar ga dela lepšega. Tako mladostna je lahko tudi Vaša polt...

Vsaka žena je danes lahko lepa, ako se prav neguje. Elida krema Ideal, ta suha krema za podnevi, pomaga kot nobena druga. Ona napravi polt medlo in enakomerno lepo. Varuje polt, je idealna podlaga za puder. Ker vsebuje hamamelis* je postala Elida krema Ideal pravo polepševalno sredstvo!

ELIDA KREMA IDEAL

* Po sodbi zdravniških avtoritet ima hamamelis poseben učinek na oživetev stanic in s tem v zvezi na obnovitev kože.

Boj za dediščino.

Barbka se je kot mlado, zalo dekle poročilo s siromušnim vaškim učiteljem. Vzela ga je iz ljubezni, ne zato, da bi bila preskrbljena, zakaj bila je dobra šivilja in si je sama služila kruh.

V zakonu jo je čakalo vse polno razočaranj. Mož je bil hud pijanec, ki je sproti zapil plačo. Beda in delo je bilo vse, kar je Barbka poznala od življenja. Rodila je možu petero otrok in jih vzgajala, kakor je vedela in znala. Z vso ljubeznijo osamele ženske se je oklenila svojih otrok in jih z lastnim telesom branila, kadar jih je mož hotel v pijanosti pretepati.

Nekega dne je Barbka podedovala po stricu iz Amerike večjo vsoto denarja. Odslej so bili prepriči še bolj pogosti, zakaj mož je na vsak način hotel, da mu mora žena izročiti denar, češ da bo kupil posestvo, ki bo dobro neslo. Ko je videl, da izgrda nič ne doseže, se je začel ženi prilizovati in ji je na posled z lepimi besedami izmamil denar. Obljubil ji je, da bo posestvo vzorno vodil, tako da bodo otroci po njegovi smrti kar najbolje preskrbljeni. A takoj ko mu je žena izročila denar in ko je kupil skromno posestvo, se je pekel iznova začel. Mož sicer ni več toliko pijančeval, vendar je bil zmerom surov in gospodstva željen. Žena in otroci so morali od jutra do

večera na posestvu garati kakor živina. On pa je vabil prijatelje na pojedine in se bahal s posestvom in s polnimi sadovnjaki. Čeprav je bil poprej obljubil, da vzame ženo v sosesstvo, tega ni storil. Ko so otroci dorasli, so začeli prigovarjati materi, naj pusti očeta in naj živi z njimi. Mati pa tega ni hotela storiti, ker se je bala, da jim potem ne bo zapustil posestva, ki je zanj toliko let garala. Otroci so se razšli po svetu, mati pa je dalje trpela in delala pri možu.

Nedavno tega je gospa Barbka umrla. Njeno telo je bilo podobno otroškemu trupelcu, ko je ležala v krsti. Tako drobna, suha in zgarana je bila. Nekaj mesecev nato se je mož v drugič poročil s premožno kmetico. Takoj pri poroki je prepisal posestvo na ime nove žene.

Dobro, da Barbka nemo in pokojno počiva na božji njivi. In da nikoli ne bo zvedela, kako slabo se je obnesla njena žrtev, da bi rešila otrokom imovino ... (k. m.)

Gospodinja Vera svetuje.

Časi so res hudi, morda celo bolj ko kdaj poprej. Čeprav znižujejo državnim in privatnim uslužbenecem plače, se vendar življenjske potrebščine prav nič ne pocijajo. Stanovanja so prav

tako draga kakor poprej in vsa živila so se kvečemu podražila, ne pa narobe.

V tem času more z domačim gospodinjstvom izhajati samo veččlanska družina. Zato svetujem mladim zakoncem in starejšim zakonskim dvojicam, kakor tudi osebam, ki v dvoje živijo v skupnem gospodinjstvu, da opustijo kuhanje doma.

V vsakem mestu imamo nekaj menz in javnih kuhinj, kjer se za majhen denar lahko dobro prehranimo. Če preračunimo, koliko nas stane gospodinjstvo doma, se bomo kmalu prepričali, da mnogo ceneje izhajamo, če hodimo ven jest.

Kuha se obnese le tedaj, če je družina velika. Zato tudi menze lahko za majhen denar dajejo hrano, ker imajo dosti stalnih abonentov. Doma skrbite samo za zajtrk in malico pa za pranje in pospravljanje. Vsa ta dela lahko sami opravljate in si tako prihranite postrežnico ali služkinjo.

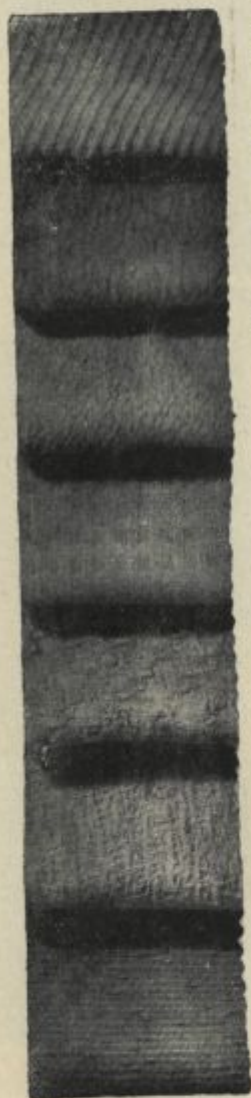
S tem izgubi sicer dom na svojem čaru — a kaj hočemo, izkušati mora mo, da času primerno živimo!

POROČILE SO SE NAROČNICE:

gospodična Mici Kristofičeva z gospodom Zoonkom Drakslerjem iz Rimskih Toplic, gospodična Pavlina Lovšinova z gospodom Pavlom Češarkom iz Goriče vasi in gospodična Marija Vodopivecova z gospodom Nejkom Cundrom s Črnuč.

Iskreno čestitamo!

Višek zadovoljstva

z obleko, s plaščem,
z zimsko suknjo in z
oblačili sploh dose-
žete z nakupom pri nas

MANUFAKTURA

NOVAK

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 15
(PRI NUNSKI CERKVI)

NOVOSTI ZA JESEN IN ZIMO

OGROMNA IZBERA

VEDNO NAJCENEJE

"Odol" varuje zdravje Vaših otrok

L83
**ANTISEPTIČNO
TER-UNIČUJE BAKTERIJE**

ODOL

ker odvira okuženje z nahodom, z boleznimi v grlu in z drugimi boleznimi. Odol osvežuje in poživlja. Z Odolom si ohranite zdrave zobe in zdravo ustno duplino. Zato navajajte otroke, da si bodo že od mladih nog negovali usta z Odolovo ustno vodo in da se bodo zavedali, da ni pomočka, ki bi tako varoval zobe, usta, žleze in grlo kakor Odol.

(L83) je oznaka še bolj izpopolnjenega Odola, katerega antiseptično delovanje je še v večji meri zvišano. Bakteriološke in klinične preiskave so znanstveno dognale, da Odol uničuje bakterije.

Rada bi imela otroka.

Kmalu bodo štiri leta, kar sem poročena. Moj mož je uradnik in zasluži toliko, da živimo, sicer skromno, pa vendar srečno in brez skrbi. Imam čedno dvosobno stanovanje in fantka, ki bo v kratkem izpolnil tri leta. Čvrst in zdrav otročiček je, ki nama je v samo radost in srečo. Vse delo opravi v lahkoto sama. Samo po enkrat na teden si najamem neko žensko, da mi pomaga pri perilu in da opravi težja hišna dela. V zadnjih mesecih pa se je v meni porodilo neskončno hrepenenje po še enem otročičku, majčkenem in nebogljem, ki bi bil spet tako čisto, čisto moj. Tudi moj mož si ga želi, in še celo naš mali Jurček kar zavriška, če zagleda kje kakkega majhnega otročička. Ko pa sem pred kratkim o tem nekaj omenila svoji tašči, je bila vsa iz sebe. In zdaj venomer ponavlja samo to, naj bom vendar pametna in naj ne obremenjujem v teh hudih časih brez potrebe sebe in še svojega moža — njenega sina. Pravi, da bo z drugim otrokom porušena naša zakonska sreča, da ne bom kos vsemu delu in da bosta nered in otroški jok pregnala moža iz hiše. Jaz pa tega ne morem verjeti. Res je, da je tašča starejša in izkušena žena, pa mi vendar njene besede ne morejo zatreti mojega živega hrepenenja. Saj vendar ne more biti res, da bi to majčkeno bitje, v katerem vidim samo novo ožarjenje najine sreče, utegnilo razdreti dosedanjo najino ljubezen.

Lenka B.

Odgovor. Nič se ne dajte plašiti in kar pohitite, da tako razželeni otročiček čimprej prijoka na svet. Res je, da boste imeli po-

tem nekoliko več dela in malo več skrbi, a kaj je vse to v primeri z neskončno srečo, ki nas obide, ko se nam dete prvič nasmehlja, ko prvič zajecelja naše ime. Tudi moža Vam to detece ne bo prepodilo iz hiše, nič se ne bojte, nasprotno, še tesneje ga bo priklenilo na dom, zlasti če bo dekletce. In Vaš fantek! Doma bo imel tisto, po čemer zdaj na cesti izteza ročice: najljubšejšo igračko, tovariša za vse življenje. Pa še to se mi zdi, da bo prav tašča tista, na katero boste morali najbolj paziti, da Vam otročička preveč ne razvadi. Pa tudi tega se nikar ne bojte! Če ste znali že prvo dete, ki ga večina mater malo preveč razvaja, vzgojiti tako, da Vam je v veselje, Vam bo to pri drugem še tolikanj lažje. Naj Vam torej v Vašem drugem otročičku vzklije veselja in sreče najlepši žar!

Krivičen mož. Vse to, kar ste napisali v uvodniku devete številke, je res. Imam moža, ki je proti nam vsem silno krivičen. Vselej, kadar je slabe volje, stresa svojo jezo nad menoj in nad otroki. Zaradi tega vsi veliko trpimo, posebno ker je v svoji jezi še surov in brutalen. Pri tem pa nič ne pomisli, ali je njegov očitek upravičen ali ne, in nam naprti dostikrat tudi take grehe, ki jih je sam zagrešil. Vi ne veste, kako si to ženeu k sreči in koliko noči prejkam zaradi tega, tako da sem živčno že popolnoma uničena. Če pojde tako naprej, se bo to tragično končalo. Če mi morete kaj svetovati, Vam bom zelo hvaležna.

Nesrečna žena.

Odgovor. V takih zadevah je težko svetovati. Največkrat smo ženske same krive, ker pustimo, da delajo z nami možje, kar hočejo. Večina mož se niti ne zaveda, da delajo domačim krivico in kako so odurni, kadar se tako daleč izpוזabijo. Ko bi se mogel tak mož tisti hip pogledati, kakšen je, bi se nad izrazom svojega obraza sam zgrozil. Mogoče pa je tudi, da Vaš mož sam ne ve, kdaj dela Vam in otrokom krivico. Zato mu poizkusite potem, ko se vihar poleže, z mirno besedo dopovedati vse, kar Vam je žalega storil.

Vsak mož ima tudi dneve, ko je z ženo in z otroki malo ljubeznejši. Takrat mu lepo povejte, da se hočete z njim pogovoriti o svojih težavah. Predočite mu, kaj si njegovi otroci mislijo o njem, kadar se ga loti slaba volja in ga popade jeza. Povejte mu tudi, da si boste njegova krivična podtikanja in surove besede zapisovali, pa da jih bo dobil vselej dan kasneje k zajtrku ali pa h kosilu. Če ni hudoben, bo šel vase in se poizkušal brzditi.

Ali naj še zaupam?

Ze skoraj štiri leta hodim s fantom, ki ga imam zelo rada. Možitev bi bila iz službenih ozirrov mogoča šele čez dobri dve leti. Vse bi bilo nekako v redu, a zadnji čas sem opazila, da mu je resnica nekak tuj pojem. Niso sicer velike, pomembne laži, a v meni so vendar zatrlje vse zaupanje do njega. Saj nikdar ne vem, kdaj govori resnico, kdaj mu smem verjeti in kdaj ne. In zaradi tega silno trpim. Trudim se na vso moč, da bi si spet utrdila zaupanje do njega. Pa mi ga on vedno in vedno iznova podere. Saj mi obljubi vse, a držati svoje besede ne zna. Nisem več mlada, skoraj 26 let mi je že. In če vztrajam vezana nanj še kakšne dve leti, tedaj bo menda že skoraj zamujeno, da bi iskala drugje priliko za poznanstvo, ki bi mi obetalo možnost možitve. Vem, da mi bo ločitev silno težka. Saj ga imam kljub vsem njegovim napakam vendarle rada. Pa vendar me plaši misel na zakon brez zaupanja in brez spoštovanja. In bojim se, da bo pomanjkanje tega dvojega kaj kmalu udušilo tudi mojo ljubezen.

Ana R.

Odgovor. Če je že zdaj zatrito v Vas zaupanje do Vašega fanta, je pač najbolje, da se razideta. Neresničnost, laž je v zakonu vedno strahotna in napravi lahko oba zakonca neskončno nesrečna. Naj Vam Vaš zaročenec zdaj obeta karkoli: v zakonu svoje besede prav tako ne bo držal, kakor je zdaj ne drži. Ljubezen je šele tedaj osrečujoča, če je združena in spojena z zaupanjem in spoštovanjem. In če že zdaj tega dvojega ni, kakor pravite, kako naj bo potem srečen Vaš zakon?

Mati mu je dala veliko jesti ...

a ni vedela, da on je, pa se ne redi!

ČEZ DVA TEDNA

OVOMALTINE

je znanstvena kombinacija najzlahtnejših redilnih sestavin, ki se nahajajo v mleku, svežih jajcih in sladu z dodatkom kakava zaradi boljše arome. Zato bi morala biti Ovomaltine na mizi za zajtrk in kosilo v vsaki rodbini, kjer so otroci. Ovomaltine ima prijeten okus in se lahko prebavlja.

Zavoček: mali Din 12—, srednji Din 27—, veliki Din 48—.

Pobrigaj se za dušo svojega otroka!

Ljudje smo taki, da vidimo v vsakem sočloveku sebičnega. Tudi pri lastnih otrocih. Toda pomisliti moramo, da bi nesebičen otrok ne bil zmožen življenja, saj mora kakor vsako bitje gledati najprej nase, na svoj obstoj. Od otroka ne smemo pričakovati, da bo mislil samo na druge, dokler se še sploh ne zaveda, da so razen njega še drugi ljudje. Razvoj pri otroku je namreč na to stran zelo počasen. Dolgo traja, preden se zave, da čutijo ljudje prav tako kakor on, da imajo iste občutke veselja in bolečine. Šele ko se tega zave, čuti z njimi. Tako daleč pride otrok navadno okoli petega leta. Kjer se pa razvoj toliko zamudi, da v petem letu še ne opazimo tega otrokovega občutja, tam morajo biti motnje v otrokovem razvoju. Pomislimo pa še na nekaj drugega. Med močno razvitim čutenjem do drugega človeka in med nezanimanjem je še cela vrsta stopenj. Vendar pa utegnejo tudi pri normalno razvitih otrocih časih starši in vzgojitelji opaziti dejanja, pri katerih bodo začeli dvomiti o njihovi moralni kvaliteti. Ne smemo pa prehitro obsojati. Otrok ima drugačno obzorje, drugačen način čutenja. Nekateremu otroku je pač dano, da vidi nekatere stvari boljše kakor druge in ne more najti pravega odnosa med posameznimi dogodki v svojem in tujem življenju. Odkrije zmerom samo kakšne malenkosti, in tako se utegne zgoditi, da bo brez sočutja ob smrti ljubljenega človeka ali pa da bo brez pomisljanja mučil kakšno žival, ki se ne more braniti. Ker vidi samo življenje okoli sebe, ne razume smrti in ne zna preценiti njene usodnosti. Ker žival ne zna govoriti, semu zdi bolj neživo bitje. Lovenje muh in mrcvarjenje mačk se mu zdi enako kakor če bi se igral s svo-

jimi igračkami. Ko postane otrok starejši in se zave tega, da žival boli, če jo muči, popusti njegova okrutnost in počasi začne zmagovati sočutje.

Najhujše je z lažjo. Jean Paul, veliki francoski vzgojitelj, je nekoč rekel: «V prvih petih letih ne povedo otroci nobene resnične, pa tudi nobene neresnične besede. Samo govore in govore.» Te besede utegnejo biti pretirane, toda kažejo nam pot. Laž je izgovor, ki ga uporabimo vede. Navadno je pri otroku, da se zlaže, da bi se postavil ali pa da bi se ubranil kakšne škode. Zato otrokovih laži, če niso prepogoste in preveč resno mišljene, ne smemo v prvih letih življenja prehudo obsojati.

Drugače je pri otroku z izmišljanjem. Pove nekaj, kar bi rad imel, kar mu je všeč. Če dostikrat ponavlja takšno izmišljanje, mu izgine občutek, da je trditev neresnična in začne kar verjeti svojim besedam. Če pomislimo še, kakšno domišljijo ima tak otrok, bomo hitro videli, zakaj otrok tako pogosto meša laž in resnico, ne da bi se prav za prav svojega dejanja zavedal.

Zato otrokovih izletov v kraljestvo domišljije ne smemo jemati preveč resno. Počasi moramo dete navajati na to, da govori resnico, da se ne sme vede izmišljati česa takega, kar je neresnično, nikoli pa ni dobro, če v takih primerih prezgodaj vzamemo palico v roke.

Naloga vzgojitelja je, da spozna otroka in da ga počasi pripravi na pravo pot in mu določi smer, po kateri naj sprost svojo domišljijo. Če bo hotel prehitro otroka čisto presnovati in preobrniti njegove čute, ne bo imel uspehov. Prav zaradi tega je vzgoja tako težak in nevhvaležen posel.

Kriza medsebojnega spoznavanja

Dandanes ostane velik odstotek žensk brez moža. Zakon je pač zmerom vprašanje medsebojne ljubezni, ne pa poslovna zadeva. Pri njem naj govore občutki, ne pa zgolj preračunljivost.

V dandanjšjih časih je res težko posvetiti iskanju pravega moža ali žene mnogo časa. Življenje zahteva od nas,

da delamo in samo delamo, in v vsakdanjem vrvenju ne utegnemo misliti na druge ljudi. Razna bežna poznanstva, ki bi se bila morda še pred nekaj desetletji razvila v ljubezen in zakon, pozabimo, ker nas žene tempo življenja prehitro dalje, ker v razmerno kratkem času vidimo toliko novega, presenetljivega, da pozabimo majhne dojme, ki bi bili morda v normalnih razmerah odločilni.

Moški sreča na dan na stotine žensk. Ne utegne se ukvarjati z njimi, ker ga žene posel dalje. Tudi z ženskami je tako. Dandanes jih je velik odstotek, ki so navezane same nase, ki morajo same skrbeti za svoj obstoj. Razumljivo je, da taka ženska ne more posvetiti preveč pozornosti moškim. Popoldne in zvečer se vrne utrujena iz službe in ne ljubi se ji hoditi na zabave ali kam drugam, če jo čaka navadno doma še dosti dela v gospodinjstvu. Časi, ko so šefi jemali svoje uslužbenke, so pa tudi že precej daleč, kakor časi, ko so kraljeviči iskali po deželi Pepelke. In uslužbenk je le nekoliko preveč, da bi mogla vsaka dobiti svojega šefa. Tako je v mestu.

Bolje je na deželi. Tam ženska prej lahko dobi moža. Na vasi so ljudje drug drugemu bližji kakor v mestu. Manj shajališč je, in človek tam hitro spozna razmere svojih sosedov.

Zato so dandanes tako pogosti ženitni oglasi, čeprav niso prav primerno sredstvo za iskanje zakonskega življenja. Zanimivo je, da so v Nemčiji nedavno napravili poizkus in ugotovili starost tistih, ki iščejo moža ali ženo po časniki. Ugotovili so, da so moški, ki iščejo žene, stari povprečno okoli devet in trideset, ženske pa pet in trideset let. To so številke, ki dobe svoj pravi pomen šele tedaj, če pomislimo, da je v teh letih plodnost zakoncev že precej majhna.

Kaj bi bilo treba storiti, da bi se nekako reguliralo sklepanje zakonov? Zanimivo je, da je že več znanih sociologov predlagalo, da bi se našel nekakšen način, po katerem bi se ljudje bolje spoznavali. Že pred dvajsetimi leti je C. H. Therald prvi zahteval da bi bilo treba uvesti nekakšne državne zakonske posredovalnice. Zahteval je

Najučinkovitejše orožje zoper zobni kamen

temu najhujšemu sovražniku Vašega zobovja, je **SOLVOLITH**-pasta za zobe.

Neopazno in brez bolečin izpodriva zobni kamen zobno, ki varuje zobe, dokler jih ne zrahlja. **SOLVOLITH**-pasta za zobe prepreči, če jo vsak dan uporabljate, tvorbo zobnega kamna in ga razkrajja, ker vsebuje naravno karlovarsko sol.

SOLVOLITH-pasta ima trpek, osvežujoč okus.

Že 35 let preizkušana in zdravniško priporočana!

v interesu ohranitve države namestu poklicnih posredovalnic brezplačne državne posredovalnice. V Nemčiji se je zlasti lani o tem dosti govorilo. Ljudje pač vidijo dejstva, ki preprečujejo izbiranje zakonskega druga, vidijo gorje poznih zakonov, upadanje porodov in naraščanje socialnih bremen zaradi slabotne mladine, ki je naivčkrat plod poznih zakonov. V Ameriki je že obilo zakonskih posredovalnic, v katerih delujejo znani zdravniki in učenjaki, in prav iz bilance ene teh posredovalnic posnemamo, da se razdere povprečno samo osem do deset odstotkov vseh tam sklenjenih zakonov, medtem ko je drugače ta odstotek ponekod do petkrat večji.

Morda bi res ne škodovalo, če bi država s svojo avtoriteto posegla vmes in uvedla nekakšne zakonske posredovalnice pod nadzorstvom zdravnikov. S tem bi morda preprečila obilo tragedij. Vsekako pa bi se zmanjšalo število ločenih zakonov, ki postaja tudi že v naših malenkostnih razmerah precej občutno. Ti zdravniki bi morali preiskati družine, morali bi preprečiti vse zakone, kjer je eden ali drug zakonec obremenjen s kakšno boleznijo, ki se utegne razširiti tudi na otroke. Le s sistematičnim delom bi lahko počasi dosegli, da se bo narod izboljšal in da bo mladina zdrava.

V naši založbi sta izšli že dve knjigi, ki pišeta zelo izčrpno o vseh vračanih, ki so v zvezi z zakonom. To sta Gerlingova «Vzgoja za zakon» in Macfaddenov «Mož in zakon». Obe knjigi, ki sta bili plod dolgoletnih izkušenj v resničnem življenju, bi morali imeti v

vsaki hiši, saj bi utegnili prinesiti v marsikaterem primeru nasvete, kakršnih človek ne dobi od prijateljev, dati migtaje, ki bi mogli biti časih odločilni za srečo ali nesrečo v zakonu. Knjigi staneta v knjigarnah po 30 din, naše naročnice pa jih dobe za polovično ceno. Svetujemo jim, da si ju naroče.

NADLEŽNE DLAČICE.

Ženske, ki jim rastejo dlačice na bradi, po nogah itd., uporabljajo vsa mogoča sredstva, da bi se jih odkrile. A vkljub vsem mogočim sredstvom ne morejo odpraviti dlačic. Glavni vzrok je ta, ker se ne ravna po navodilih, ki so predpisana za vsako posamezno sredstvo. Vsako sredstvo je le tedaj uspešno, če se strogo držimo predpisov in načina uporabe.

Britje in elektroliza sta sredstvi, ki samo začasno pomagata. Čez nekaj dni začnejo dlačice iznova rasti in od britja postanejo sčasoma še močnejše in vidnejše. Popolno uničenje lasnih korenin bi bilo mogoče le s takimi sredstvi, ki bi pustila brazgotine, kakaj lasne koreninice so zaraščene globoko

v meso. Ne preostane nam torej drugega, kakor da si vsako leto dvakrat do trikrat s primernim sredstvom odstranimo nadležne dlačice.

Lahko si pa pomagata še na drug način. Nadležne dlačice namažite z vodikovim prekisom. Postale bodo svetloplave in tako manj vidne. Toda to sredstvo uporabite le tedaj, če je koža zdrava in neranjena. YXZ.

Časniki poročajo v zadnjem času, da je bilo v Ameriki v zadnjem polletju obsojenih 1270 žensk zaradi krivega pričevanja. Časniki pa ne povedo, koliko moških je bilo obsojenih zaradi istega delikta... Mislimo, da jih mora biti v bajni deželi gangsterjev precej več!

V Afganistanu je pokazalo ljudsko štetje, da pride na vsakega moškega 19 žensk.

Če kdo jezika ne zna.

Aleksander Dumas je potoval po Nemčiji.

Všeč mu je bila.

Razumel pa ni žal niti besede nemško.

Nekje na kmetih je stovil v majhno gostilno. Zaželel si je gob, ki jih je imel najrajši.

Gostilničar seveda njegove želje ni razumel.

Dumas se je trudil, da bi mu dopedal, kaj želi, a brez uspeha.

Naposled mu je prišlo nekaj na misel. Vzel je papir in svinčnik ter gobo narisal.

Gostilničarju se je zjasnil obraz. Šel je in mu prinesel — dežnik.

Vi želite imeti vedno dobro obleko!

VAŠA OBLEKA NAREDI DO-
BER VTIS OB VSAKI PRILIKI,
ČE SI IZBERETE ZA TO
PRAVO BLAGO!

ZADAMO IN GOSPODA
IMAMO ZA TO SEZIJO
KAKOR VEDNO SPECI-
ALNO IZBERO.

Manufaktura

F. Ks. Soviran
Ljubljana, mestni trg 24.

*Moda
Kvaliteta
Vaš okus*

žena in dom

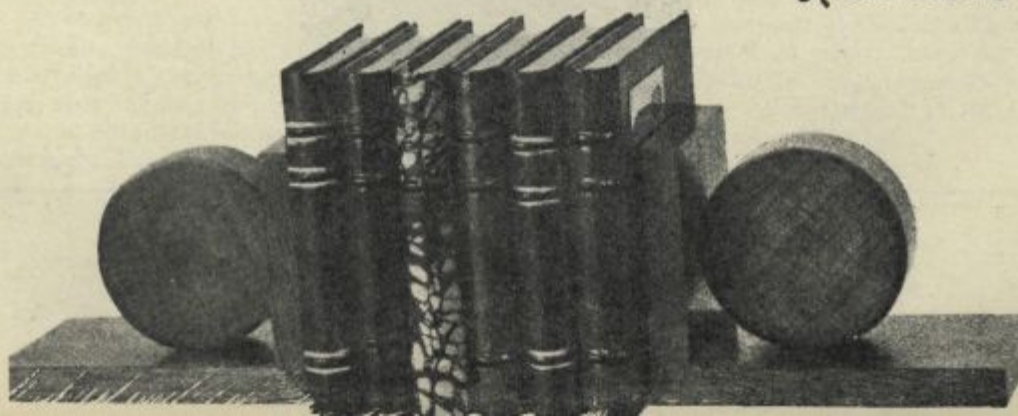
REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO • ŠTEV. 10 • OKTOBER 1936 • LETO VII.

Drage naročnice in bralke!

Časih se kljub preobilnim opraviлом vendar kdaj vsaj za kratek trenutek zavemo, da čas beži in da se s časom krajša tudi naša življenjska doba. Nimamo počitka, nimamo miru, da bi vsaj nekaj trenutkov na dan posvetili premišljevanju samega sebe. Delo, opravi in zabave izpolnijo vse ure, in mnogo časa mine, preden nas kdaj pa kdaj opomni vest: kaj delaš prav za prav? Kako živiš? Čemu živiš? Tedaj se zgroziš in mahoma te obide spoznanje, da bi moralo biti prav za prav vse drugače. Nekdaj si sanjalarila, da človek lahko sam ravna svojo usodo, kajne? Kot deklice si sanjalarila o preprosti, čedni hišici ob robu gozda, v kateri boš živela s svojim možem. Trečna bosta, z ljubeznijo bosta vzgajala otroke, po končanem delu pa bosta hodila v samoto na izprehod in se pogovarjala o čudovitih rečeh, o umetnosti, o lepoti, tako da bo v vajinih dušah zmerom želja po plemenitosti in dobroti. Ali nisi v duhu videla tudi svetlih mesečnih noči, ko boš v svoji umirjenosti odpustila ljudem, kar so ti kdaj hudega storili? In tiste prijetne urice, ko se spušča na zemljo mrak, ko bosta kramljala z dobrimi prijatelji, ki bodo pri vaju na obisku? Kramljali boste o stvareh, ki dvignejo duha in ki pustijo v dušah lepo sled. In do smrti ne bo utihnila v tvojem srcu želja po izpopolnjevanju, po lepoti, po dobroti...

Da, tako je bilo, mar ne? Dolgo je že tega, in če se zdaj za trenutek spomniš teh davnih sanj, te obide neizmerna žalost. Življenje ti ni dalo tistega, o čemer si sanjala. Vsakdanje skrbi in vsakdanje delo te je napravilo zahrknjeno in trudno. In zdi se ti, da je vse to dolgo, in vendar tako kratko življenje zapravljeno samo zato, ker si postala suženj sive vsakdanjosti. Ali je res prepozno, da bi si rešila od vsakega dne vsaj nekaj trenutkov, ki bi jih preživela v duhu nekdanih sanj? Nikakor ne! Tanje od nekoč se sicer ne bodo uresničile do vseh podrobnosti, toda mnogo pridobiš, če se ne daš odvrniti od velike erte vodnice, ki jo mora imeti vsako življenje. Izkušaj preživeti vsak dan pol urice sama zase. Beri dobre knjige, premišluj o sebi in svojem življenju, uhvarjaj se z glasbo, - izkrajka, neguj dušo! Če boš ves zunanji nemir, vsa puhla zabava in kar je podobnega odrinila daleč od sebe in se poglobila vase, boš vkljub sivi vsakdanjosti rešila košček lepote zase!

Uredništvo

ŽENE, PODPRIMO BORBO ZA NOVO BOLNICO!

Gotovo se večina bralk še spominja na ustanovni občni zbor «Akcije za razširitev ljubljanske bolnice», ki je izzvenel v enodušno manifestacijo zastopnikov vseh slojev in vseh poklicev. Vsak, kdor je imel zadnja leta opravka v bolnici, bodisi da je bil tako nesrečen, da je moral sam okušati strašne nekulturne razmere, v katerih se nahaja ta naša najpotrebnejša socialna ustanova, bodisi da je obiskal bolnega znanca, je občutil in priznal, da je to najpotrebnejša akcija, kar smo se jih Slovenci v zadnjih letih lotili.

Skrb za bolnike je bila vedno prva stopnja v kulturnem razvoju naroda. A če danes pogledamo stanje naših bolnikov, moramo spoznati žalostno resnico, da kulturno propadamo.

To spoznanje pa mora pretresti vsakega Slovenca, ki mu je pri srcu blaginja njegovega ljudstva. In to ne samo vsakega moža, ampak tudi vsako ženo. Da, ženo še bolj! Saj ona najbolj občuti, če njeni dragi, njen mož, njeni otroci, njeni sorodniki v bolezni ne morejo biti deležni prave nege in oskrbe, ki jim je ona v svojem domu često ne more nuditi. Saj je dandanes zaradi rastočega pomanjkanja med nami čedalje več ljudi, ki se ne morejo zdraviti doma, temveč morajo iskati pomoči v bolnici. Prav isti vzrok sili žene, da gredo v vedno večjem številu rodit v porodnišnico. Zato je umevno, da število bolnikov, ki iščejo pomoči v bolnici, silno narašča, neglede na rastoče število prebivalstva. V prvem letu (1896), ko je bila bolnica ustanovljena, je sprejela 5000 bolnikov, lani pa 25.000! A v vseh štiridesetih letih se je razširila za deset postelj.

Posledice tega dejstva so porazne. Prav nekaj navadnega je, da ležita po dva težko bolna v eni postelji! Zgodi se, da mora človek, ki ga odnesejo z operacijske mize, ostati kar na nosilnicah. V septičnih sobah je zaradi številnih bolnikov velik smrad, ki prihaja iz gnojnih ran in je posebno neznosen v toplih poletnih dneh. V kraju, kjer bi morala vladati neoporečna snaga, se pasejo muhe in povečujejo trpljenje nesrečnih bolnikov.

Na infekcijskem oddelku ni nobene posebne sobe, kjer naj bi se opazovali sumljivi bolniki, temveč jih nameščajo kar med druge bolnike. Ker tu sploh ni preiskovalnice, preiskujejo nove bolnike kar na temnem hodniku — poleti pa celo zunaj pod kostanji.

Nič bolje se ne godi bolnim otrokom. In vendar, koliko govorimo o zdravju otrok! Prepolna so naša usta o tej «bodočnosti naroda». Toda pravo podobo te «naše bodočnosti» vidimo v otroških oddelkih. Sobe so prenatrpane. Zgodi se, da leže otroci kar po tleh. Ker ni dovolj žimnic, jim podložijo desko, pokrito z rjuho. Če nastopi med otroki nalezljiva bolezen, jih pošljejo na infekcijski oddelek ali pa dobe prostor v ženski sobi poleg pravkar operiranih težko bolnih žensk. Tako se vrsti oddelke za oddelkom, soba za sobo, slika za sliko — stiske in pomanjkanja prav tam, kjer bi človek pričakoval največjo udobnost in nego. Vsak, ki pomisli na razmere v naši ljubljanski bolnici, mora priznati, da vodijo v katastrofo.

Spričo tega dejstva se trudijo nekatere uvidne skupine kakor tudi posamezniki, da opozore slovensko javnost kakor tudi vladne kroge na hude posledice, ki nam prete, če bomo z rešitvijo tega problema še nadalje odlašali. Akademiki ljubljanske univerze so izdali lansko leto posebno brošuro «Ljubljanska bolnica», kjer kažejo na razmere ter natanko opisujejo posamezna dejstva. Mladino v njenem plemenitem stremljenju krepko podpirajo žene, ki so letos spomladi priredile v ta namen posebno zborovanje pod vodstvom ženske zveze. Toda ne smemo mirovati, dokler ne dobimo nove bolnice! Od 21. do 27. septembra bodo vsi dnevi posvečeni propagandi za novo bolnico, vršila se bodo predavanja, zborovanja, govori v radiu, takoj nato pa se bodo ves teden od 27. septembra do 5. oktobra pobirali podpisi.

Žene, pridružimo se skupni volji slovenskega naroda, pomagajmo tudi me graditi našo bolnico!

Angela Vode.

Ant. Adamič:

DOLG

krajni tajnik, nekoliko čudaški stari Doberlet je odložil časopis ter pogledal na uro.

«Menda ga spet ne bo», je zamrmral in pogledal preko očal svojo koščeno ženo Barbko, ki je likala perilo.

«Kajpa da ga ne bo!» je prepričevalno odvrnila žena. Kadar se fantje ženijo, se malo ali celo nič ne zmenijo niti za lastne starše, pa naj bi se zate! Udarila je po sveži, dehteči rjuhi, ki jo je bila zložila na kup.

«Premišlujem, pretehtavam», je govoril mož kakor sam s seboj. «Marsikateri zakon narave se nam zdi zapleten, ker pozabljamo, da smo nekoč tudi sami bili mladi. Da mladi nas starih ne razumejo, je naravno, zato pa moramo biti prizanesljivi. Tine ima dobro srce. Žal mi je le, da ga nisem posinovil.»

«Saj si ga hotel. Mati ti ga je ponujala. Odlašal si in odlašal. Sicer pa — ali bi bilo zdaj drugače?»

«Joj, saj bi menda res ne bilo. Toda nič ne de, naj se ženi. Urico na dan bi pa le vendar lahko posvetil meni, ki ga imam rad.»

«Hvaležnost je plačilo sveta. Že teden dni ga ni bilo k nam. Čez čas naju sploh ne bo poznal več. Pograbila je kup perila ter ga odnesla v drugo sobo.

«Ujeda me», je zastokal za njo. «Tine ni tak, ni in ni. Tudi mene ima rad.» Prgnil je časopis ter jel zopet brati.

Stari Doberlet ni bil Tinetu rodni oče, pač pa skoraj več, bil mu je krušni oče. Ni se strašil ne truda ne potov, dal je denar, da so poslali nadarjenega in razboritega dečka v mesto šolat.

S podporo svojega dobrotnika, s poučevanjem mlajših in s stradanjem se je marljivi Tinček pretolkel tudi na visoki šoli. Sleherno leto je o počitnicah vsak dan obiskal hišo svojega drugega očeta, kjer je največkrat tudi kosil ali večerjal. Negoval je na vrtu cvetje in povrtnino, prebiral na glas novine in kratkočasil gospodarja s pripovedovanjem dijaških storij. Ves svoj prosti čas je posvečal starčku in njegovi ženi.

Namreč ves svoj resnično prosti čas, kajti bila je javna tajnost, da poseda ure in ure tudi pri najboljšem trškem gostilničarju, pri Štefenjaku. Ne zaradi pi-jace — Bog ne daj! Pač pa zaradi njegove lepo razvite hčere Mare, ki ga je omrežila s svojimi kostanjevimi lasmi in mu prizadejala s svojimi porednimi očmi neozdravljivo rano v srcu. Za mizo je posedal, pa ni prav nič kazal, da mu je kaj do deklete.

Mara se je medicincu Joži in tudi filozofu Janji prav tako ljubeznivo nasmihala, kakor je bila naklonjena juristu Tinetu. Kar je res, je res: Tine je bil pa izmed vseh treh vendar še najbolj zastaven fant, pa tudi gladko in možato je znal govoriti. Popolnoma se mu je pa nasmehnila sreča, ko so novine prinesle vest o njegovi promociji in je kmalu potem gospod doktor že vsak dan hodil z aktovko na sodnijo.

Stari Doberlet se je srčno radoval, povedal pa ni niti svoji družici, kako vneto je pritiskal za kljuko, da je fant tako hitro dobil službo pri božici pravice. «Življenjsko nalogo sem izvršil», se je muzal. Ker ni sta imela svojih otrok, sorodstvo pa se jima je porazgubilo po svetu, je zapisal stari dobričina, naj dobi po

njuni smrti doktor Tine še njegovo hišo z njivami in vinogradom v dar. Toda zgodilo se je vse drugače.

Kakor hitro je Tine dobil službo, se je čez noč izprevrigel. Samozavestno je nastopal, zazdel se je samemu sebi. Nič več ni lovil Marininih pogledov, kajti ujel je že njo samo, ki mu je v čudovitih zvezdnatih večerih za hišo slonela na prsih ter se mu rotila v svoji veri, ljubezni in zvestobi.

Doktorju Tinetu je zdaj bliskovito mineval čas. Opoldne ni utegnil k Doberletovim, po pisarni je pa zvečer najrajši posedal pri svoji izvoljenki in v kuhinji pri njeni materi, ki je bila z bodočim zetom prav zadovoljna. Po slovesni zaroki so sklenili, naj bo poroka čimprej. Z nevestino balo so hiteli.

Na onem koncu trga pa se je hudoval stari Doberlet, zlo voljo pa mu je netila še žena.

«Hvaležnost je plačilo sveta. Že spet ga ni bilo ves teden na izpregled. Čez nekaj časa naju sploh ne bo hotel več poznati...»

V nedeljo dopoldne pa je vendar spet prišel. Povabili so ga na obed. Srčna hvala, res ne more, kajti mora na obed k Štefenjakovim... Oblila ga je rdečica, nato pa se je prešerno zasmel. O zaroki ni črnil besede.

«Potemtakem si za nas izgubljen?» je po daljšem premisleku mrko vprašal krušni oče.

«Ne razumem vas», je skomizgnil Tine z rameni.

«Pozabil nas boš.»

«Gospod tajnik, nikoli! Kako naj vam povrnem vse dobrote?»

«Dobrot ni mogoče povrniti.»

«Toda gmotne žrtve... stroški z menoj... koliko sem vas že stal... Kako naj vam vse to poplačam, povrnem?»

Stari je hodil po sobi gor in dol in kar otepal je z rokami. Zdajci se ustavi pred mladcem ter ga ostro motreč iznenada vpraša:

«Torej tako. Bi podpisal menico?»

Tine je pobledel, toda oči ni povetil. «Kaj mu je le?» je premišljeval. Ali ne sme početi, kar hoče? Zakaj se jezi? Ali ima kakšno pravico do mene? Ali sem mu tolikšen dolжник? Ni razporedil misli, podzavestno je samo čutil, da se ga lasti vsepovsod samo kruta sebičnost. Odpor, ponos in prezir sta mu potisnila jedek odgovor na jezik. Kljubovalno je odgovoril:

«Bom podpisal, gospod tajnik.»

«Izvrstno, sijajno!» se je zakrohotal stari in mu pokazal hrbet.

Pri Štefenjakovih so se tisti večer dolgo posvetovali. Oče in mati sta bila v hudih skrbih, zaljubljenca sta pa kmalu v poljubih pozabila na ves svet.

Odslej ni bilo doktorja Tineta nič več k Doberletovim, ti pa tudi niso nič izpraševali po njem. Jeseni je ženin popeljal lepo svojo nevesto pred oltar. Povabil je na slavnost tudi Doberletove, ki pa so poslali na mizo zgolj lep šopek rož.

Ko se je doktor Tine vrnil s poročnega potovanja, je našel na svoji mizi pismo, v njem pa pravi pravcati trgovski račun, podpisan od starega Doberleta.

Tine se je prijel za glavo, nato pa je z računom zdirjal k Štefenjakovim. Bogati tast se je popraskal za ušesi, potem pa je šel ter plačal na račun hčerine dote ves dolg z obrestmi vred.

Kdo je večji krivičnej?

ČUDEŽNI ZDRAVNIK

Dr. Janez Bodnar, ki je šele pred kratkim promoviral za doktorja medicine, je zaradi protekcije, ki jo je imel, dobil tudi že službo okrožnega zdravnika v provinci. Ves vesel se je selil v svoj novi kraj. Spotoma se je ustavil v nekem manjšem kraju, zakaj še bolj ko svoje diplome in hitre namestitve se je veselil misli, da bo zdaj lahko izpolnil obljubo, ki jo je bil dal svojemu mamelemu, zlatolasemu dekletcu. Še kot mlad medicince jo je neki dan meseca maja ob mesečini in petju slavčka poljubil na ustnice in ji prisegel večno ljubezen. Pa tudi ona mu je zatrdila svojo naklonjenost iz vsega srca.

Samo njen oče, trden gostilničar, ni kazal niti trohice navdušenja za bodočega moža svoje hčere.

«Prav rad bi ti dal svojo hčer za ženo,» je rekel mlademu zdravniku, ki ga je poznal še čisto od malega, «ko bi znal kako pošteno rokodelstvo, da bi si lahko redil ženo.»

«Ampak!» se je zadržal mladenič užajeno. «Saj sem vendar diplomiran zdravnik in celo službo že imam. Pravkar sem namenjen tja.»

Gostilničar je nejevoljno zamahnil z roko.

«Zmerom sem silil tvojega očeta, naj te rajši izuči kake obrti, pri kateri ti ne bo treba trpeti lakote. On pa si je vtepel v glavo, no, in je napravil iz tebe diplomiranega berača.»

Te besede so mladega doktorja spravile pokonci.

«Gospod, nobene pravice nimate, da se tako sramotilno izražate o zdravniškem poklicu!»

Gostilničar je razburjenemu mladeniču napolnil kupico z onim tam iz kota in ga smehljaje se potisnil nazaj na stol.

«In vendar, dragi prijatelj, imam to pravico. Sedi že vendar, sicer se boš še sesedel, ko ti bom povedal, da sem prav za prav tvoj kolega.»

Novopečeni doktor se je res sesedel na stol.

«Kolega? Moj kolega? Kaj naj to pomeni?»

«To naj pomeni, da sem jaz prav tako diplomiran zdravnik, kakor ti. Vidiš, moj dragi, moja diploma, ki sem bil včasih tako ponosen nanjo, leži zdaj nekje na podstrešju, če je niso že miši razglodale. Zdaj prodajam kmetom vino. Če hočeš slišati vso storijo, napravi požirek, prav dober je, še lanski, in poslušaj!»

Mladí doktor pa ni mogel napraviti niti požirka, tako je osupnil.

«Da, tudi jaz sem začel svojo pot prav tako, kakor ti, moj dragi. Ko sem si po dolgih letih študija in lenarjenja pridobil diplomu, sem poizkusil svojo srečo najprej v glavnem mestu. Zaman. Kakor da bi divjala epidemija zdravja. Hitro sem prišel do sklepa, da na ta način ne bom nikoli posebno trdno na svojih nogah. Razmišljal sem, ali bi ne bilo bolje, da se vrnem v svoj domači kraj, ali bi ne bilo najpametneje, da bi se naselil tam in bi tam razširjal blagoslov te spoštovanja vredne vede.

Moj edini konkurent je bil brivec, ki je drl tudi zobe.

Zivotaril sem tam, v tistem malem trgu, kjer mi je tekla zibelka. Ah, tako lep kraj je to in zdrav, zdrav...! In tisti idilični mir!

Ponoči me niso nikdar motili bolniki, še celo podnevi so me pustili na miru. Moji rojaki so gledali zdravnika kakor kakega čarovnika ali zastrupljevalca. Poklicali so me po navadi šele takrat, ko so stale bolniku že smrtne srage na čelu. Če pa sem predpisal zdravilo, ga niso nikdar kupili, kaj šele jemali.

Medtem sem se oženil in sem občutil gorje in breme svojega diplomiranega življenja še toliko težje. Ko je umrl moj tast, je ostala hiša žalostna in prazna. Gostilna je bila kakor zapuščena. Pomislil sem torej, ali bi ne kazalo zamenjati slabo eksistenco z dobro. Zapustil sem svoj rodni kraj in nehal pisati recepte. Če pa misliš, da se je s tem moja slavna zdravniška kariera končala, se zelo motiš. Najboljše šele pride.

Neki dan pride neki kmet v moj lokal. Hoče slivovke in se zvija, češ da ga boli trebuh.

«Daj, Brus, daj mi ga frakelj, morda mi potem odleže,» je stokal stari.

Vzel sem iz svoje ročne lekarne majhno stekleničko in natočil iz nje v frakelj.

«Na, vzemi domov in napravi pred južino požirek in po južini dva; če pa popoldan ne bo odleglo, pridi, pa ti dam še enega.»

Kmet je zmajal z glavo in pogledal zdaj mene, zdaj frakelj. Potem je dvomljivo vprašal:

«Hm, Brus, kaj se na tako reč tudi razumeš?»

«Zakaj pa ne, sem odvrnil. Moj oče je dočkal sto let, in on, ki ga je že moj stari oče učil, me je navadil zdraviti različne bolezni. Stari ljudje veliko vedo!»

To je kmeta pomirilo. Ako bi mu bil povedal, da imam svoje znanje z univerze, bi bil frakelj za prvim plotom prazen.

Tako pa je prišel drugi dan spet k meni in je bil poln hvale.

«Bog ti povrni! Kakor bi bil pihnil, tako mi je odleglo!»

No in potem? Čez dva dni je prišel drugi pacient, za njim tretji, četrti, peti, deseti. Drug za drugim, vsi so mi poklanjali svoje zaupanje. Kmalu so tudi drugi bolniki napolnili mojo točilnico, od blizu in daleč so začeli prihajati, z vsemi mogočimi boleznimi. Marsikdo je zdrav odšel in me bogato nagradil.

In zakaj?

Ker nisem nikomur povedal, da leži na podstrešju moja diploma. Vsako bolezen sem zdravil seveda prav tako, kakor sem se bil naučil na univerzi; celo knjige sem si naročil iz inozemstva čisto nove, najmodernejše knjige, ki so mi olajšale ugotavljanje bolezni. Seveda tajno, čisto tajno sem jih moral dobiti v hišo. Gorje, ako bi bil svojim pacientom izdal, da sem pravi, pristni doctor medicinae! Sijajno je cvetela moja obrt

čudodelnega doktorstva in moj dobri glas je segel tako daleč, da so ga čuli celo moji diplomirani tovariši. Vzbudil sem pozornost, zaskrbelo jih je grda konkurenca takegale mazača, začeli so paziti name, in nazadnje so spravili zadevo pred sodišče.

Vsi bližnji zdravniki so se zbrali pri razpravi.

«No, sem si mislil, ti naj se pa le enkrat malo začudijo in naj odidejo z dolgimi nosovi nazaj v svoje ordinacije.»

«Kako si upate zdraviti bolnike?» je vprašal okrožni zdravnik, ki je pri razpravi zastopal strokovnjaško mnenje in je sedel poleg sodnika.

«Iz čisto preprostega razloga, gospod kolega, ker sem prav tako zdravnik kakor vi, sem odgovoril mirno.»

Razgrnil sem svojo diplomu po mizi in zmagoslavno pogledal okrog sebe. Učinek je bil porazen. Eden izmed zdravnikov je zardel, drugi posinel, eden je zarumenel, eden je pozelenel, gospod okrožni zdravnik pa je izpreminjal barvo kakor mavrica.

Toda moje odkritje je napravilo primeren vtisk tudi na paciente. Marsikateri mojih nekdanjih bolnikov se je pokazal pri razpravi. Pozorno so poslušali, kaj se bo zgodilo z njihovim oboževanim čudodelnim zdravnikom. Ko pa so zvedeli, da se svoje umetnosti nisem naučil od rajnega očeta, ki je učakal sto let, ampak da sem pravi diplomirani zdravnik, so bili vsi kar divji in njih psovke so mi pogostokrat prišle prav do ušes:

«Tak goljuf, tak slepar! Čisto navaden zdravnik! No, ta nas je pa pošteno potegnill!»

Niti en bolnik ni več prestopil mojega praga. Nekaj časa celo v mojo krčmo niso več zahajali. Toda ker sem v tem kraju edini gostilničar, jim ni kazalo drugega, kakor da so spet prišli.

Zdaj zdravi neki star pastir bolnike v svoji koči in jaz si ga ne upam naznaniiti, ker bi se morda izkazalo, da je tudi on zatajil svojo diplomu, da bi si tako pridobil zaupanje med ljudmi.»

Taka je bila povest «čudodelnega zdravnika», in mladi kolega jo je poslušal z žalostnim srcem.

Ljubljeno plavalaso dekletce pa je le dobil, samo obljubiti je moral, da bo, če se kot zdravnik ne bo mogel vrediti, nastopil službo pri tustu in se vdinjal za vajenca ali pa za natakara.

Nekdo, ki je imel svojo pisarno, tipkarice in mnogo dela, je potreboval novo moč. Čez nekaj dni ste lahko čitali v dnevniku v rubriki «Službo dobi» čisto majhen, drobno natisnjen oglasek.

Prišlo je 510 ponudb.

Gospod šef je sam pregledoval pisma, jih odpiral, prebiral in metal v koš. Veliko jih je vržal v koš, nekaterih še odprl ni. Vse ponudbe, ki so bile napakno naslovljene, na katerih naslov ni bil na pravem kraju, vsi ovitki, na katerih ni bila znamka pravilno nalepljena, vse, kar ni bilo popolnoma čisto, vse to je zletelo v koš. Potem je dobil mnogo slabo sestavljenih ponudb in dosti pisem s slovničnimi in pravopisnimi napakami. Tudi vse, kar ni bilo napisano v lepo zvonečem slogu, je zletelo med stari papir.

Ko je bilo vse to opravljeno, je ostalo na mizi pet ponudb.

Teh pet ponudnic je gospod šef naročil v pisarno, da se mu predstavijo. Dve izmed deklet sta bili negovani in zanemarjeni in ju je precej poslal domov. Ena je bila brez dvoma trdno prepričana, da bo dobila službo laže, če se bo kocketno vedla. Tudi ta je zapustila pisarno, ne da bi bila slekla plašč.

Tako sta ostali samo še dve.

To je primer, ki se prav pogosto zgodi. Žalostno, toda resnično. Šefi gotovo ne dajejo oglasov zato v časopise, da bodo dobili 500 ponudb, ki jih bodo morali odbiti. Toda ponudbe same jim izbiro olajšajo. Vsakdo, ki ima v poklicu opraviti s pisanjem, bi moral vedeti, da je marsikaj odvisno od pregega otiska, in zato skrbeti, da bi bil brezhiben.

Ali nas je res preveč?

Statistike izkazujejo, da se po vsem svetu rodi več dečkov kakor deklic. In sicer 106 dečkov na 100 deklic. V naši beli Ljubljani smo na to stran še na boljšem. Saj izkazuje naša ženska bolnica, da je bilo v njeni porodnišnici leta 1935. rojenih 1094 dečkov in 963 deklic. Iz tega bi sledilo, da je trditev, da so ženske v presežku, neupravičena. In vendar mora mlado dekle in mlada žena vedno iznova čuti, da je v poklicu nezazelenjena, češ, da je še za moške zaslužka premalo. In vsepovsod se poudarja, kako slabi so izgledi na moštvo, ker nas je pač preveč.

Tu podajamo k temu vprašanju nekaj pojasnil, ki bodo gotovo zanimali marsikatero čitateljico.

Da se rodi več dečkov kakor deklic, je sicer res. Res pa je tudi, da je umrljivost moškega časovno pomaknjena pred umrljivost ženske. In tudi po številu jo prekaša. To je tudi vzrok, da končni rezultat statistike res izkazuje presežek žensk. Kakšen je potem torej v resnici položaj mladega človeka, zlasti dekleta, v tem pogledu?

Med dvajsetletniki je še vedno več moških kakor žensk, kar se pač še nanaša na presežek moških porodov. Še celo med tridesetletniki so ženske v manjšini. Šele zdaj začne padati presežek moških. Nekaj časa sta si potem cba spola po številu enaka. In šele v dobi, ko je ženska v štiridesetem letu, začne naraščati njen presežek.

V presežku so torej šele ženske zrelejše dobe, ki so pa po večini že poročene ali pa že vdove. Ali pa tiste, ki se udejstvujejo v poklicih, ker se jim je v dobi, ko so imele priliko, da bi se poročile, zdelo živiljenje poklicne ženske privlačnejše od živiljenja zakonske žene in matere. Da pa je tudi mnogo takih, ki so vedno hrepenele po možu in po materinstvu, ostalo brez moža, ni krivda v zakonu narave, v presežku žensk, ampak v razmerah časa. Slabe gospodarske razmere marsikateremu moškemu onemogočajo misel na zakon, na lastni dom in družino. Število brezposelnih narašča iz dneva v dan. In ogromno je število mladih moških, ki ob svoji borni plači komaj sami životarijo.

Precej tragično je tudi v tem, da je umrljivost moškega največja prav v njegovi najlepši dobi. Vzrok je pač v tem, da je moški že po svojem poklicnem delu izpostavljen vse večjim nevarnostim kakor ženska. Poglejmo samo, kako številni so smrtni primeri med delavci na visokih stavbah ter pri vodnih in težkih terenskih zgradbah. Kako bogata je smrtna žetev med rudarji, znanstveniki in raziskovalci. In koliko mladih, nadobudnih živiljenj ugasne na krvavih bojnih poljanah.

In še nekaj je, česar ne smemo prezreti. Kljub temu, da je pomanjkanje služb dandanes večje kakor kdajkoli poprej, je vendar v raznih službah zaposlenih prav znatno število deklet, ki

zaslužijo po 1000 do 2000 dinarjev na mesec. Če stanuje takšno dekle pri starših, jim plačuje za hrano in stanovanje kakih 600 do 1000 dinarjev na mesec. Vse ostali znesek ostane njej. In veliko teh deklet potroši ves ta denar samo za bolj ali manj ničeve reči, ne da bi dele vsaj nekaj na stran za čas bolezni ali starosti. Ali je potem čudno, da si mladenci, recimo mlad obrtnik, učitelj ali uradnik, ki zasluži prav tako kakor ona po kakih 1000 do 2000 dinarjev na mesec, ne upa zasnovati takega dekleta? Dekleta, ki je vajeno samostojnega živiljenja, ki prosto razpolaga s svojim časom in s svojim zaslužkom. In če jo zasnuje, ali ni povsem razumljivo, da se takšno dekle pomišlja, da bi zamenjalo dosedanje neodvisno živiljenje z živiljenjem zakonske žene, ki bo morda morala z istim zneskom, s katerim je dotlej živela samo ona, vzdrževati dom ter oblačiti in prehranjevati ne samo sebe, ampak tudi moža in še otročička, ki mu bo morda prav kmalu sledil še drugi in še tretji.

Torej ne v presežku žensk, ampak v razmerah časa in v poklicni nevarnosti moškega je vzrok, da ostane dandanes toliko deklet samih, brez moža. In ko se urede razmere, kadar bo zaslužka in kruha dovolj za vse mlade moške, ki imajo resnično voljo do dela in ustvarjanja, tedaj bodo tudi spet mladi stopali pred oltar. Mladi ljudje, ki še niso okusili slasti samostojnega izživiljanja in jim je tiha sreča mirnega zakonskega živiljenja ljubša od brezskrbnega samostojanja.

URA

o je prišlo dekletce v peto leto, je odkrilo v svojem življenju nov, tih, a stalen zvok. Že cele kopice glasov se je zavedalo: jasnega žorgolenja ptic, lajanja domačega psa, nežnega materinega glasu, zvonca, ki je klical h kosilu zmerom lačni želodček, nežnega zvonjenja cerkvenih zvonov, o katerih je dekletce mislilo, da so glas ljubega Boga. Zdaj pa je zaznalo njeno uho šum, ki je slabši in nežnejši kakor vsi drugi, mirno tikanje, ki se je slišalo ves dan in ki jo je nekoliko spominjalo na počasno padanje debelih, deževnih kapelj.

Dekletce je izprova ugotovilo, da prihaja to tikanje iz velike, lesene, zaboju podobne omarice, ki jo imenujejo odrasli uro. Pozneje je videlo še podobne manjše, tikajoče stvarce na maminini mizi in na kredenci v obednici.

«Čemu je pa to?» je vprašalo dekletce, ki je bilo zelo radovedno, in pokazalo na uro na mizi.

«Čas nam kaže», je odornila mati nekoliko raztresena, ker je prav tedaj pisala pismo.

«Čas?» Ta beseda je bila dekletcu tuja. «Kaj pa je čas?»

«Čas...» je začela mati, da bi jo poučila, in potem iznenada obstala in zmedeno pogledala svojo hčerko. Kako naj otroku razloži čas?

«Kaj pa je čas?» je ponovilo dekletce trdovratno. «Kaj pa delamo z njim?»

«Mi z njim nič, ampak on z nami, dragica», je odornila mati, ki so se ji med črnimi lasmi kazali že nekateri srebrni. Kar nekako otožna je postala. Potem se je nečesa spomnila. Pokazala je veliko oljno sliko na steni, na kateri je bila ona naslikana v istih letih, kakor je bila zdaj njena mala hčerka — pred tridesetimi leti.

«Poglej, dragica,» ji je rekla, «to sem bila nekoč jaz. Zdaj pa poglej še mene! Vidiš, čas me je tako izpremenil.»

«Ali ta tikajoča stvarca pove, kdaj čas dela?» je hotelo zdaj vedeti dekletce. «Kaj pa pripoveduje, ali šteje tikanje?»

«Dobro si oglej obraz ure! Povsod naokoli so številke in iz srede prihajata veliki in majhen prst. Ta dva se premikata od številke do številke, in potem vemo, koliko je ura.»

Dekletce je postalo čisto zmedeno.

«Ali se tudi jaz lahko naučim brati številke?» je vzkliknila. In potem je iznenada rekla: «Veliki prst se je premaknil, mali pa je lenuh in kar stoji.»

«Ta se samo vsako uro malo premakne.»

«Ali je ura dolga, mama?»

«Časih je prav kratka, pogosto pa zelo, zelo dolga.»

«In ura to ve?»

«Ne, to vemo samo mi.»

Dekletce se je zastrmel v beli obraz ure, ki so ga obrobile črne številke. Potem je dolgo gledalo mali kazalec, ki se je tako počasi pomikal. In potem je vprašalo prvič v življenju kakor kakšen odrasel človek:

«Koliko pa je ura?»

«Tri četrt na eno, dragica. Čez četrt ure bomo jedli. Zdaj pojdi in si umij roke pa počesi sel!»

Toda dekletce je še zmerom stalo pri mizi in ni odornilo očesa od ure.

«Ali ti ura pove, kdaj moramo jesti?» je vprašalo.

«Da.»

«In kdaj moramo vstati, in kdaj moramo iti v posteljo?»

«Da, dragica.»

«Ali pove to vsem ljudem?»

Mama je prikimala. Nekoliko jo je zmedel prestrašeni izraz na mlademu obrazu.

«Potem morajo pa vsi ljudje ubogati uro, tudi odrasli? Koga pa uboga ura?»

«Čas.»

«In koga uboga čas?»

Mati je v zadregi pogledala otroka, kakor bi si ne vedela pomagati. Toliko hoče vedeti ta otrok! Potem je nekoliko zmedeno odornila:

«Ljubega Boga.»

S temi besedami je bilo dekletce zadovoljno. Vedelo je, da ljubi Bog nima nikogar nad seboj.

Obrnilo se je, da bi šlo. Pri vratih pa je iznenada obstalo in dejalo odločno, kakor bi bilo ponosno na svoje odkritje:

«Potem je pa ura vzgojiteljica, ki ji ljubi Bog zaupa odrasle, tako, kakor ti mene, kadar greš z doma, pa rečeš gospodični: pazite na otroka!»

Malo se je priklonilo proti uri in reklo z nasmeškom:

«Zbogom, gospodična ura. Pridna sem, in zdaj si grem roke umiti.»

Drugi teden se je dekletce naučilo brati čas z belega obraza ure. V začetku se je pogosto zmotilo, ker je zamenjavalo kazalca. Počasi pa se je le vsega napadilo in potem je skakalo od ure do ure, da je preizkušalo svoje znanje. Pri nekaterih urah ni bilo težavno, saj so bile z visokim ali pa z nizkim glasom in je bilo treba šteti samo udarce, da je vedelo, koliko je že. Drugače pa je bilo z malimi urami, kakršni sta imeli tudi mama in gospodična na zapestju. Te so bile zelo zahrbtni. Prav nič se ni spoznalo pri njih. Zato jih tudi maralo ni. In še nečesa ni maralo: tega skrivnostnega časa, ki je napravil iz dekletca mamico, časa, ki ga nihče ne vidi, ki pa je vendar zmerom v človeški bližini. Spomnilo se je, kako je zadnjič zavzdihnila teta Liza:

«Da, da, tako hitro teče čas!»

Dekletce je hotelo vedeti, kam teče čas, toda na to vprašanje niso znali odgovoriti niti odrasli.

Kadarkoli je zdaj dekletce pogledalo na uro in lahko reklo: «Enajst je, dvanaest je», je doživelo zmerom nekaj nenavadnega. Zmerom, kadar je divjalo po vrtu ali pa se igralo s punčkami, se je spomnilo belega obraza ure. Videlo je oba grda prsta, ki sta lezla čeznjo, večji prav hitro, krajši pa počasi. Videlo je tudi, kako se je pri veliki uri v veži majalo tikajoče nihalo, kakor zadnjič zvečer dedova glava, ko je v velikem naslanjaču zadremal. Ni rado mislilo dekletce na kazalca in na nihalo, ker mu je bilo vse to nekaj čudnega in ni spadalo v njegovo življenje.

Neki dan je odkrilo dekletce spet novo zanimivo igro. Na vrtu si je zgradilo mesto iz vej in prsti. Sicer se je pri tem pomazalo, toda to ni bilo nič hudega.

Ko je dekletce zidalo cerkev — velika veja, ki naj bi bila zvonik, je že tičala v prsti —, je prišla gospodična.

«Moj Bog, kakšna pa si!» je vzkliknila. «Tako pojdi v hišo. Preobleči te moram. Mamica pričakuje goste.»

«Samo še cerkev», je prosilo dekletce. «Potem bo vse opravljeno.»

«Ne, ni več časa. Pojdi!»

Dekletce je žalostno ubogalo. Ko je hotelo popoldne graditi dalje, je peter podrl hiše. Sedlo je na tla in jokalo.

«Ni več časa», je rekla gospodična. «Ni več časa.»

Zdaj je dekletce iznenada vedelo, da je čas nekaj hudobnega, nekaj takega, kar človeku pokvari veselje, kar uniči veliko mest. In ne moremo se mu ubraniti. In tudi ure so hudobne, ker morajo poslušati čas.

Dekletce je bilo ves popoldan nenavadno tiho.

Ko je zvečer leglo in slišalo s hodnika tikanje ure, se je nakremžilo. Z obema rokama si je zatisnilo ušesa in si mislilo: to so koraki časa. Nočem jih slišati, sovražim jih.

In ko je prišla mamica, preden je šla spat, k deklici, je zagledala skrbeč, žalosten obrazek. Dolge trepalnice so bile še mokre od solza od prvega boleznega spoznanja mladega življenja.

„Žena in dom“ ima sedaj telefon 21-32.

Iva Potočkova:

Recept po prababici

Pot k moškemu srcu gre še zmeraj skozi želodec — na tem se ni nič izpremenilo.

Ne rečem, da Milka ni znala dobro pripravljati jedi; toda vidite, da tudi to ni nič vredno, če dela človek več, kakor mora. Po mnenju Ivana je Milka danes prekosila samo sebe. Zvečer je

letel domov ne toliko na perutih lju-bezni kakor zato, ker je bil lačen. Begal je po stanovanju, šel je v prvo in zadnjo sobo, pogledal v kopalnico, v pred-sobi je odprl omaro, se ni li Milka skrila, toda Milke nikjer.

Ivan ni bil eden tistih, ki si ne znajo pomagati. Pogledal je najprej v kre-

denco. Tam je našel četrtno hlebca mehkega kruha in nato še nekaj na krožniku, nedoločene barve. Poduhal je. «Aha, nekaj za na kruh. Če Milka misli, da je to za dva, se moti. Za kazen, ker je še ni doma, pojem to sam.»

Odrezal si je kos kruha ter ga nama-zal s tisto stvarjo. Ugriznil je in žvečil. «Hm...» je zadovoljno godel, zakaj go-voriti ni mogel, preden ni pogoltnil

prvega grizljaja. «Presneto dekle, kam hodi po te recepte? Še nikoli nisem jedel ničesar tako dobrega. To je boljše ko vse ribje, laške in ne vem kakšne solate. Tega mora napraviti več v zalogo, da bom lahko jemal s seboj za predjužnik. To ima tako nenavaden, pikanten okus... presneta žaba!»

Ivan je snedel in se dolgočasil. Oditi brez večerje ni hotel, zakaj tega, kar je snedel, še ni smatral za popolno večerjo. Imel je prav — kajti slednjič je pricapljal Milka, tiščec k srcu zavitek prekajenega mesa. Najprej je slišala vljudne očitke, ker se je zakasnila, kar pa ji ni pokvarilo dobre volje. Potem je začela pogrinjati. Zagledala se je v kredenco: «Kaj je to — tu sem imela kruh — ti si ga pojedel? In kar suhega — to se čudim! Tega ti ne delaš!»

Ivan se je popraskal za ušesom. «Mno — suh ravno ni bil. Namazal sem ga...»

«Namazal — in s čim? Saj nimam masla doma!»

«No, namazal sem ga s tistim dobrim, kar si umešala —»

Milka je vzela v roko krožnik. «Ivan — ti si — ti si to snedel?»

Ivan je razumel situacijo ter jo je hotel diplomatično rešiti. «Milka — jaz te občudujem! To je neprekosljivo! Moram tega napraviti več in, če je drago, ti pridam —»

Toda Milka je držala dlani na sence, potem je poskušala delati plavaška tempa, ki jih v vodi ni nič prida znala, nakar je odplavala k usnjenemu naslanjaču in se zvalila nanj. «Človek bi zblaznel!»

«Kaj — kaj ti je?» Toda namesto odgovora je začela Milka izvabljati iz grla znane zvoke kakor vselej, kadar ji je šlo na jok. «Vš — vš —» Potem pa je zagrmelo: «Pojdi mi izpred oči! Toliko dela in koliko denarja je to veljalo! Dve uri sem mešala, on pa mi to poje na kruhu! To je bil recept po prababici — teta mi ga je posodila — ne spo-

minjam se več, kako je to bilo — pet dek masla, dve deki nečesa — in spet deka — in dva grama — same latinske besede — vš — vš —»

«No, ampak — kaj je na tem — ti bo pa teta spet posodila — sam ji bom rekel —»

Milka se je cmerila in se gugala kakor vrba, če jo veter stresa. «To je strašno! Recept po prababici! Recept, ki ga je uporabljala sama madame Pompadour! Dve uri sem to mešala, in stre-la, on pa mi sne s kruhom —»

«Ampak — kako naj bi se to jedlo, če ne s kruhom? Saj je vseeno!»

«Sploh bi se ne smelo jesti! To ni bila jed, ti kozliček!»

«Pa kaj — kaj je torej bilo, za pet ran božjih?»

«Moja krema za obraz!»

Ivan se je zvalil v drugi naslanjač.

«No, samo da ni bila krema za čevlje!» je dejal stočno, toda njegov obraz ni povedal, da bi tudi on najrajši delal «vš — vš —»

O. Šetka:

✱

ZVONČEK

MUDr. Ivan Rešetar je bil prav židane volje. Prvič v življenju in zaslužen. Človek promovira za doktorja večinoma samo enkrat v življenju, zlasti v tako težkih okolištinah, kakršne so bile pri Rešetaru. Ves čas svojih študij se je preživljal samo z instrukcijami, in zdaj pri zadnjem rigorozu še ta nespornost s profesorjem Mrakom! Ni čuda, da je v družbi tovarišev malo več pil in v veselem razpoloženju napravil nekaj, o čemer je slišal svoje tovariše, da delajo, kadar krokaajo. Pozvonil je pri vratih lepe vile in se veselil, kako bo v skritem kotu poslušal hišnikovo zmerjanje. Namesto tega pa se je zgodilo vse nekaj drugega. Takoj so se odprla vrata, in mož, ki se je prikazal, je rekel spoštljivo: «Prosim, vstopite, gospod doktor, gospod tovarnar je že ves obupan.»

Rešetar se je v trenutku iztreznil. Kaj hoče? Zdaj ne more več zbežati kakor pobalin, tem manj, ker ga je hišnik rinil v hišo ter ga izpodbuval, naj se bolj podviga. Šel je torej po razsvetljenih stopnicah in še zmeraj ni vedel, kako se bo opravičil. Prišel je najprej v prostorno dvorano, kjer so mu odvzeli površnik in klobuk, potem pa se je kakor v transu dal voditi v sobo, kjer je ležala bleda gospa, ki ji je bil obraz ves skremžen od bolečin in je tiho stokala. Mož, ki je sedel pri njeni postelji, je tiščal glavo v dlani. Ko so se odprla vrata, je brž stopil k Rešetaru:

«Hvala Bogu, da ste že prišli, gospod doktor, to je strašno, kako trpi! Ali ji morete pomagati?»

«Oprostite, prosim, gospod tovarnar, sem dr. Rešetar in bi rad...»

«Vem, gospod profesor Mrak je telefoniral, da pošlje najprej svojega asistenta, potem pa pride sam. Zdravi ženo že daljši čas in naglo poslabšanje ga je samega presenetilo. Toda ni mogel od operacije, ki jo mora izvršiti še nocoj.»

Dr. Rešetar se ni več obotavljal. Človeško življenje je bilo, in preden pride profesor (ravno Mrak, ali ni to čudno!), bi utegnulo biti že prepozno. Njegova zdravniška čast mu velevala, naj stori svojo dolžnost. Pristopil je torej k bolnici ter jo začel preiskovati. Vzlic vsej tragiki se mu je zaiskrilo v očeh. To je bil primer, kakršnih je imel že več na kliniki. Nikoli bi si ne bil mislil, da bo to prva bolezen, ki jo bo zdravil kot praktični zdravnik. Spet je začel omahovati. Treba je bilo takoj operirati; toda ali naj se ravna po Mrakovih nasvetih in metodah, po katerih je Schmitzov postopek pogrešen in nevaren, ali naj se drži nazora svojega profesorja na Dunaju, kjer je študiral dva semestra na Schmitzovi kliniki? To je bilo težko vprašanje. Če bo storil po svojem in Schmitzovem prepričanju, si nakoplje jezo dr. Mraka, ki ga morda v svoji togoti razkrinka pred tovarnarjem. In na-

praviti nevarni eksperiment ter ravnati po dr. Mraku? V tem trenutku je bolnica zakričala, in Rešetar se je hipoma odločil.

Nekoliko tihih ukazov in s spretnostjo starega praktika je začel mladi zdravnik hitro delati, da bi olajšal pacientki bolečine in preprečil krizo, ki je grozila. Prosil je, naj nihče ne ostane v sobi, ker je hotel preprečiti, da bi se srečal s profesorjem v pričo drugih ljudi. Ta je prišel približno čez pol ure, ko je bila nevarnost že odstranjena in je bolnica, ki so jo bolečine izmučile, mirno zaspala.

«Kaj, to ste vi? Mislil sem, da se slugi blede, ko mi je pravil nekaj o gospodu asistentu, ki je že pri gospe. Prosim vas, človek...»

Profesor Mrak je utihnil, ko je mladi doktor položil kazalec na usta in z glavo opozoril na bolnico. Potem se je dr. Rešetar profesorju izpovedal. Čisto odkrito in brezobzirno. Profesor se ni jezil, nasprotno, v očeh se mu je zablistala prekanjenost.

«No, kaj bi, takšni primeri se dogajajo. Ko sem jaz slavil svoj doktorat! Tovarnarja Maška pustiva v mnenju, da ste moj asistent. Kaj pa pacientka?»

«Mirna je, pravkar je zaspala. Trpela je hude bolečine in je bilo treba takoj poseči vmes.»

«Čisto prav. Postopali ste seveda po moji metodi?»

«Ne, gospod profesor, po profesorju Schmitzu.»

Pogled starega moža, trmastega in ljubosumnega, je bil oster kakor bodalo, in nekaj časa se je zdelo, da se vrže na mladeniča.

«Dovolite, gospod profesor, nisem storil tega nalašč; ko ste me pri rigorozu izpraševali prav ta primer, ste me prepričali o pravilnosti svojega naziranja. Toda priznati morate, da nisem mogel delati tako. Pri Schmitzu sem opravil ta primer mnogokrat, in gospod profesor mi ga je celo posebno rad dajal, ker sem kazal prav v tem veliko spretnost in imel morda tudi posebno srečo. Po Schmitzu sem lahko delal tako rekoč na slepo, ko bi bil po vaši metodi, tudi če je še tako dobra, nesiguren ali pa bi storil kako napako.»

Rešetarjev glas, ki je spočetka zvenel borbeno, skoraj izzivalno, se je na koncu zlomil, tako da je profesor slišal za njim tako rekoč solze, otroške solze velikega dečka, ki je storil nekaj, o čemer je bil prvotno prepričan, da je delal dobro, zdaj pa se boji, da bo tepen. Profesor se je omeščal.

«Nič nimam zoper kolego Schmitza. Tudi on je svetovna kapaciteta in zelo ga spoštujem. Glavno je, da ste to dobro izvršili in da je bolnica — kakor se zdi — iz nevarnosti.»

Tovarnar Mašek je ponudil Rešetaru večji bankovec za njegovo požrtvovalno in uspešno pomoč, zlasti ker ga je profesor zelo pohvalil in poudaril, da bi se to mnogo huje izteklo, ako bi ne bilo Rešetarja.

«Dr. Črne odhaja od mene v Zagreb za sekundarija. Morda bi vi hoteli prevzeti po njem? Nikar se ne odločite takoj! — Dobro premislite in mi povejte jutri pri Maškovih, kjer že morate igrati vlogo mojega asistenta do konca.»

NEZNANKA SE * SMEHLJA

ilan Uršič je v kljub svoji mladosti že prvi knjigovodja pri špedicijski tvrdki Melnarič.

Je znan kot eden najvestnejših uslužbenecv podjetja. Saj ni čudno! Vse svoje moči in strasti posvečuje samo obratu v častitljivi tvrdki in vsemu, kar je s tem v zvezi.

Milan ni lahkomišel mladenič, ne, tega ne more nihče trditi o njem. Ni površen niti lahkoživ in sploh nima lastnosti, ki jih dandanašnja dekleta tako visoko cenijo.

Vkljub temu pa ima tudi Milan Uršič svojo ljubezen. Nesrečno ljubezen, ki napolnjuje srce s hrepenenjem. Zaljubljen je v mladenko, ki jo srečava vsako jutro na poti k avtobusu, s katerim se vozi v službo. Tudi ona ga je že opazila. Njen resni, lepi obraz kar zasije, ko ga zagleda. A to je tudi vse. Nobene besede še nista izpregovorila. Vsako jutro ob istem času privzdigne Milan klobuk in ona mu s smehljajem odzdravi. Vsako jutro kupi ona na vogalu časnik, potem privozi avtobus, in Milanova namera, da odgovori neznanko, se spet razblini. «Nič ne de!» si pravi Milan. «Morda je bolje tako. Bog ve, ali bi se kdaj bridko ne razočaral!» Vendar se v dnu srca dobro zaveda, da je to le prazen izgovor, s katerim izkuša prikriti svojo boječnost.

Milan Uršič je namreč od sile plah in boječ.

*

Nad mestom je sijalo jasno jutro. Milan je najboljše volje. Njemu edinemu so zvišali plačo pri tvrdki, včeraj je bil zadnji, torej je danes prvega, in povrh še sobota. Ves popoldan in ves prihodnji dan bo prost. Da, danes naj avtobus kar gre, on bo pa lepo neznanko ogovoril. «Morda — oh, kaj se pravi morda — prav gotovo tudi ona danes utegne, potem pa lahko skupaj preživita popoldan in večer.»

Že od daleč jo je vselej spoznal. Danes je pa ni. Ali se je kje zamudila? Avtobus je tu. Nekaj ga stisne za srce, ko vidi, kako odbrzi brez njega. Nje pa v kljub temu ni. Ali je morda zbolela? Njegova dobra volja se je hitro izgubila. Saj ne ve ne njenega naslova in ne tega, kje je prav za prav v službi.

A zdaj se je nečesa spomnil. Hitro je stopil k prodajalcu časnikov na vogalu, pri katerem si je neznanka vsako jutro kupila časnik. Malo je v zadregi, ne, če hočem biti odkritosrčen, močno je v zadregi. Pred prodajalcem stoji in si ne upa izpregovoriti. A prodajalec časnikov je, star in izkušen možakar. Pomoznikne in reče: «Ne, mladi mož, danes je ni bilo!»

Tisti mah je privozil drugi avtobus, ki vozi v isto smer, kjer stoji Uršičeva tvrdka. Milan je hotel steči za njim, a bilo je že prepozno. Moral je peš v pisarno. Tam so se vsi začudili in od ust do ust se je hitro razširila novica: «Uršič je prišel pol ure prepozno!»

Tisto popoldne in vsa nedelja sta minevala zelo počasi. Milan se je čutil osamljenega in zapuščenega. Očital si je vse mogoče. Toda zdaj je bilo že prepozno, in nje ni bilo več. Najbrž je ne bo nikoli več videl. Zaigral je srečo, tako si je venomer govoril.

Tudi nedelja je minila. Prišel je ponedeljek. Mnogo ljudi je srečaval, toda nje ni bilo med njimi. Nestrpno je gledal okoli sebe, kdaj bo zagledal njen lepi obraz, kdaj se mu bo nasmehnila v zahvalo za njegov pozdrav, a tudi to pot je ni bilo.

Ne, nje ni več. Tudi prodajalec časnikov je ni več videl. «Gotovo se ji ni nič hudega zgodilo in saj ni treba, da je prav ta...» Milan ga ni hotel dalje poslušati.

Prav za prav ima mož prav. Saj ne ve ničesar o nji. Samo njen obraz pozna in njen ljubeznivi smehljaj. A to ni mnogo.

Knjigovodja Milan Uršič je postajal od dne do dne bolj nemiren. Mora jo spet videti, lepo tujko, prikupljivo neznanko.

Na ta ali oni način si mora pomagati! In ker je vendar v kljub vsej plahosti novodoben človek, se nečesa domisli. Neki dan je uporabil opoldanski odmor za nekaj nenavadnega. Vedel je, kateri časnik ona bere. Vsako jutro ga je kupila na vogalu. Gotovo ga še zdaj zmerom bere. V ta časnik bo dal majhen oglas. Izmisli si je originalno besedilo, ki ga bo gotovo takoj opazila. «Gospod, ki je vsako jutro pozdravljal, se želi sniti z damo, ki mu je s smehljajem odzdravljala. Jutri ob osmih, Krekov trg, prodajalec časnikov, avtobus.»

To bo samo ona razumela, to mora samo ona razumeti.

*

Stopil je v upravništvo lista. Skozi dolgo vežo je prišel do okenca, kjer sprejemajo oglase, in hotel oddati oglas.

A zdaj je obstal kakor vkopan. To je vendar ona! Gospodična, ki stoji za okencem in se tako ljubeznivo smehlja

in ki mu je vzela iz rok listek — tukaj je torej uslužbena. Razločno in stvarno so zvenele njene besede, ko je preštela in podčrtala besede:

«Debelo natisnjen napis, kajne, gospod, in ena, dve, tri, štiri...»

«Stojte!» je vzkliknil Milan Uršič in jo prijel za roko. «Stojte, gospodična», in je pripomnil tiše: «Jaz sem namreč tisti gospod.»

«Nu, in?» je mirno nadaljevala.

«Da, in smehljajoča se dama...»

Šele zdaj so zasijale njene modre oči in ga spoznale. Smehljaj njenih rdečih ustn je postal še pristrčnejši in zgovornejši.

«Dama s smehljajem...» je spet začel.

«... sem jaz», je dokončala njegov stavek.

«Mislim...» je spet začel.

«... da oglas ni več potreben», je končala ona.

«Ali bi se ne mogla...» Milan je bil v hudi zadregi.

«Da, seveda se lahko vidiva. Zvečer ob šestih na Kongresnem trgu pri uri. Toda zdaj pojdite, službo imam.»

Odšel je.

Zvečer se je vse razjasnilo. Alenka je bila dolgo brez službe. Ker je iskala službo, je vsako jutro, ko je Milan šel na avtobus, kupila časnik in pregledala oglase. Naposled je dobila službo. Zdaj ji ni treba več kupovati časnika. Če ga hoče brati, dobi brezplačen izvod na dom kakor vsak uslužbenec upravištva.

A dolgo ni ostala v službi.

Milan Uršič se je poročil. To je bila senzacija za vse osebe špedicijske tvrdke Melnarič.

«Tiha voda...» so rekli tovariši in se muzali.

(z. ž.)

Kadar listje odpada...

MAJHNA ŽALOIGRA

NA KURJEM DVORIŠČU

epi rjastordeči kokoški je bilo ime Puhka. Bila je rojena mati. Na dvorišču so bile vse kokoši dobre, a Puhka je bila med njimi najboljša; bila je posebna zvezd-poklicu: najboljša

nica v svojem klocku.

Spomladi je vsa našopirjena ležala na gnezdu kakor pernat žoga. Osem puhastih, svetlorumenih piščet je lezlo izpod njenih prsi in se skrivalo pod perutmi kakor v živi pernici. «Gluk, gluk!» je rekla Puhka, in otroci so dobro razumeli, kaj je mati rekla.

Kmalu je peljala Puhka svoje mladice na solnce, na travnik in v ogrado, kjer je bilo vse divje od kopriv in bezgovega grmovja. Skrbno je pazila na otroke, jih poučevala, jih svarila pred mačko in jim izkopavala najslastnejše črve in stonoge.

Nič bi je ne bilo motilo v njeni neizmerni sreči, da ni imela neka druga kokoš tudi osem majhnih, svetlorumenih otrok, ki jih je prav tako skrbno vodila na izprehode in jih učila vsega, kar mora bodoči petelinček in bodoča kokoška vedeti. Ko jo je Puhka prvič zagledala, se je hudo razjezila. Naščeperila se je in se med najčudovitejšimi kokošnjimi molitvicami zagnala proti Grahki. Čeprav je bila Grahka malo večja in močnejša, je vendarle ostala Puhka zmagovalka. Preden je mogel kdo priskočiti na pomoč, je Puhka z ostrim kljunom pognala Grahko v beg.

Perje je kar letelo na vse strani. Klocki sta se ločili in odhiteli s svojimi otroki vsaka v drugo smer. Ko sta se pa klocki zvečer vrnili domov, se je izkazalo, da ima Puhka dvanajst piščet, Grahka pa samo štiri. Puhka je bila svoji nasprotnici odvedla otroke. Piščeta so sicer hitro našla pot k pravi materi, vendar se je odtlej dostikrat zgodilo, da je Puhka zgrabila s svojimi nežnimi klici tuje otroke k sebi. Morda je bila bolj materinska in toplejša ali pa je morda imela bolj gosto perje na trebuščku; Bog si ga vedi, kaj bi bilo sicer moglo zapeljati male neboljenčke. Šele ko so postali piščančki večji in pametnejši, so se dodobra zavedeli, kam prav za prav spadajo.

Vsi so hkrati dobili perje. Puhka je z veseljem ugotovila, da so njeni otroci vsi beli kakor sneg. Saj se ni zavedala, da so jo takrat, ko so ji bili podložili jajca, prevarili. V svojem ponosu je bila prepričana, da je lepo, belo perje posledica njene zmožnosti in vestnosti. Sicer je letala tudi Grahka z osmimi belimi piščančki okoli, a Puhko konkurenca zdaj ni več bolela.

Pozneje pa je Puhka vendarle prekosila Grahko, zakaj izkazalo se je, da sta bila med njenimi osmimi piščeti samo dva piščanca, vse druge so bile kokoške. Grahkini mladici pa so dorasli v štiri peteline in štiri kokoške.

Grahka je že skoraj priznala Puhki vse prednosti in je počasi izgubljala veselje do vzgajanja mladine.

Puhka se ni nikoli naveličala poučevati mladih in jim izkopavati najslajših prigrizkov.

Ko se je petelin neki dan približal in si z zadovoljstvom ogledoval mladi rod, saj je bil prepričan, da se imajo tudi njemu zahvaliti za dober uspeh, je ogovoril Puhko z najslajšimi glasovi: «Ko, kokokokoko!» A Puhka si je prepovedala vsako vmešavanje, divje se je zagnala vanj in ga kljunila v vrat. Gospodar kurjega dvorišča je mahoma izgubil vse dostojanstvo in se ves preplašen spustil v beg. Puhka pa se je še dolgo repenčila za njim. Tega, da bi se katera izmed kokošk uprla gospodarju kurjega dvorišča, njegovega veličanstvu gospodu petelinu, še ni pomnil nihče, kar je stalo kurje dvorišče. Ostale kokoši so iztegovalle vratove in ves dan čebljale o tej zadevi. Puhka pa je zmagoslavno odpeljala svoje otroke k bršljanu in jim kazala mastne polže.

Grahki se je zdelo njeno materinstvo od dne do dne bolj puho. Hrepenela je po prejšnji prostosti in po skupnem življenju z ostalimi kokošmi. Dostikrat jo je premagalo hrepenenje in prišla je prav blizu do njih. Petelin se je vselej razveselil njene navezanosti in vdanosti, hitro je začel poplesavati okoli nje in jo vzpodbujati s prijaznimi klici: «Kro, kro!» Grahka si je

dobro ogledala svoje otroke: lepo so se bili razvili pod njenim varstvom. Štirje izmed njih so dobili ljubke rože — znamenje, da so petelinčki. Grahka je nagnila glavico in ogledovala mladice. Da, pet tednov je letala z njimi okoli, postali so veliki in operili so se, znali so kopati črve, poznali so dež in mačko. Čemu naj še dalje hodi z njimi! Pet tednov so dolga doba za perutnino. Grahka je počakala, da piščančki niso pazili nanjo. Tedaj je hitro zbežala in se skrila za bezgovim grmom. Piščančki so počasi nehali zobati in kopati. Ogledovali so se za materjo. A matere ni bilo. Začeli so milo klicati in čivkati. S presunljivimi glasovi so jo klicali. Iztegovali so vratove in delali preplašene in začudene obraze. «Civ, civ!»

Kje je mati?

Grahka je odkorakala izza bezgovega grma in se pomešala med druge kokoši. Petelin jo je ves šrečen sprejel, prhotal s perutmi, plesal okoli nje in ji na vse mogoče načine izkazoval zadovoljstvo, da se je — po njegovem — vendarle že spametovala.

A zdaj so otroci zapazili mater. Hitro so zleteli vsi k nji. Toda zdaj se je zgodilo nekaj strašnega: Grahka se je delala tako, kakor bi svojih otrok sploh ne poznala. Brezbrižno se je obrnila v stran in pobrala zrno. Piščančki so leteli za njo in jo zajeli v krog. Postajali so vse bolj vsiljivi in izkušali priti pod njene peruti, da bi se ogreli. Tedaj je Grahka začela neusmiljeno kljuvati okoli sebe. Piščančki so se prestrašeni razpršili na vse strani, obstali in neverno strmeli v mater. Kokoška se je vrnila k petelinu. Tam je obstala, on pa je začel kavalirsko poplesavati okoli nje in izražati svoje zadovoljstvo nad njenim vedenjem z navdušenimi vzkliki: «Kro, kro!»

Kako zapuščeni so bili piščančki! Niso več razumeli sveta. Letali so zdaj sem, zdaj tja in niso vedeli, kaj bi. Izprva so spet in spet izkušali priti do matere. A zmerom je zbežala pred njimi in jih oključala. Počasi so jeli razumeti: zapustila jih je za zmerom, osamosvojiti se morajo. Počepnili so drug tik drugega in se tiščali, da bi se ogreli. Žalostno so čivkali in nekateri so izkušali skriti svoje glavice v peruti puh sosednega brata ali sestrice.

Tako je bilo nekaj dni. Neki dan pa je prišla Puhka s svojo čredico mimo njih. Sočutno je mežikala in rekla: «Grrrrrr! Grrrrrr!» Tedaj se je eden izmed njih ojunačil in stekel za njo. Drugi dan jih je bilo že troje, ki so se pomešali med Puhkine mladice. Nazadnje so se vsi preselili k Puhki. Puhka je imela zdaj šestnajst otrok. Zvečer se je morala v hlevu našopiriti kakor prava klocka, da je imelo vseh šestnajst piščančkov prostora pod njenimi perutmi.

Puhka se ni zmenila za to, kaj predpisuje narava kokoši, da mora po petih ali šestih tednih zapustiti svoje mladice, da se osamosvojijo. Puhka je ostala pri svojih otrocih, dokler niso sami stekli od nje. Nikoli jih ni popolnoma zapustila, in še čez leto in dan se je časih prikazala na dvorišču sredi svojih otrok. Deset ponosnih belih hčera je šlo za njo kakor dvorne dame. In Puhka jih še zmerom pokliče, kadar najde posebno slasten grizljaj, in jim ga z veseljem prepusti. Dobra Puhka!

(fl.)

Dobre prijateljice.

Pikantni nadevi

Nadevana zelenjava je priljubljena izprememba naše vsakdanje hrane. Če jo nadevamo z redilnim ali s pikantnim nadevom, nam popolnoma nadomesti mesno jed. Tako pripravljena zelenjava je veliko bolj okusna kakor navadna jed iz istih sestavin, ne da bi se s pripravo kaj več zamudili. Za nadev je najbolj primeren riž, paradižniki, krompir, jabolka in razne vrste dišavnic.

Znana nadevana zelenjava je *ohrovtov zvitek*. Zanj vzamemo prav velike liste kodrastega ohrovt, jih poparimo, odcedimo in nadevamo s sesekljanim mesom, pol govedine in pol svinjine, kateremu pridenemo namočeno žemljo, nekoliko soli in popra. S tem nadevom namažemo liste na debelo ter jih potem zvijemo in povežemo z nitjo. Zvitke

malo opečemo na presnem maslu ali na masti in jih potem dušimo do mehkega, tako da jim pomalem prilivamo vroče vode. Nato zgostimo omako z moko, vzamemo zvitke iz omake, odvežemo niti, jih zložimo v globoko skledo in polijemo po vrhu z gosto omako. K tem zvitkom serviramo krompirjev piré. Še boljši je nadev iz sesekljane teletine, ki ji primešamo nekaj sesekljanih sardel in kavno žličko kaper ali pa zrezanih paradižnikov. Prav dober je tudi nadev iz riža, ki ga skuhamo do mehkega in mu primešamo nekoliko limonovega soka. Zvitkov ne smemo predolgo dušiti, da ostane omaka lepo rjava.

Namesto ohrovtovih listov vzamemo lahko tudi mlado glavno solato. Glavo solate previdno odpremo, denemo v sredino nadev iz polovice govedine in polovice svinjine, ki smo ga začinili s sardelami, kaprami in limonovim sokom. Vsako glavico solate potem zvežemo z močno nitjo in jih dušimo na masti, da postanejo mehke. Nazadnje zgostimo omako z moko in jo polijemo na glavice solate, ki smo jih spet razvezali.

Prav preprosta jed so paradižniki,

Nadevan ohrovtov zvitek.

Nadevane paprike.

nadevani s krompirjevim rezinami. Na rezine narezan krompir napol skuhamo, ga odcedimo in denemo hladit. Velike, trde paradižnike prerežemo čez pol ali jih pa odrežemo pri vrhu in jih previdno izdolbimo s srebrno žlico. Kar smo izdolbili, denemo med krompirjeve rezine, s katerimi nadevamo po tem paradižnike. Te dušimo nato v kozici, dokler ne postanejo mehki. Potem zgostimo omako z moko in jo polijemo čez paradižnike.

Tudi kolerabe se dajo lepo nadevati. Velike kolerabe, ki ne smejo biti lesene, olupimo, jim odrežemo vrh in jih izdolbimo. Nato jih s pokrovčkom vred skuhamo v slani vodi, jih odcedimo, počakamo, da se ohladi, nakar jih nadevamo s temle nadevom: ostanke telečje pečenke ali sesekljano kuhano gnjat zmešamo z nekaj slanine, dodamo limonovih olupkov, soli, popra in muškatovega oreška, primešamo nekaj na drobno sesekljanih sardel, žlico penasto zme-

Nadevane kolerabe.

šanež presnega masla, 2 jajci in nekoliko namočene žemlje. S tem nadevom napolnimo kolerabe, privežemo pokrove z nitjo in zložimo kolerabe v kozico, katere dno smo pokrili s koščki slanine, ter jih polijemo z mesno juho ali pa z razredčeno omako od pečenke in jih dušimo do mehkega. Nato jih vzamemo iz kozice, poberemo z omake mast, zgostimo omako z moko, ji prilijemo nekoliko dobre kisle smetane in jo polijemo čez kolerabe, katere smo razvezali. K nadevanim kolerabam serviramo krompir ali pa solato.

Posebno okusna zelenjava so zelene paprike, nadevane z rižem. V ta namen razpolovimo zelo zrele paprike, jih iz-

dolbemo s srebrno žlico in nadevamo z rižem, ki smo ga bili skuhali na juhi ali pa na vodi s pretlačenimi paradižniki. Rižu primešamo tudi, kar smo izdoblili iz paprik. Obe polovici paprik zvežemo z nitjo in jih dušimo na masti ali pa na presnem maslu. Nazadnje porožemo niti in prevremo omako s kisló smetano in moko, da se zgosti. Smetana se pri tem ne sme zasiriti. Ta jed je zelo tečna in se zato lahko servira brez prikuhe.

Za večerjo so zelo primerne nadevane kumare. Za to jed porabimo lahko sveže ali pa kisle kumare; seveda morajo biti tudi kisle kumare trde in precej velike. Kumare prerežemo čez sredo in

jih izdolbemo. Nato pripravimo nadev iz kuhanega krompirja, ki smo ga bili zrezali na rezine ali pa na kocke, in iz na kocke zrezanih kiselkastih jabolk; nadev začnimo s peteršiljem, drobnjakom in s poprom. Temu nadevu primešamo ostre gorčice ali pa kakšne majoneze in nadevamo z njim izdobljene kumare, ki jih potem serviramo s kruhom, namazanim s presnim maslom. V svežih kumarah mora biti nadev bolj pikanten kakor v kislih. Zato je dobro, da kanemo vanj nekaj kapljic limonovega soka ali pa kisa, če gorčica oziroma majoneza ni dovolj pikantna. Ako smo vzeli kisle kumare, nadeva ni treba kisati.

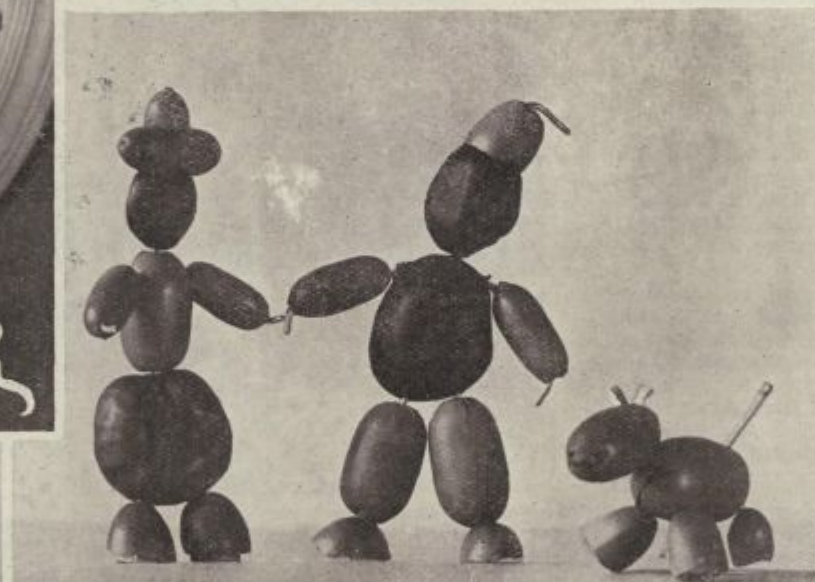
Spet je prišel čas, ko odpada ta mični rjavi sad z drevja in ga otroci sproti pobirajo in nosijo domov. Kakor pač z vsako igračo, se tudi z njim prve dni radi igrajo, potem ga pa zavržejo, da počaka v kakšnem kotu dolgočasnih zimskih dni. Potem je kostanj ali želod spet prijetno razvedrilo, saj se dajo napraviti iz njega tako lepe in mične igračke.

Ničemurne deklice delajo iz kostanja ali iz želoda ogrlice, zapestnice in drug nakit, tako da ga prebodejo z žebljem

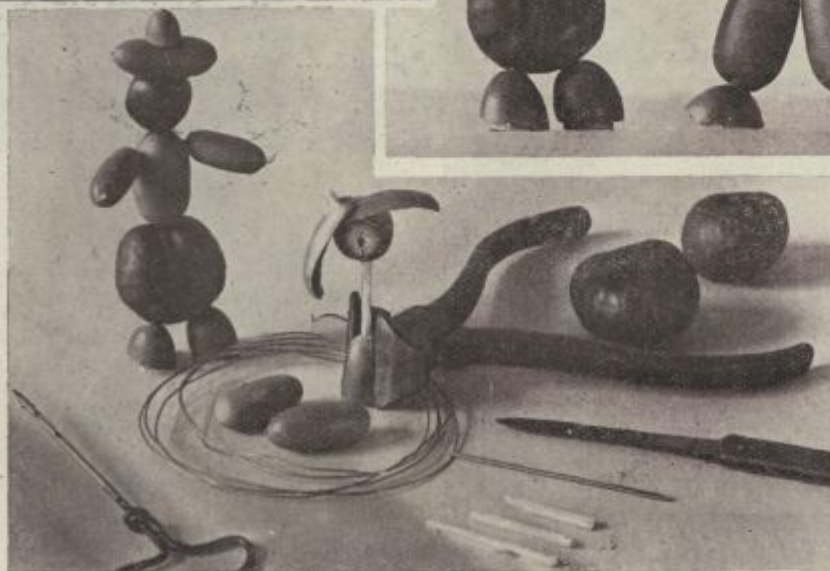
trebujejo drugega orodja kakor klešče, sveder, nož, vžigalice in nekoliko tenke žice.

Družina na naši sliki je kar brž narejena. Gospe naredimo zgornji del telesa iz pokončnega želoda, krilo pa predstavlja velik kostanj. Za glavo je manjši kostanj, obe roki sta iz celih želodov, nogi pa iz polovičnih. Pokrivalo je narejeno iz koščkov želoda. Posamezne dele telesa zvežemo med seboj z žico.

Lepotica s kostanjevo ogrlico.

Družina gre na izprehod.

Njen mož ima za trup velik kostanj, za glavo pa manjšega. Roke in noge so iz celih želodov, in sicer roke iz tanjših, noge pa iz debelejših. Za stopala vzamemo četrtnke želoda. Fes na glavi je pol želoda. Žico, s katero zvežemo posamezne dele telesa in pokrivalo, zgoraj malo zakrivimo.

To je vse, kar potrebujete za igračke iz kostanja in želoda.

Ali poznate otroka, ki bi ne pobral lepega rjavega kostanja ali pa gladkega želoda, če ga zagleda v travi ali ob poti? Saj se še odrasel človek rad sklone in spravi kostanj v žep, ne da bi pomislil, kaj bo z njim.

ali s tenkim svedrom in ga naberejo na nit. Le pogledjte malo Metko, kako si pred zreloom pomerja svoj umotvor!

Dečki imajo pa rajši možicljje, živali in druge spake, ki jih ustvarijo s svojo bujno domišljijo. V ta namen ne po-

Najhitreje je pa napravljen pes. Prav velik želod vzamemo za trup, manjšega za glavo, štiri polovice pa za noge. Ušesa in rep naredimo iz vžigalic. Oči, nosnice in gobec zarezemo z nožem.

vedno kaj novega,

večina naših gospodinj pa želi praktičnih gospodinjskih nasvetov. Teh ni nikdar dovolj. Vsaka se rada kaj novega nauči. Posebno korist pa ima od nasvetov, ki ocenijo različna gospodinjska dela in ki pomagajo brez truda varčevati. Upamo, da smo tej splošni zahtevi to pot ustregli.

Danes je priložena knjiga „1400 nasvetov za dom in gospodinjstvo“. Mislimo, da Vam bomo naredili veselje z njo. Na 138 straneh imate toliko različnih mišljajev, da boste dobili za vsako vprašanje tudi primeren odgovor. Vse, kar potrebujete pri svojem vsakdanjem gospodinjskem delu, dobite v tej knjigi.

Še ime avtorice Ružene Černe, ki je predsednica Zveze češkoslovaških gospodinj, Vam jamči, da so nasveti dobri, tolikanj bolj, ker jih je sama preizkusila.

Če katere naročnica knjige ni dobila, prosimo, da nam to takoj sporoči, nakar ji jo takoj pošljemo. Obenem pa naj izvoli nakazati za to knjigo in še za štiri druge gospodinjske knjige 37 din. Položnica je bila priložena deveti številki. Če ste jo izgubili, dobite drugo za 25 par na vsakem poštne uradu. Na takšno položnico zapišite: Uprava „Šene in doma“, Ljubljana, štev. 15.490.

Kaj piše Vida

Spoštovana gospa, nikar se ne čudite, da Vam pišem iz «zelenega Štajerja», in ne iz Pariza. Zakaj bi pa enkrat Mariborčanke ne diktirale mode! Zakaj bi samo Parižanke imele vedno prvo besedo! Veste, še zmerom sem doma in se tu «oddihujem» in «odvajam» pariških navad. Doma pravijo, da sem se tamkaj v francoskem Babilonu zelo pokvarila, da nisem za nobeno rabo, ne za trgovino, ne za gospodinjstvo, še manj pa za kuhinjo. No, morda je res, kar pravijo. Jaz se pa vzlic temu tu prav dobro počutim in bi študij rajši danes na klin obesila kakor jutri. Toda naši hočejo imeti «visoko izobraženo» hčerko, ki naj bi znala nekaj več «kakor hruške peči». (To bo mama huda, če boste to objavili!) No, in zato pojdem oktobra meseca zopet nazaj v Pariz.

Ker pa vem, da morate že sedaj objaviti vsaj nekaj migljajev o modi, sem se obrnila na svojo prijateljico, ki je rojena Parižanka. Naše razmere pozna samo toliko, kolikor sem jih ji jaz mogla popisati. Iz njenega pisma se vidi, da je mislila bolj na modne kaprice, ne toliko na praktično modo. Zato sem Vam prevedla samo tisti odstavek njenega pisma, ki bi se dal uporabiti za naše kraje, za naše razmere in za naše žene.

«... Jesenski modeli, ki sem jih videla na različnih modnih razstavah, se odlikujejo zlasti po svoji pestrosti in po živahnih barvah. Nosí se vse, kar se kateri poda. Prav prikupni so ozki visoki ovratniki. Ti so bili že julija in avgusta meseca zelo modni. Vendar pa so bili za časa vročine očitno neprikladni. Sedaj pa, ko prihajajo hladnejši dnevi, bodo prav gotovo močno priljubljeni. Najbolj priljubljene

Večerna obleka, ki jasno kaže vpliv sportnega stila. Dolgo krilo iz zelo težkega svilenega krepa. Bluza, v stilu pulloverja, je črtana v rimskem slogu rdeče, zlato, zeleno in črno na beli osnovi. Napravljena je iz mehkega svilenega jerseyja.

so obleke iz volne in jerseyja. Saj ima to blago vse prednosti, ki omogočajo, da se kroji v najmikavnejših linijah. Z robčki in motivi ter z različnimi vstavki in porazdelitvami materiala je spretni šivilji mogoče zakriti to ali ono telesno hibo ali pa podčrtati in poudariti kako prednost.

Rokava sta ob rami široka in bogata, spodaj pa se popolnoma prilegata roki.

Kostumi imajo dolge, zvončasto ukrojene jopice. Zapenjajo se na eno ali dve vrsti gumbov, ki so prišiti prav na gosto čisto do spodnjega roba. Reverji so zelo široki. So iz krzna ali pa vsaj z njim pošiti. Ovratniki se zapenjajo tik vratu. Leže plosko na rami ali so pa iz ozkega pramena in se tesno prilegajo k vratu. Nosijo se lahko zapeti ali pa odpeti.

Plašči so po večini športno krojeni. V rami so razširjeni, v pasu ozki in spodaj lahko zvončasti. Žepi so ponajveč nastavljeni v lo-ku, kar še posebno podčrtava valujočo linijo. Na hrbtu vidimo od pasu navzdol tudi globoke gube. Nosile se bodo majhne pelerinice, ki so cele iz krzna ali pa obšite s krznenimi zviti.

Posebno priljubljeni so kazaki. Ti so pogostokrat okrašeni z bogato pestro vezeninom po orientalskih vzorcih.

Modne barve so: svetlovijoličasta, toporjava, vinskordeča in barve jesenskega listja.

Tudi pri klobukih opazamo čisto nove oblike. So po večini zelo visoki in prehajajo v vrhu v bolj ali manj izrazito konico. Okrašeni so s peresi, lakastimi pasovi, pa tudi s pestrobarnim cvetjem. Vidi se pa tudi dvošiljasti klobuki, kakršne so nosili za Napoleona.

Ker je sedanja moda res mikavna in učinkuje skoraj v vsem posebno mladostno, bo ženskam izbira in odločitev dokaj olajšana...

Tako njeno poročilo.

Kadar pojdem v Pariz, pa Vam o modnih vprašanjih sama kaj napišem.

Bodite mi pozdravljene vse tam v uredništvu!
Vida.

Večerna obleka iz belega svilenega krepa z velikimi rožastimi cveti in zelenimi listi. Jopica je iz zelenega svilenega muselina. Posebno efektni so rokavi in poševna zapora s klipom.

ŽE SE VIDI PRVO KRZNO

Komplet iz mehkega volnenega blaga. Obleka se spredaj pod vratom zapenja na zadrgo. Krilo ima spodaj na vsaki strani gubo. Dolgo ogrinjalo je obrobljeno s krznom in nima ovratnika.

Jesenski kostum. Vrhnja jopica in krilo sta iz volnenega športnega blaga, spodnja kratka jopica pa iz destina. Ovratnik je iz vidrovine.

Kostum iz kosmatega volnenega blaga z ogrinjalom, ki je pripeto na gumbe.

Kostum iz kamgarna. Plašč, ki ima zadaj na sredi globoko gubo, je bogato okrašen s prešivi, prav tako jopica in krilo. Ovratnik in zavijki so obloženi z vidrovino.

Zadnja novost: pestri našivi

Kostum iz sukna barve bež, okrašen z rdečimi našivi. Bluza je temnordeča. Z isto barvo kakor kostum je okrašen tudi klobuk.

Moderni kostum iz drobno kariranega blaga, okrašen z rdečimi našivi. Jopico nosimo lahko tudi k enobarbnemu krilu.

Črn suknen plašč z našivi iz črnega žameta, ki poudarjajo podolgem in poprek krojene dele.

Oba kostuma nosimo lahko oso zimo pod plaščem. V temprimeru ima prva obleka namesto bluze le naprsnik.

Divji sloni

To vam lahko povem, otroci, dobrodušni slon, ki ste ga gledali kdaj v cirkusu ali pa v zagrebškem živalskem vrtu in vam je tako krotko jemal sladkor in kruh iz rok in tako razumno porinil cigareto, ki ste mu jo vtaknili v rillec, svojemu strežaju v žep, takšen slon je prav malo podoben svojemu bratu, ki živi zunaj v svobodni divjini.

Bilo je v Ugandiji, ko so me ljubeznivo povabili, naj se udeležim lova na slone. Poprej sem že lovil tigre in leve, a po lovu na slone so se mi zdeli vsi prejšnji drzni doživljaji z divjimi zvermi kakor nedolžne igre z udomačeno mačko!

Divje črede afriških slonov spravijo tamkajšnjega posestnika lahko v obup. Kako grozen je obisk take podivjane črede sredi mirnih nočnih ur, sploh ni moči opisati. Tišina mirne afriške noči ima nekaj tajinstvenega in hkrati grozečega na sebi. In v to tišino zaslišiš mahoma lomastenje vej in drevja ter divje trobljenje, kakor bi kdo z vso močjo pihal na močno trobento. In zdaj se prikažejo sloni drug za drugim iz črne goščave. Mogočna drevesa izrujejo kakor nedolžni plevel, kozolce, gospodarska poslopja in lesene hleve vzdignejo s temelji vred s tal in jih premetavajo zdaj sem, zdaj tja, kakor bi imeli pred seboj hišice iz kvart. Ograje

— lahko so tudi več kilometrov dolge — pomete divji slon kakor pajčevino. S svojimi mogočnimi nogami zravna zemljo, kjerkoli hodi. Jarke, ki si jih je bil posestnik z velikim trudom izkopal, da namakajo rodno zemljo, so po odhodu slonov tako zravnanj z ostalo zemljo, da težko uganeš, kje so prav bili. Vso noč se pasejo po poljih in pohodijo vse, kar je količkaj koristnega in dobrega. Človek bi mislil, da jih sam peklenšček obsede in vodi, zakaj vsak njih korak pomeni gorje in škodo. Ko se začne daniti, se odpravijo za slonom vodnikom in odlomastijo z divjim trobljenjem nazaj v gozdove.

Če potlej solnce obsije pozorišče, zagledaš popolno opustošenje in dostikrat naletiš na posestnika, čigar zemljo so si sloni izbrali, ki glasno joka. Delo vsega leta je uničeno in vsa posetev je čisto poteptana. Zdi se ti, da bi bilo mogoče napraviti tako opustošenje samo z deset tisoč parnimi valjarji. Posestnik in njegovi sinovi stojijo ob oknih in gledajo, kaj počenjajo sloni. Lahko bi iz oken streljali, vendar se le redkokdaj kdo upa zagrabit za orožje. Zgodilo se je namreč že, da je po prvem strelu odvedel slon vodnik slone naravnost k njegovi hiši, kjer so se sloni tako dolgo zaletavali vanjo, da so jo vso porušili in razdejali pa pomendrali in razmesarili vse, kar so dobili živega. Nekoč sem bil priča, ko je slon z ril-

cem vzdignil leseno kočo in jo vrgel visoko v zrak. Ko je padla na zemljo, se je razdrobila kakor jajčna lupina. Slon pa je ves divji od gneva poteptal vse družinske člane in jim z nogami in rilcem trgal posamezne dele udov s telesa.

Neko noč, ko sem v daljavi slišal divje trobljenje slonov, mi je pripovedoval komisar, ki je bedel z menoj, dogodek, ki ga je doživel nekaj dni poprej na svojem posestvu.

«Ob dveh zjutraj me je zbudil prestrašen krik mojih fantov: 'Sloni!' Skočil sem iz postelje in pogledal skozi okno. Zagledal sem štiri ali pet mogočnih slonov, ki so se čisto mirno pasli v moji turščici. Mar mislite, da sem jih motil? Še na um mi ni prišlo! Ako bi mi tudi bil kdo ponudil ne vem koliko zlata, bi se ne bil lotil teh zveri! Pustil sem, da so se po mili volji pasli, dokler niso bili siti. Drugače bi mi bili še hišo podrli. Ne, ne, s čredo divjih slonov se ne kaže preganjati!»

In tako se je zgodilo, da se nisem udeležil lova na slone in sem se rajši še naprej ukvarjal z lovom na tigre in leve, ki so se mi odtlej zdeli od sile krotki. In zmerom, kadar vidim v kakšnem cirkusu dobro zdresiranega slona, se z grozo spomnim divjih čred v Afriki, ki neprestano ogražajo življenje in imetje siromašnih naseljencev.

(A. B. C.)

Rešitev ugank štev. 9

Rešitev magličnega kvadrata.

1. Leto, 2. eter, 3. tele, 4. orel.

Rešitev zlogovnice.

Jesen.

Rešitev zlogovne sestaviljalke.

Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pače.

Rešitev posetnice.

Zobni zdravnik.

Uganke štev. 10

Zlogovnica.

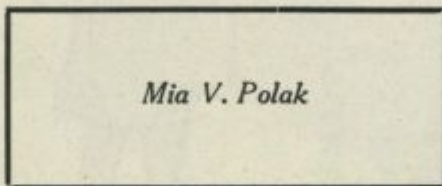
a, la, ra, ca, za, u, gu, go, ni, ni, nja, va, viš, žič, ver, tr, sev, štanj.

Sestavi iz zgornjih zlogov imena štirih mest v Dravski banovini, ime gore v Jugoslaviji in latinsko ime za vseučilišče. Če pravilno postaviš besede drugo pod drugo, boš brala v začetnicah od zgoraj navzdol ime meseca.

Kvadrati.

1 — veznik	1
2 — predlog	2
3 — rastlina	3
4 — majhno okence	4
5 — sladkovodna riba	5
6 — kar ti ostane, če olupiš jabolko	6
7 — jama	7

Posetnica.

Kakšen poklic ima ta gospodična?

Kratke zgodbe o Bumčku

Bumček se prijoka k mami.

«Zakaj se ne igraš z otroki?» ga vpraša mamica.

«Oh, mamica,» zaihti Bumček, «otroci se igrajo ekspedicijo na severni tečaj, mene so pa določili, da moram igrati Eskima!»

«Nu, zato ti vendar ni treba jokati!» se začudi mama.

«Seveda! Ko pa zahtevajo, da moram ves čas piti ribje olje!»

Bumček se dere na dvorišču, da se vsa hiša trese.

«Zakaj tako vpiješ?» ga vpraša oče z okna.

«Joj, oče, Mojca je pojedla dvodinarski novec!»

«Kako se je moglo to zgoditi?» zapije oče ves v skrbeh.

«Igrali smo se avtomatični bufet. Mojca je bila avtomat, jaz sem pa vrgel dvodinarski novec v njena usta, in ona ga je požrla!»

Ljubi otroci!

Ali poznate pravljico o dnevu in noči? Ali je res še niste nikoli slišali? Nu, potlej vam jo povem.

Predavnimi dnevnimi tisočletji, ko so ljudje še razumeli govorico živali, je lev pripovedoval siromašnemu lončarju tole zgodbo:

«Noč in dan sta bila brat in sestra. Zmerom sta bila skupaj in zmerom sta se igrala. Noč je bila temnolasa in resna, dan pa je bil zlatolas in vedno nasmejan. Neki dan jima je postalo dolgčas in nista vedela, kaj naj se igrata. Odšla sta k stari čarovnici, ki jima je dejala: 'Lovita se! Noč naj teče na jug, dan pa na sever! Čeprav sta smeri različni, bosta vendar lahko drug drugega ulovila, če bosta dovolj hitro tekla!' Ta nasvet se jima je zdel tako imeniten, da nista dolgo razmišljala o njem. In tako se lovita še dandanes. Noč lovi dan, in dan lovi noč, pa se vendar ne moreta nikoli uloviti, da bi hodila vstric. Hudobna čarovnica, ki je videla, kaj je napravila s svojim nasvetom, se je pa tolikanj smejala, da je počila!»

A zdaj že davno vemo, da ta pravljica ne more biti resnična in da tudi hudobna čarovnica ni nikoli živela. Pravljice pa vendarle radi berete, kajne?

Srčno vas vse objema vaša

teta Mina.

Za tiste, ki bi rade svoje izdatke še nekoliko skrčile

Kako popravljamo nogavice

Slika 1 kaže, kako naredimo iz dolgih otroških nogavic, ki so ursle in ki imajo že popolnoma raztrgano stopalo, kratke nogavice. Raztrgano stopalo odrežemo v obliki klina, zgornji del nogavice pa na sredi do polovice zarežemo. V to odprtino všijemo potem primerno veliko peto, spodnji konec nogavice pa zaokrožimo za nadprstje in sešijemo.

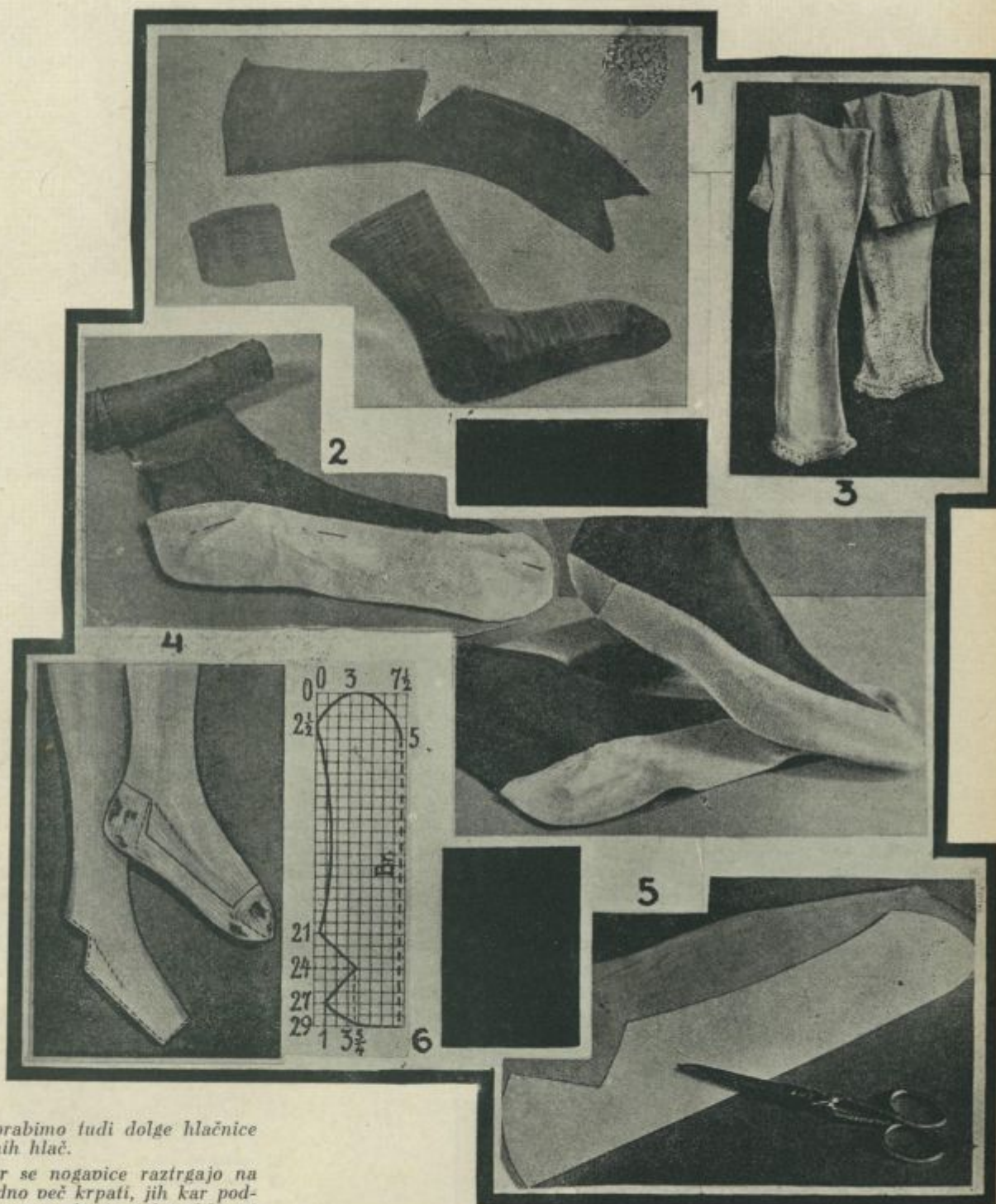
Slika 3. Stare volnene nogavice, ki so zgoraj še dobre, lahko oblačimo pozimi pod tanjše nogavice, če jim odrežemo stopala in jih spodaj obkvačkamo. V ta namen lahko porabimo tudi dolge hlačnice od starih ponošenih volnenih hlač.

Slike 2, 5 in 6. Kadar se nogavice raztrgajo na stopalu, tako da jih ni vredno več krpiti, jih kar podšijemo. V ta namen urežemo po kroju (glej sliko 6) novo stopalo iz še celega gornjega dela kakšne zavržene nogavice ali pa iz blaga. Ta del priprnemo nato z bucikami na raztrgano nogavico, zapognemo rob navznoter in ga prišijemo na roko z nevidnimi šivi. Potem nogavico obrnemo in izrežemo raztrgani del. Na ta način podšijemo nogavico veliko lažje, če jo denemo na kopito. Tako popravljene nogavice nosimo seveda lahko samo še v visokih čevljih.

Ako pa hočemo nogavice nositi še v nizkih čevljih, jih moramo podplesti. V tem primeru odrežemo (ne previsoko) raztrgani del stopala (glej sliko 4), zapognemo odrezano nogavico na robu za pol centimetra navznoter in ga prišijemo z nitjo iste barve, kakor je nogavica, na roko z gostimi šivi. Iz tega roba naberejo potem s kvačko potrebno število petelj za peto in jih sproti predevamo na pletenko ter spletemo novo peto. Ko je peta narejena, jo prišijemo s tenko nitjo ob straneh na zapognjeni rob, in sicer z notranje strani. Potlej pletemo dalje novi del stopala in ga, ko je narejen, prišijemo na zapognjeni rob kakor peto, toda z lica.

Zdaj naberejo s kvačko iz zapognjenega roba zgornjega dela stopala primerno število petelj in dopletemo nadprstje.

Ko režemo raztrgano stopalo, moramo paziti, da ga ne odrežemo previsoko, ker bi se sicer dopleteni del nogavice videl iz čevlja.

PRVA MISEL NA BOŽIČ

Kdo bi je ne bil
vesel te prele-
pe blazine?

Vzorec, ki ga vidite na naši sliki, ni primeren samo za blazino, ampak ga lahko porabimo tudi za stenski ščitnik, zaslon pri peči, za pregrinjalce itd.

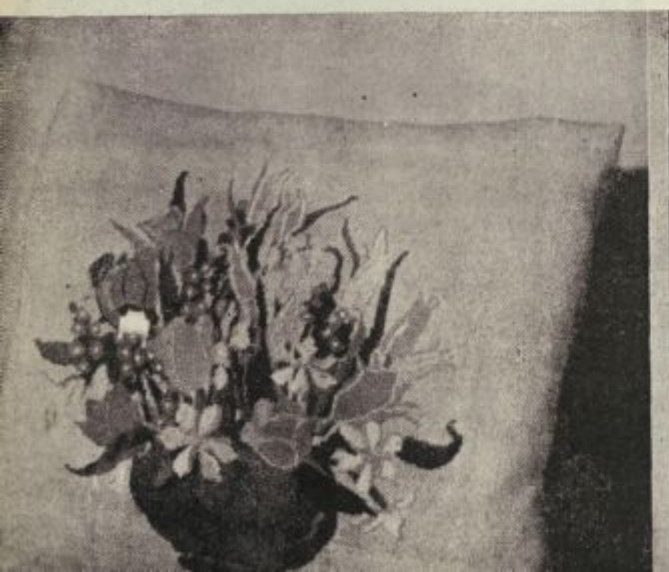
Vezemo po narisku z več nitmi prejice muline Mez—C. M. S. Za osnovo vzamemo platno, ki je primerno za gobelinsko vezenje in je lahko bolj ali manj gosto. Od tega je tudi odvisno, koliko prejice potrebujemo. Vsak obod sega čez eno nit tkanine.

Dno vaze je oddaljeno od spodnjega roba blazine $12\frac{1}{2}$ cm. Ako hočemo, da se vezenje ne bo nabiralo v gube, moramo vesti poprek. Dobro je, če vezemo na okviru in delamo vbode vedno v isti smeri, ne pa tja in nazaj.

Prav je, če zaznamujemo pri večjih površinah najprej obrise vzorca in šele potem vezemo.

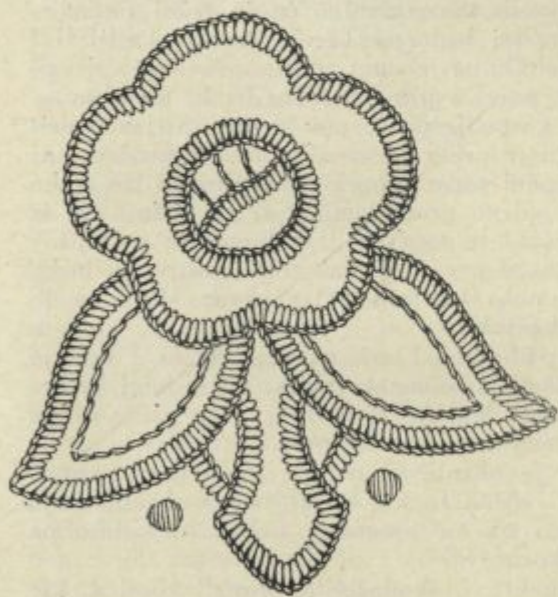
Posamezni znaki nariska pomenijo:

☒ gobelinskozelena	☒ jadastozelena
☒ temnomodra	☒ travnatozelena
☒ barva modrega hijacinta	☒ bela
☒ modrosiva	☒ zelena
☒ srednjemodra	☒ svetla ciklamastordeča
☒ svetla gobelinskozelena	☒ živorožnata
☒ svetlorožnata	☒ temnovijoličasta
☒ rožnata	☒ vijoličasta
☒ slamnatorumena	☒ srednje ciklamastordeča

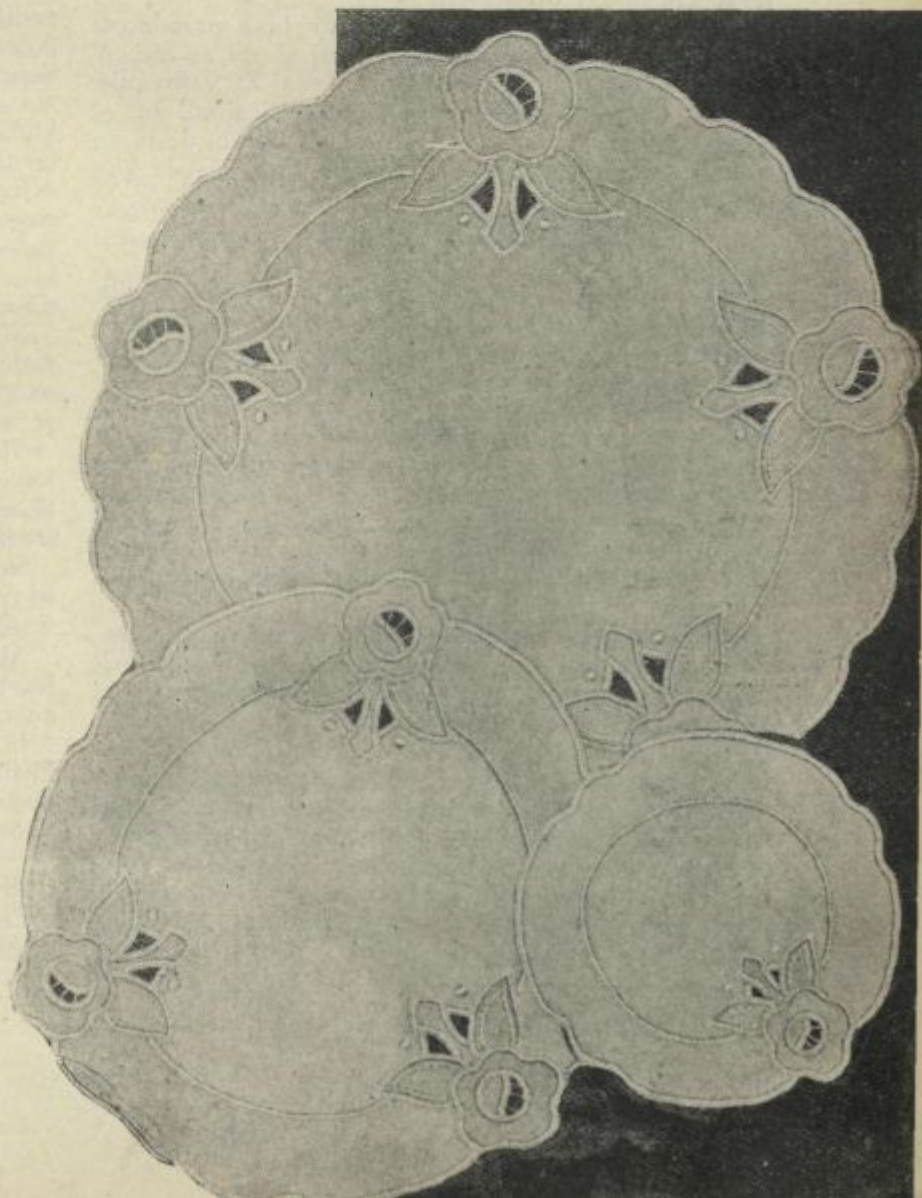

Vabljivo pogrnjena miza

Gladke, umetno politirane mize ne pokrivamo več z velikimi prti. Kot novost so se upeljavile različne opreme, obstoječe iz manjših in večjih prtičev, ki jih prav dobro uporabimo kot nadomestilo za velike namizne prte. S tem si lahko precej prihranimo. Pravo lepa je taka namizna oprema, izdelana v orhidejni barvi, na mahagonijevi ali orehovi mizi. Vzorec za to zamisel je preprost in hitro izvedljivo. Uporabite ga lahko tudi za posteljno perilo in za četverkotne prte. V tem primeru vezete posamezne motive z ravnimi črtami.

(Nadaljevanje.)

Na moč je bil jezen in kar na vse skupaj, z vsem svetom bi se sporekel. Preklete volitve! Samo za jezo in zamero so in da z njimi hujskajo in razdvajajo ljudi. A da bi sploh ne šel blizu, to bi se reklo, da se ne upa poslužiti svoje državljske pravice. A mrhe so le, vsi skupaj. Če jih poslušáš, če bereš, kako te snubijo, kaj ti obetajo in kako te hvalijo, sebe seveda tudi, a zlasti tebe, svojega volilca, bi mislil, da je zdaj res prišel nov čas in novi ljudje, ki bodo res obrnili svet na boljšo plat. Kaj še! Vsi ti, ki tebe hvalijo, mislijo le nase in zase. Presneto mora biti dobra kupčija, skrbeti za «narod», kakor pravijo ti gospodje v svojih lepih govorih. Tisti tam «Pri Ančki», tisti s kapo, bi mu še bil ugajal, ko ne bi... Jože Hovnik ni bil slab učenec v šoli, to mu pa le neče v glavo. A tisti častnik bo drevi le prebral, čeprav mu ga je mežnar hotel vzeti. On ni več otrok!

Oženil bi se tudi rad, pa je prav taka nerodnost. Mati so še pri hiši, in Bog nas varuj, da bi ne bili. A prav bi že bilo, da bi dobil ženo. Strela! Za vasovanje mu res ni več, a kar tako biti, je tudi sitno! In — Lenčke je škoda, da bi jo vlačili po zobeh in da bi se ji smrkavci posmehovali... Mati bodo pa seveda kar mislili, da jih hoče odriniti na zapeček!

Ti presneto življenje, kujavo!

*

Sredi mestnega trga pred občinsko hišo, ki je bila hkrati tudi volilni lokal, je bilo vse polno ljudi. A to ni bila složna množica, ampak v žive, večje ali manjše gručice razdeljena ljudska sovražnost, lokavost in podpihovanje. Pristaši idej, pristaši strank, pristaši korit v borbi za smešno krpo oblasti, za vlado podgoriškega parlamenta. Lepa so imena, prikladni in zlasti zelo vrljuni so priimki in naslovi, ki jih vrže na površje vrtilinec sovraštva, zavisti, neumnosti, pravičnosti in laži, ker mora danes vse to še zavreti v enem in istem kotlu, nocoj pa bomo šele videli, kaj se bo skuhalo iz tega!

Hajna, Branko in Karli so stali tik ob vežnih vratih, da bi ugibali o mimo gredečih volilcih in jih primerno ošvrkali z na pol glasnimi opazkami ter da bi kot prvi ujeli, kako je kdo volil.

Zdaj so prihajali preko trga trije čudni možici. Prvi je bil gospod Rajko Flerin, za njim pa sta šla Pumpergodlja in Tereja, menda prvič pod tako odličnim vodstvom. Flerin je bil odšel ponju v ubožnico, kar mu ni bilo bogvekakoli prijetno, in po višjem nalogu jima je moral tudi zapretiti, da bosta zaprta, če ne bosta volila liste in skrinjice doktorja Bendeta. V drugo skrinjico je treba vreči kroglico! V drugo! Bog vaju

ne bo imel rad, če vržeta kam drugam, in nove škornje, ki sta jih zato dobila, bosta morala takoj vrniti! Ali sta razumela? Da! Razumela! Seveda! To bi bilo tudi grdo, ako bi ne znala biti hvaležna za lepe škornje! So še dobri ljudje na svetu, ki na reveža ne pozabijo!

To je planil mežnar, ko jih je zagledal. A prepozno je, dragi mežnar! Novi škornji zaležejo več ko vse grožnje s peklenskim pogubljenjem, in glej, kako ti privoščijo levičarji in ti mladi «rdečkasti» kljuni ta poraz.

Medtem ko je bil odpeljal Flerin svoja dva «gospoda» na volišče, je nastal zunaj nov prepir.

Hajna ni mogel molčati. «Sramota je to!» je dejal glasno, da so lahko slišali skoraj vsi tam okoli. «Sramota, da morajo ti reveži voliti frakarja!»

«Tako je!» — «Sramota!» — «Fej frakarija!»

«Tiho!» — «Kaj je? Za koga je sramota?» — «Jezik za zob!»

Naenkrat so bili obkoljeni. Hajna je že vzdignil pest, Branko in Karli pa sta se smejala. Hej, če bi se stepli! To bi bilo nekaj! Notarjev pisar se je zadržal: «Policija!» O, ti beštija, zdaj pa le narazen! In Branko je krepko sunil na levo, da bi jo lahko odkuril.

A kaj je to?

Z grómkim grohotom pridere nekaj prežarjev z volišča, za njimi pa, bebasto se smehljajoč, berač Tereja.

Ni ga v imeniku! Zastonj so mu kupili škornje! Še tega ne vedo!

Škodoželjno in samozavestno se je režal Pumpergodlja! Ha! Zdaj bodo pa Tereji škornje vzeli! Ha! Njemu pa ne! On pa je smel voliti, naravnost v drugo skrinjico je nesel svojo kroglico, in le malo so se mu smejali, gospodje pa so mu še prav prijazno prikimavali! On je pravi podgoriški mestni ubožec, kaj bo tak pritepeni cepec kmečki, tak Tereja! He, kako šajtra zdaj jadrno proti domu! Saj ga bodo vrgli iz mestne ubožnice, le počaj, in Pumpergodlja se je prav važno razkoračil pred vežnimi vrati mestne občinske hiše in se samohvalno smehljajal naokrog. Morda se še ujame kak božjak!

Ničesa je prihajal s Flerinom skozi vrata. Flerin je mahal z rokami in se menda opravičeval, dolgi Ničesa pa ga je ošteval. Morala sta skozi ljudi in tik za njima je nekdo rezko zažvižgal na prste!

Ničesa se je obrnil, Flerin pa je šel kar naprej, kakor da ni slišal. In ko se je Ničesa obrnil, se je oglašil nekdo tik za njegovim hrbtom: «Koliko pa stane par škornjev?»

Sami posmehljivi, škodoželjni obrazi! Hudiča, kje so pa naši ljudje?

«Škandal! Lov na bedake in berače!»

Aha, to je pa bil Bercetov Hajna! In Branko in Karli! Tem smrkavcem je treba pošteno zamašiti gobce! Le kje je policaj?

In ko je došel Flerina, ga je pričel iznova oštevati. Očital mu je nezmožnost, ker ni znal pridobiti svojih bivših tovarišev za Bendetov tabor, in vse njegove ugovore je pobijal z zaničljivimi besedami: «Ali imate le vi respekt pred denarjem? Znati, znati je treba pridobivati ljudi! Ha! Jaz...!»

Flerin se ni več pričkal. Tiho je šel poleg čveka-vega Ničese tja, kamor so ga bili oni poslali po ne-

zanesljive «voliče». Temu Ničesi bi privoščil, da bi ga ponoči v temi in kje na samem dobili oni trije falotje, Hajna, Branko in Karli! To bi ga pestili ti čarugovci, ki se hodijo z najmočnejšimi kmečkimi štori ravsat za deklinne ven k svetemu Lenartu in v Zakotje! Pa bi videl ta oholi dolgin, kako je treba pridobivati ljudi za stranko! Onim trem ultrakomunistom in ljudskim tribunom pa se bo še smejal on tedaj, ko bodo iskali službe, ko bodo morali skrivati svoje sedanje petelinje norenje in prav ponižno, uslužno in pokorno izpolnjevati pogoje, ki jim bodo potem odprli kakšna skrita, strašna vratca v trdnjavo oblasti, kjer bo on, Rajko Flerin, že davno in trdno sedel na mehki blazini.

Je že tako!

Hajna, Branko in Karli pa so prežali še nadalje pred mestno hišo. Tja so prišli tudi gospodje od SLS s svojim kandidatom in kaj lepo je bilo videti, kako so se vljudno odkrivali, ko jih je dostojanstveno pozdravil Poldo Krančan iz Ravberske ulice, ki je šel tudi volit, a to pot ne kakor drugekrati Bendeta, ampak Žnidarja in njegovo skupino, ker se je bil z Bendetom sprl zaradi neke pravde, za katero bi moral on plačati stroške. Tega pa že ne! On prinese odvetnikom same dobre tožbe, in oni naj gledajo, da jih izpeljejo tako, da trpi stroške nasprotnik; zakaj Poldo Krančan ne plačuje stroškov. Kam bi pa prišel? To bi bil kaj lahek posel za advokate! Končno pa še groziti s kriminalom! Hoho, gospod doktor Bende, če moram v kriminal jaz, hoste zlezli vanj tudi vi, saj sam bi si jaz ne znal tako spretno zvijati teh procesov! Haha!

Prišla sta tudi Karlijeva brata Franci in Leo. Lepo sta pozdravila in oni, ki so tu stali za Bendeta, so se jima še odkrili za nameček tudi v drugič, ko sta šla z volišča domov. Stari pa ni šel volit! Pravi, da mu ni za tak teater!

Tam pa prihaja Leben! Kdaj se je bil neki pripekljal z Gorenjskega? Karli mu je skoraj tekel naproti in mu veselo mahal z rokami. Oni pa se mu še nasmešnil ni, in ko sta se sešla, mu niti roke ni podal. Kaj pa je to? Hudiča...

Karliju je zatrepetalo v očeh. Ustrašil se je in zardel. Ali je Lojze zvedel? Val krvi se je zapodil iz glave k srcu in s prisiljenim, lažnivim smehom je hotel zagniti svojo plaho boleost, svoj strah pred izgubo tega lepega, ljubelega prijateljstva.

«Kako živiš? Kako se ti godi? Videti je, kakor da ti ni sile!» Smejal se je in v očeh, lesketajočih se od smeha, je prežala bojazen.

«Bolje ko tu, kjer ste menda same zverine! In norci!» je hladno odgovoril Leben. Ne zaničljivo, ne jezno, le tako neznansko tuje.

A Karli še ni popustil. «No, ali mi ne boš čestital? Maturiral sem, zrel sem tako rekoč! Ha!»

In Leben je odgovoril z istim glasom brez najmanjše primesi zaničljivosti ali jeze. «Ti — zrel? Menda si le še zelo nezrelo fant!» In to je izgovoril tako, kakor bi bil dejal: Včeraj je deževalo.

Karliju je zledenel nasmeh in trdo ga je stisnilo za grlo. A vendar je še počakal, da se vrne Lojze Leben z volišča. Slonel je ob zidu in gledal v tla. Mimo njega so hodili ljudje z blatnim obuvalom in oškropljenimi hlačami, ker je še vedno, zdaj že tretji dan, čemerno

in dolgočasno curljalo iz megle, ki se ni hotela umakniti iznad Vilunjske globeli. Fej! Obrnil naj bi se zdaj in odšel domov ali kamorsibodi! Čemu še čakati, ko je že itak vse zaigrano. Zaigrano? Ali je prijateljstvo, nesebična, srčna, na nikakršnih bioloških pogojih sloneča ljubezen dveh ljudi že zaigrana s par neumnimi, prenačljenimi besedami? Ali je to že nezvestoba, ki zanjo ni odpuščanja? V teh trenutkih si je hotel, si je moral spet priboriti Lojzeta Lebna. Oklenil se ga bo z vsem svojim srcem, z vsem žarom svoje prijateljske ljubezni, ki je tako čiste še ni prejelo žensko bitje. In v tej sekundi bi bil dal Karli za Lebna tudi svoje življenje, a najbrže le v tej edini sekundi, ki je že ni več in ki je nikdar več ne bo.

Za Lebno je prišel iz občinske hiše tudi gospod veletrgovec Gobec in se mu obesil za komolec. Ko sta prišla mimo ljudi, mu je pričel nekaj šepetati. A Leben se je otrešel skoraj neprijazno Gobčeve roke in izpregovoril tako glasno, da so lahko slišali vsi, ki so gledali za njima.

«Hvala vam, gospod Gobec, nisem volil Bendeta in tudi ne potrebujem njegovega denarja!»

To je za Podgorico nova senzacija!

«Krasno, prekrasno!» ga hvali Karli, stopajoč poleg njega po mokrem, grudastem podgoriškem tlaku. Leben ne odgovori, niti se ne ozre nanj, ampak stopa in gleda predse, kakor bi hodil sam.

Karli se vzravna, kljub temu, da čuti onemoglost svojega napora in svojo nedoraslost temu Lebnovemu preziru, iz katerega ne bo nikdar več prijateljstva. A Karli se vzravna in kot zadnji pomoček zavije svoje dobrikanje in prosjačenje v bridko užaljenost.

«Kako da sem ti naenkrat premalo, Leben?» ga vpraša s tresočim se glasom.

A Leben se ne ogreje niti v dobrem, niti v slabem. Mirno, kakor bi govoril o vsakdanjem svojem opraviilu, odgovori: «Ker si čvekač, te ne maram več. Ljudje bi morali že vendar zvedeti, kako je z menoj in z Berto. A da si bil prav ti tisti, ki naju je izdal tej neumni, zlobni bandi, mi je bil dober pouk.»

«Saj nisem iz zlobe!» je vzkipeel Karli. «In tudi ne takim ljudem, ki bi vama to zamerili, nasprotno...»

«... ki so to naprej izčenčali. No, dobro, da ne tajiš! Pričakoval sem tudi laž. No, pa saj to ste ljudje, ki niti ne znate biti pošteno zlobni. Mevžice... A tako, ti si zdaj seveda užaljen. No, nič ne de, srečno hodi!» Še zasmel se ni, ko je Karli izza vogala gledal za njim in videl, kako vzravnan in brezbrizen s svojimi dolgimi, nekoliko zibajočimi se koraki zavija proti Hannemanovi hiši, kjer je stanovala Berta Dolinarjeva.

Tudi Karli je šel naprej, in sicer v zakotno Ravbersko ulico. Zdaj šele je začutil, kako mu drgeta živce na licu, in ko je dvignil roko, da bi poiskal v prsni žepu cigareto, je opazil, da so se mu tresli prsti.

Zakaj mu ni povedal nekaj, kar bi onega osupnilo. Ne da bi se sam opravičeval, o ne, — onemu bi moral dokazati, kako je nesramen in krivičen v svoji obsodbi, ker je tudi on le neznanen, majhen in pogrešljiv človek kakor vsi drugi in prav nič upravičen deliti kakšen Bog svoje znanice v ovce in kozle.

(Dalje prihodnjič.)

ODGOVORI NA NAŠO ANKETO

Ali je mladina preveč obremenjena?

Ko je hodila moja generacija v šolo, so naši starši komaj vedeli, v kateri razred hodimo. Da bi nam pri učenju pomagali in delali naloge, o tem pri večini od nas ni bilo niti govora. Dandanes se pa starši, strici, tete, inštruktorji trudijo z otroki, da so na koncu leta marsikje vsi skupaj čisto izčrpani. In kakšne so posledice, kakšna je razlika med nekdanj in dandanes? Če primerjam v svojem poklicu prejšnjo in sedanjo generacijo, absolutno ne morem trditi, da bi bil sedaj viden kakšen napredek. In vendar je nepobitna resnica, da dandanašnja šola mnogo bolj ko nekdanj obremenjuje mladino.

Pomislimo samo na srednjo šolo! Kakšne zahteve stavi že prvi razred! Da so te zahteve prevelike, je razvidno že iz mnogo prevelikega števila repetentov in neznatnega števila odličnjakov. Ko bi bila količina snovi primerna, da bi ustrezala razvojni stopnji učencev, tedaj bi jo pač morala sprejeti večina. Pravijo, da šola vzgaja, pa je v največ primerih tovarna, ki s silo oblikuje iz učencev robote, ki naj poslušno sprejemajo, sprejemajo... ne da bi zaslutili zvezo med življenjem, kateremu gredo nasproti, in med besedami, ki jim jih ubijajo v glavo. Koliko stvarine je, ki je ne bodo nikdar in nikoli v življenju potrebovali, a vendar, kako premnogim greni mlade dni! Preveč bi bilo naštevati primere iz posameznih predmetov, toda ko bi jih zbrali, bi se nam pokazala tragičnoma slika o naših šolah.

Toda o preveliki obremenjenosti nikakor ne moremo govoriti samo v srednjih šolah. Tudi osnovne šole ne moremo izvesti, zlasti po mestih ne, kjer so osnovne šole predvsem pripravljalnice na srednjo šolo. Poznam deklico, o kateri pravi njena učiteljica, da je nadarjena, pa vendar porabi vsak dan 5 do 4 ure prostega časa, da se vse »gladko« nauči in da napravi vse naloge. Ta primer čisto gotovo ni osamljen. Znanka ima dva otroka, enega v drugem, enega pa v četrtem razredu. Noben večer ne gredo spat pred 10. uro. Deklica, ki je v drugem razredu, ima poleg računске in spisne naloge še kako ilustracije, s katero se muči vsa družina, a plete tudi brisačo! Zahteve 4. razreda so pa seveda že mnogo večje: poleg različnih nalog prinese domov še risbo, ki jo v šoli komaj načeli. Ali je to kopičenje snovi vedno opravičljivo vsaj s predpisanimi načrti? Neka mati se je pritoževala, da računajo že v prvem razredu do 100. To menda ni v načrtu? V drugem razredu se uče slovnico, a zanjo je predpisana posebna knjiga! I. t. d.

Kje je vzrok? Letošnji profesorski kongres v Varaždinu je prišel do zaključka, da je odgovodal ves srednjošolski sistem, ki zaostaja daleč za zahtevami življenja. A isto moremo trditi o osnovni šoli, ki se mora ozirati na zahteve srednje šole. Ves ustroj je birokratiziran in organizem, ki bi moral biti živ in prožen, mehanizira in šablonizira. Temu se pridruži še prevelika obremenjenost posameznih učiteljev in profesorjev, bedisi s stvarino ali z učenci odnosno z razredi. Zato se nikdar ali zelo redko zgodi, da bi šolnik poznal resnično učenčevvo sposobnost oziroma njegovo inteligenco, ampak krsteje rede, ki prilete včasih zelo po krivici — pa je izrečena sodba ali obsodba. Kako zna šola ceniti darove svojih učencev, najbolje spoznamo, če primerjamo uspehe, ki

jih je imel posameznik v šoli in pozneje v življenju, kjer prav pogosto odpovedo tako imenovani vzorni učenci. Značilen je primer, da je nekdo, ki je postal odličan pevec, »odletel« pri izpitu za učiteljske, češ da nima posluha. Zato naj se matere ne žaloste preveč, če njih otroci niso med najboljšimi, da so le drugače pametni, da si znajo pomagati, da se »znaidejo« v položaju in da so zdravi. Bolje malo manj stremuštva ko z zdravjem plačana odlika!

Res je, da je dandanes mnogo več stvarine ko nekdanj, da je marsičesa preveč, toda resnica je tudi, da dandanašnje življenje samo zahteva od človeka več ko nekdanj. Zato pa bi se morala snov in način podajanja spraviti v takšno skladnost, da bi bolj ustrezala zahtevam življenja. Na ta način bi učna stvarina učencu res stalna o koristila, zlasti ker bi bila podana v taki obliki, da bi otrok začutil oziroma sam dognal povezanost šole z življenjem. Ta način bi učence mnogo manj obremenjeval, ker bi izključeval okorelo in neživljenjsko shematiziranje. Takšna reforma šole je le deloma možna z različni predpisi, poglavitni je duh, ki vlada šoli, čeprav je nujno potrebno, da oblasti takšno prizadevanje podpirajo in pravilno vrednotijo.

Pri reformi šole naj bi imeli besedo tudi starši, saj so oni najbolj prizadeti in največ trpe pod razmerami. Prav bi bilo, da bi se bolj zanimali za prepotrebno organizacijo »šola in dom«, ki ima namen, združiti starše in šolnike k skupnemu delu za zboljšanje naših razmer v šolstvu. A. V., Ljubljana.

Draga gospa urednica!

Gotovo je dandanašnja mladina hudo obremenjena, vendar ne morem presoditi, ali je res preveč. Mislim pa, da naj tisti, komur se zdi, da je otrok v šoli preveč obremenjen, vžame otroka iz šole in naj ga da izučiti kakšno obrt.

Dandanes ima vsaka najmanjša vas v Dravski banovini po enega, če ne več gimnazijcev in gimnazijk. Časih je le malokateri otrok s kmetov silil v gimnazijo in le malo staršev je bilo, ki so njegovi želji ustregli. Vendar je tu še drug razlog, ki oso stvar spravlja v pravo luč. S kmetov prihajajo na gimnazijo le taki učenci, ki so res z odličnim ali vsaj s prav dobrim uspehom končali osnovno šolo. Potemtakem so upravičeni študirati. V mestih in trgih pa je vse polno otrok, ki le s trudom in težavo končajo osnovno šolo, pa jih starši prav tako silijo v gimnazijo! To se mi ne zdi prav. Dandanes misli že vsak uradnik in vsak obrtnik, da mora njegov otrok študirati, češ, drugače ne bo polnopraven član človeške družbe. To pa ni res. Morda se bo v življenju kot obrtnik bolje uveljavil kakor pa kot akademsko izobraženi človek. Saj vidimo, koliko brezposelne inteligence imamo! Danes ta dan imamo razmero, da skoraj več brezposelnega izobraženstva kakor pa delavstva ali obrtništva.

Zato mislim, da otrok, ki ima res talent in sposobnost za študij, v šolah ne čuti preobremenjenosti. Najbolj tarnajo tisti, ki učenju niso kos. Ti naj si pa izberejo drug poklic!

Starši bi pa morali tudi malo več razmišljati o tem, kateri poklic bi otroku omogočil, da bi si samostojno služil kruh. Poznam na primer frizerko, ki zaslужи vsak mesec tisoč dve sto do tisoč štiri sto dinarjev. Poznam pa tudi brezposelno absolutno filozofijo, ki je

stara šest in dvajset let, pa jo morajo starši še zmerom vzdrževati.

V zadnji številki je pisala ena izmed Vaših naročnic, da je učna snov na srednjih šolah preobsežna in pretežka. Morda ima pa prav ta učna snov namen, da loči zrno od plevla. Tisti, ki so sposobni, izdelajo šole z odličnim uspehom. Ako bi bili otroci res preobremenjeni, bi ne bilo nikjer nobenega dijaka, ki bi napravil zrelostni izpit z odliko!

Starši naj torej odmenijo otroka za študij le tedaj, če je res sposoben, drugače naj ga pa rajši dajo izučiti za praktičen poklic.

Iskreno Vas pozdravlja Vaša odana
Z. Š. iz Ljubljane.

Cenjena gospa urednica!

Kot strokovna učiteljica na meščanski šoli imam dovolj prilike spoznati, ali je mladina v šoli preveč obremenjena ali ne. Mislim, da na Vaše vprašanje lahko z mirno vestjo pritrdilno odgovorim. S poukom so otroci zaposleni trideset, dva in trideset ali štiri in trideset ur na teden. Za vsak predmet imajo drugega učitelja. Vsak učitelj ima drugačen način predavanja, in tako se mora otrok vsako uro zbrati na drug način.

Izpred osega se mi zdi, da je učna snov preraznoverstna in preobsežna. Bolje bi bilo, da bi se poučevalo manj, a to bolj temeljito.

Nepotrebno se mi zdi, da so na primer na meščanskih šolah predmeti, kakor: risanje, telovadba, nemščina, ročno delo, kuhanje in petje, obvezni.

Hkrati ni nobenega dvoma, da pri sestavi učnega načrta premalo upoštevajo krajevne razmere. Kar je za Srbijo dobro in potrebno, je morda za naše razmere nepotrebno, zato se mi zdi, da bi moral biti učni načrt za razne banovine različen, razmeram ustrezajoč, zlasti pa stalen. Letos na primer smo dobili spet nov učni načrt.

Že v osnovni šoli je učna snov premnogoverstna. Zato je osnova potem premalo utrjena, ko prestopijo otroci v srednjo šolo.

Dobro bi bilo, ko bi hoteli, kar se tiče učnega načrta in pouka, sploh malo pogledati k bratskemu narodu Čehov, ki so na tem polju pokazali veliko razumevanja in znanja.

Lepo Vas pozdravlja
N. N., strok. učit. v Ljubljani.

Iz življenja Avstralke

Južna Avstralija je nova zemlja brez domačinov in brez »moneymakerjev« (na hitro obogatelih ljudi), to se pravi, brez ameriškega pohlepa, da bi se iztisnilo iz zemlje čimprej mnogo denarja. Avstralija ima dovolj časa, zato se le počasi razvija v gospodarsko deželo. Tamkajšnja žena je šele na poti, da postane sodobna žena. Kar jo dela poleg njene prirojene kulture moderno, je prav za prav njen avto. Statistika je pokazala, da pride v Avstralijo na šest belcev po en avto. V premožnejših družinah ima žena svoj avto, ki je seveda najnovejšega tipa, a mož se vozi še nadalje s starim avtom. Davek na avtomobile ni visok, za garazo pa uporabljajo stare barake. V nedeljo se na poti v cerkev razvija

Nežno perilo

Kako previdno, kako oprezno pere mlada perica, katero kaže ta slika. Gotovo ni hotela svojega finega perila izpostaviti robatemu postopku pri pranju navadnega perila, ki je bil takrat splošno v navadi. Vendar kaj koristi tudi ta opreznost, ako sredstvo za pranje ni bilo primerno tkanini. Namesto da bi bilo blago in prizanesljivo, je bilo ostro in je razjedalo tkanino.

Posneto po stari sliki

pazljivo prati

V tem oziru imamo danes veliko boljše. Nežno perilo lahko res prizanesljivo peremo z milnimi luskami LUX, ki se že v mrzli vodi tako obilno penijo. LUX odpravi vso nesnago, ne da bi pri tem niti najmanj poškodoval vlakna ali barvo tkanine.

LUX

prava pisana avtomobilska parada. Toda tisto, kar stopi iz avtomobila, ni tako elegantno. Žene nosijo dolga, skoraj do tal segajoča krila, tesno prilagojena se steznik, kratke bluze in nizke, široke klobuke. In trdovratna kakor ta stara moda je tudi navada, da sedijo ženske kakor v naših vaških cerkvah na eni, moški na drugi strani cerkve, spredaj pa stojijo prav tako strogo ločeno otroci.

Domačini so se preselili v notranjost dežele, zato je težko videti ženske v njih pravi domačnosti. Avstralska rasa je čisto azijskega izvora. Temnopolte Azijke so visoke in imajo skoraj svetle lase. Črncev med čistokrvnimi domačini ni videti. Ti namreč živijo v oddaljenih pokrajinah kakor Indijanci v Severni Ameriki ali pa so kot delavci zaposleni na raznih farmah. Na severu je še nekaj rodov, ki živijo po starih šegah, vendar se nikoli ne družijo z ostalimi prebivalci.

Bela farmarjeva žena živi prav različno življenje. Z avtom se vozi v notranjost dežele, kjer dostikrat po cela leta ne dežuje. Farmar mora to upoštevati. Če je imel nekaj let dobro žetev, si je pridobil precej denarja, toda nenadoma je postala njegova lepa farma prava pustinja, ker tako dolgo dežja ni bilo. Neredki so primeri, ko mora farmar z vso družino po težkih bojih zapustiti svoje posestvo. Navadno se potem iznova naseli na jugu dežele. Če stoji tuje pred zapuščenim farmo ali pa pred zapuščenim vasjo, vidi samo siromaštvo.

Ženin položaj je zelo težak. Navadno se končajo njeni upi s tem, da se izseli na jug, kjer hodi obirat grozdje za boren tedenski zaslužek. In še srečna mora biti, če dobi to delo, zakaj tudi v Avstraliji je brezposelnost zelo razširjena.

Mnogo srečnejša je farmarjeva žena na jugu. Tam umetno namakajo zemljo. Zaradi tega imajo skoraj zmerom dobro žetev, zato tudi lahko živi ondi farmarjeva žena udobno življenje premožne posestnice.

Avstralka je prav za prav meščanka. Zelo rada obiskuje moderne zabave in vsak premožnejši Avstrelac ima v mestu svojo hišo. Ta mestna hiša ni poseben udoben, vendar zadostuje Avstralki za oddih konec tedna. Mestna hiša nima kleti, ampak je sezidana na goli zemlji, segreva jo pa samo preprosto kamin. Navadno ima taka hiša tri spalnice, stanovanjsko sobo za zimo, kuhinjo, garažo in kopalnico. Gospodinja postilja otrokom vse leto na verandi, tudi pozimi, zakaj podnebje ni mrzlo, čeprav so noči časih precej hladne. Okoli vsake hiše se razprostira

vrst, zato so tudi vsa avstralska mesta zelo prostrana.

Vsak hišni posestnik ima svoj avto, vendar nihče nima služkinje. Žensko vprašanje je v Avstraliji zelo težko. V mestu mora gospodinja sama opravljati vse posle, samo če živi na kmetih, ji pri hišnem delu pomagajo domačinke. Le v večjih mestih lahko dobi gospodinja služkinjo, zakaj tja silijo vsa dekleta zaradi zabav. In če se gospodinja posreči, da dobi posla, zahteva ta veliko plačo, da se lahko ob koncu tedna vozi v bližnje večje mesto, kjer so plesne prireditve in zabave. Angleška vlada ne daje proste vožnje samo tistim Angležinjam, ki se poročijo v Avstralijo, ampak tudi tistim, ki si hočejo kot gospodinjinske pomočnice služiti svoj kruh. Temnopolti posli so silo dragi in razen tega strašno leni.

Ker imajo le redke družine služkinje, mora mož dostikrat pomagati v gospodinjstvu.

Žene se ponajveč zanimajo za gospodinjstvo, samostojnih žena v poklicih je zelo malo, in so v tem pravo nasprotje ameriških žena. Avstralka živi samo svoji družini. Tudi kadar gre na obisk, vzame s seboj ročno delo in se najraje razgovarja o domačih opravilih. Za politiko se ne zanima. Sploh je duševno obzorje avstralske žene precej omejeno, kar je lahko spoznati tudi po duševnem delovanju mož. To si je razlagati s tem, da morajo tudi možje v akademskih poklicih, kakor profesorji, zdravniki, odvetniki, inženjerji in drugi, pomagati v gospodinjstvu, če v hiši ni dorašli hčera. Človeku se zdi, da ta primitivna moderna država nikakor ne more napredovati. Visoke plače in kratki delovni čas sta vzrok, da Avstralija ne more tekmoovati z rumenim plemenom, ki se tudi v Avstraliji vedno bolj uveljavlja kakor na vseh severnih otokih. V Avstraliji udomačeni socializem, ki se kaže zlasti v enakopravnosti vseh stanov, ima tudi v hiši veliko moč. Gospodinja si ne upa ukazati služkinji, naj osnaži čevlje, tudi bi bil tak ukaz brez uspeha, zakaj služkinja bi ne ubogala. Videti je, da so se Avstralcji odvadili ukazovati, ker morajo za vse, kar želijo, prositi.

Za izobrazbo deklet je v Avstraliji boljše poskrbljeno ko v marsikateri evropski deželi. Zavodi, kjer poučujejo najboljše moči, so odprti vsem brez razlike. Poleg naših predmetov poučujejo tam tudi sport. Učenke so razdeljene v sportne oddelke, ki jih vodi starejše gojenke. V teh oddelkih ne tekmujejo samo v vseh sportnih panogah, temveč tudi v drugih vedah, in sicer na zelo originalen način. Učenke raznih

oddelkov so že pred tekmo obremenjene s točkami, bodisi z dobrimi ali pa s slabimi. Slabe točke iz učnih predmetov gredo tudi v breme sportnim predmetom, in zato imajo avstralska dekleta veliko več vzpodbude k dobru učenju kakor drugod.

Zanimati vas tudi utegne, kako in kdaj se Avstralka zabava. V Avstraliji imajo navado, da ob sobotah šole zaprejo. Prav tako počivajo ob sobotah tudi trgovine in tvornice ali pa vsaj poslujejo samo nekaj ur. Tako ima vsa rodbina skoraj dva cela dneva v tednu prosta, ki ju preživi v mili naravi, zunaj mesta. Na ta weekend se veseli vsa družina že ves teden. Na planem se mati vsa posveti otrokom in se z njimi igra in uživa tako v krogu svojih najbližjih brezskrbne urice.

Avstralka je trezna ženska, ki si jo me le težko mislimo. Prav imajo tisti, ki trde, da je mati bodoče, srečnejše generacije, ki ji pomaga pripravljati rodovitnejša tla. (A. Fr. B.)

Kako kupujemo

Gospodinja ima kot kupovalka veliko moč na narodno gospodarstvo, toda večina se tega ne zaveda in zato tudi ne izkoristi te svoje moči, čeprav bi bil takšen vpliv koristen ne samo zanjo, ampak tudi za narodno gospodarstvo.

Gospodinja uveljavi to svojo moč lahko na dva načina, prvič da vpliva na ceno, drugič da odločuje za blago samo.

Odločilnega vpliva na ceno blaga gospodinja seveda ne bodo imele prej, dokler se ne bodo združile v močni stanovski organizaciji in doker ne bodo podpirale vsega, kar bi lahko dovedlo prej ali slej do ustanovitve velike organizacije, ki bi varovala koristi kupovalcev. Dokler pa tega ne bo, lahko navzlic temu vsaka posamezna gospodinja vpliva na ceno tako, da ne kupuje reči, ki se ji zde predrage, posebno pa da nikdar ne kupuje na upanje. Zlasti kupovanje na upanje, ki se je zadnji čas spet močno razpaslo, draži blago. Trgovec mora namreč to razvado kupovalcev upoštevati, si izposoditi za drage obresti denar od proizvajalca in mimo tega še vračunati v ceno izgubo, ki jo bo imel, ker mu nekateri kupci ne bodo

plačali dolga. Gospodinja, ki neče ali pa ne more blaga takoj plačati, ško-
duje sebi, pa tudi drugim kupcem, ki
sicer ne ostanejo nikdar dolžni, a mo-
rajo vzlic temu plačati višjo ceno.

Na blago samo pa vpliva vsaka go-
spodinja lahko samo tako, da dobro ve,
kakšno mora biti, in dosledno ne kupi
nobene reči, ki ni takšna, kakršna bi
morala biti. Vsak predmet mora biti
smotrni, to se pravi, primeren za na-
men, za katerega je določen. Stol na
primer mora biti takšen, da se na njem
res udobno sedi, miza ne sme biti ve-
gasta, omara se mora rada odpirati in
dobro zaklepati, prostor v njej pa mora
biti smotrno razdeljen, peči morajo greti
sobo, ne pa dimnike itd. Razen tega
mora imeti vsak predmet še nekatere
druge lastnosti: biti mora takšen, da ga
lahko premikamo, da ga hitro in lahko
čistimo, da se posamezni deli lahko na-
domestijo itd. Vsa hišna oprava in
oprema mora biti torej, kakor smo že
večkrat poudarili, čimbolj preprosta in
brez nepotrebnih okraskov.

Toda ni še zadosti, če se gospodinja,
preden kaj kupi, vpraša, ali tisto reč
zares potrebuje, za kaj jo bo uporab-
ljala in kakšne lastnosti mora imeti.
Ona mora dobro poznati tudi kakovost
blaga in si ustvariti o vsem svojo sod-
bo, na katero ne sme prav nič vplivati
industrija. To sposobnost si pridobi z
izkušnjo, marsikaj se pa lahko nauči v
gospodinjskih tečajih in iz strokovnih
knjig in časnikov.

Ozrimo se samo nekoliko po izložbah,
koliko nepraktičnih in nesmiselnih pred-
metov prodajajo po trgovinah, in ven-
dar gospodinjje vse pokupijo. Edino go-
spodinja ima moč, da take nesmiselno-
sti zatre.

Pri tej priliki naj še enkrat izrečemo
načelo, da kupimo ceneje, če žrtvujemo
za boljšo kakovost nekoliko več denar-
ja, kakor pa če kupimo najcenejši izde-
lek, ki bo trajal dvakrat ali celo tri-
krat manj časa. To pa lahko stori se-
veda le gospodinja, ki dobro pozna bla-
go in njega vrednost ter natanko loči
kakovost od mode.

Velik križ je tudi z nadomestnimi
deli. Vsaka gospodinja ve, kako nepri-
jetno je, če se ji ubije skodelica ali
krožnik od servisa, pokrov od kozarca
za vkuhanje ali če se ji izgubi ali
polomi del kakšnega kuhinjskega stro-
ja, ki ga največkrat ne more nadome-
stiti. Skrajni čas bi bil, da bi tudi v
gospodinjstvu prešli k normiranju in
tipiziranju posameznih predmetov, kar
je v drugih industrijskih panogah že
davno v navadi. To bi prihranilo gos-
podinji veliko jeze in nevolje, industrija
bi pa zato pridobila marsikatero kupo-
valko, ki se zdaj boji kupiti razno sicer
koristno kuhinjsko orodje in posodje,
ker ve, da kesneje ne bo dobila zanje
nadomestnih delov.

Ko bomo že tako daleč napredovali
in hosta gospodinjstvo delo in pomen
gospodinjstva tudi splošno priznana, se
bo znanstveno raziskovanje lotilo tudi
delovnih metod in jih bo izkušalo na
vse plati izpopolniti. Seveda bo treba
potem o teh znanstvenih izsledkih sproti
obveščati gospodinjje, pri čemer bo mo-
rala sodelovati tudi šola in časopisje.

V Ameriki so si gospodinjje to ime-
nitno uredile. Pomembnejši dnevni čas-
niki in ženski listi imajo za svoje čita-
teljice velike preizkuševalne ustanove in
objavljajo po enkrat ali večkrat na te-
den izsledke teh raziskovanj. Čitateljice
pošiljajo tja nove recepte, ki so jih
preizkusile. Ti se še enkrat preizkusijo,
in če se obnesejo, objavijo v listu,
da imajo od izkušenj ene gospodinjje
koristi tudi druge. Pri nas smo na to
stran za zdaj še precej daleč za Ame-
ričankami. (Dalje prihodnjič.)

Postal je včasih ljudi zelo hud, toda vedno dobronamerno

*Da, razhudil se je dobri župnik Kneipp,
če je kdo prišel k njemu po dober svet,
a se potem ni po njem ravnal.*

*Tudi danes bi Vam župnik Kneipp
rekel: „Če ste zdravi, zahvalite Boga, če
pa ste bolni, si pomagajte previdno.
Zdravemu kakor bolnemu pa to-le ohran-
juje in vrača zdravje!“*

*Mišljena je seveda posebna slad-
na kava, ki je pripravljena po natančnih
predpisih župnika Kneippa in se zato tud'
po njem imenuje, namreč:*

Kneippova sladna kava.

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

Higiene v kuhinji.

Brez higiene ni zdravja! Narodi, ki
ne poznajo higiene ali kjer higiena še
ni zavzela dovolj visoke stopnje, so
podvrženi dosti bolj kužnim boleznim.

Posebno gospodinjje naj bi pazile na
higieno.

Šadje, ki ga postaviš na mizo, mora
biti zmerom dobro oprano in s čisto
ruto zbrisano. Prav tako dobro operi
solato in drugo sočivje, ki ga surovega
serviraš.

Pazi, da otrok ne bo jedel z rokami.
Če je pa še tako majhen, da si mora z
rokami pomagati, skrbno pazi, da bo
imel pred vsako jedjo dobro umite
roke. Pri igri se je dotikal raznih pred-
metov, na tleh je zmerom dovolj prahu
in bacilov! Ne dovoli mu, da bi se po-

ljuboval z drugimi otroki, ker nikoli
ne veš, ali ni kdo izmed njih bolan. Če
greš z otrokom na izprehod, mu ne do-
voli, da bi se z rokami igral po pesku!

Če imaš v kuhinji kamenita tla, jih
zbrisuj s prašnim oljem. Tako prepre-
čiš, da bi se prah dvigal in padal v
jedi. Prav tako storiš lahko tudi z lese-
nim podom, zadostuje pa tudi, če pod
vsak dan pobrišeš z moko cunjjo.

Vsak član družine naj ima svojo bri-
sačo in svoj jedilni prtč in svojo zobno
ščetko.

Ključke stanovanjskih vrat izbriši
večkrat z lizolovo raztopino, ki zamori
bacile.

V kuhinji naj ne bivajo mačke in
psi. Pazi, da si otroci vselej umijejo
roke, kadar se igrajo z živalmi.

Če imaš opravka z denarjem, si potlej
vselej dobro umij roke. Na denarju je
vse polno bacilov — le pomisli, koliko
ljudi je imelo že denar v rokah, pre-
den je prišel do tebe!

S skrbno pažnjo preprečiš lahko
marsikatero bolezen. (m. l. k.)

...potem bodo Vaši lasje tudi „njemu“ ugajali!

Za ženo skoraj ni večje sreče, kot biti lepa v „njegovih“ očeh. Slišati iz njegovih ust: kako čudovito lepi so vendar Tvoji lasje! Ko bi samo vedeli, kako lahko se ohranijo lasje lepi!

Ako negujete Vaše lase z Elida Shampooom ostanejo vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri drže dalj časa.

KAMILLOFLOR

Špecijsalni Shampoo za plavalaske, prost od alkalijs, ohrani naravni, zlati lesk plavih las ter ga zopet vrne, če se je izgubil. Daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA SHAMPOO

BRUNETAFLO

Špecijsalni Shampoo za temne lase, prost od alkalijs, daje lasem čudovit lesk in povečan sijaj ter dovede temnorjavo barvo las do posebne veljave.

Čebula in česen v zdravilstvu.

Čebula in česen sta bila že od nekdaj med domačimi zdravili na častni stopnji. Moderno zdravilstvo se je spet zateklo k starim, že skoraj pozabljenim domačim zdravilom, in statistika kaže, da dosega z njimi lepe uspehe. Zlasti imata čebula in česen prav dobrodejen vpliv na razne organe človeškega telesa.

Praženo čebulo ozmemo in ji dodamo nekaj sladkorja. Če uživamo ta sok po žličkah proti kašlju, se začne sluz rahljati in bronhije se hitro izčistijo.

Če položimo na liste zrezano čebulo, ki smo jo prepražili na masti, vročo na tvor, se začne tvor hitreje gnajiti ter prej dozori in izteče.

Čebula je tudi imenitno dietično sredstvo zoper sladkorno bolezen.

Če spomladi redno uživamo čebulo, se nam kri čisti.

Tudi kot odvajalno sredstvo deluje čebula blago in zanesljivo.

Česen nevtralizira zlasti želodčno kislino, če je je odveč. Ljudje, ki trpijo na zgagi, se hitro znebijo neprijetne žgaravice, če vsako jutro zaužijejo strok stolčnega česna.

Zadnja leta so postale moderne tudi pomlajevalne kure s česnom. Spomladi ali pa jeseni zaužijemo skozi šest tednov vsak dan po dve mali žlički stolčnega česna. Da odpravimo neprijetni duh po česnu, popijemo čašo mleka ali pa majhno skodelico črne kave. Po šestih tednih se ti zdi, da se ti je ves organizem pomladil in prenovil.

Česen priporočajo še posebej proti poapnenju žil in proti vsem boleznim na sredu. (m. l. k.)

Dvanajst zapovedi za šolarje

1. Skrbi, da bo imel otrok dovolj hrane, spanja in svežega zraka.
2. Oblači otroka skromno, da ne postane prevzet, dovolj toplo, da se ne prehladi, a ne preveč, da se ne pomehkuži.
3. Razdeli dan tako, da bo imel otrok dovolj časa za učenje, pa tudi za zabavo.
4. Nadzoruj otrokovo učenje in naloge, ne dovoli, da bi se učil ponoči.
5. Za otrokove prestopke ga kaznuj sama, ne straži ga z očetom.
6. Poizvej večkrat pri učitelju, kako se otrok uči, vprašaj ga tudi, če ni morda opazil v otrokovem značaju kakšnih napak. Skupaj se posvetujta, kako bi se dale napake odpraviti.
7. Ne dovoli, da bi otrok tožil svoje brate ali sošolce, pač pa zahtevaj, da bo svoje grehe sam priznal.
8. Če tvoj mož kaznuje otroka, pa se ti zdi, da je bila kazen prehuda, ne povej tega vpričo otroka, pogovori se z njim, ko bosta sama.
9. Pazi, s kom se otrok druží, ne dovoli, da bi imel slabe prijatelje.
10. Skrbno nadzoruj knjige, ki jih bere, ne dovoli mu knjig, ki niso zanj.

11. Ne dovoli otroku ničesar, kar mu ne dovoli tudi oče. Ne dajaj mu nikdar potuhe.

12. Vpričo otrok se ne prepiraj z možem, ker potem izgubijo otroci spoštovanje do staršev.

Kaj je treba storiti, če je otrok preveč sramežljiv in boječ

Marsikateri otrok je preveč boječ. Vsega se sramuje, vpričo odraslih se ne upa niti ust odpreti, in če ga tuj človek kaj vpraša, se hitro skrije materi v krilo in začne jokati. Takšno vedenje je mučno za mater, pa tudi za gosta. A tudi pozneje, ko začne otrok hoditi v šolo in marsikatera mati upa, da bo bolje, se nič ne izpremeni. Tudi v šoli je otrok plah, ne upa se glasno odgovarjati, če je vprašan, v zadregi jeclja, in ne daj Bog, da ga učitelj pokliče na oder, naj deklamira ali kaj pripoveduje, nič ne more spraviti iz sebe. Hudo je to za mater in za učitelja, največ pa trpi pri tem otrok. Če ne bomo znali privaditi otroka, da bo premagal to pretirano boječnost, bo siromak vse žive dni, ker se ne bo upal nikoli samostojno nastopiti.

S karanjem, s kaznijo in z ostrostjo ne bomo pri takem otroku nič opravili. Samo z dobroto in potrpežljivostjo bomo dosegli uspeh. Mati naj že majhnega otroka, še preden bo znal govoriti in hoditi, navadi, da se ne bo nikogar bal. Saj so plahi po navadi le tisti otroci, ki so bili v prvem času prepuščeni samim sebi, ki niso videli okrog sebe nikogar razen domačih. Če je otrok že prve mesece boječ, ga bo mati lahko

tega odvadila. Naj ga pokaže dobrim znancem, da se navadi na tuje obraze, pozneje naj ga nauči, da bo znal dati roko, zamahniti v pozdrav in prositi, če mu kdo kaj ponudi. Ko začne otrok čebljati, naj se nauči zahvaliti, povedati svoje ime in druge malenkosti, ki se jih otrok lahko nauči. Čim več bo otrok v družbi, toliko manj bo boječ. Seveda mora mati paziti, da ne postane otrok vsiljiv in predrzen, vendar naj vsakega pogreška ne kara vpricho tujih ljudi, ampak naj ga pozneje na samem pouči, kako se mora vesti. Če je pa otrok vzlic temu tudi pozneje preboječ, naj ga najprej pouči, da se nima česa bati. Če ve, da pridejo znanci, naj otroku pove, kako naj se vede, kaj naj govori, obljubi mu lahko tudi majhno darilce, če bo premagal svoj strah. Če pa kljub temu otrok česa ne napravi prav, naj ga takoj prvič ne ozmerja, posebno ne pred tujci, pa tudi preveč naj otroku pred tujimi ljudmi ne pri-govarja, ker takrat ne pomaga nič. S takim otrokom je treba večkrat iti v družbo drugih otrok, tam bo otrok naj-laje premagal svojo boječnost. Nikar ne imej otroka vedno samo pri sebi, materini ljubljenci so navadno naj-bolj bojazljivi. Mnoge matere so tudi same krive, da so otroci plahi. Če otrok kdaj ni priden, ga strašijo: «Le po-čakaj, bo prišel mož in te bo vzeli»

BOXBERGER KISSINGER TABLETE ZA HUIŠANJE

Poznane več kot pol stoletja.
Dobijo se v vsaki lekarni.

Opl. reg. S. Br. 14470/36

Tak otrok se bo bal vsakega tujca, saj ne ve, da se mati samo šali. Otrok ma-teri vse verjame in se vedno boji moža, ki bo prišel ponj.

Pozneje, ko je otrok že večji, naj mati navadi otroka lepega vedenja in naj ga brez skrbi vzame s seboj, če gre na obisk k sorodnikom ali k do-brim znancem, seveda k takim, kjer se bo tudi otrok lahko kaj pogovoril in mu ne bo treba samo molčati. K po-vršnim znancem, posebno k takim, ki ne marajo otrok, pa ne jemlji otroka, ker bo moral molčati. To mu bo vzelo pogum, da bi drugje, kjer bi bilo no-trebno, govoril. Otrok je tudi dosti bolj občutljiv kakor odrasel človek in hitro zasluti, kdo mu je naklonjen in kdo ne.

Navajaj otroka tudi, da se ne bo bal živali. Že majhnemu daj, da poboža mačko, psa ali kokoško, češ, poglei, kako je mehka, saj nič ne naredi. Ker če se otrok boji živali, škoduje to kaj lahko tudi njegovemu zdravju, saj po-znamo primere, ko se je otrok tako pre-strašil psa ali petelina, da je živčno zbolel, časih pa ga je vrgla celo bož-jast. Mati naj pazi, da ne pride otrok preblizu res nevarnih živali, to ga lahko pouči; nespametno pa je, če se otrok boji vsakega polža ali hrošča, ker bi ta večni strah otroku gotovo škodoval.

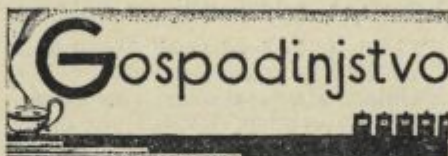
S pametnim poukom in dobro besedo bo mati kmalu pregnala pretirano bo-ječnost. (A. Fr. B.)

OTROŠKA MOKA NESTLE

je lahko prebavljiva in zelo okusna ter daje Vašemu otroku močne kosti, polno lice in zdrav videz.

Brošuro „Nasveti zdravniku mladim materam“ po-šljemo na zahtevo, adresirano na „Nestle“, Zagreb, pošt. pred. 371, brezplačno.

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Guljaževa juha. 2. Ocvirkova potica (419). 3. Jabolčni kom-pot.

Zvečer: Gobove omlete.

Torek.

Opoldne: 1. Gozdarska šara. 2. Češpljevi cmoki.

Zvečer: Dušena telečja jetra. Po-lenta.

Sreda.

Opoldne: 1. Sladka repa. 2. Ku-hana telečja glava, Zeljnati zrezki. Krompirjev pire.

Zvečer: Široki rezanci z orehi.

Četrtek.

Opoldne: 1. Goveja juha z ma-slenimi žličniki (62). 2. Govedina. Pra-žen krompir. Gobova omaka. 3. Dušena jabolka.

Zvečer: Kostanj. Kava.

Petek.

Opoldne: 1. Fižolova juha z ocvr-tim graham. 2. Kruhov praženec. Kom-pot.

Zvečer: Limonov puding z mali-novcem.

Sobota.

Opoldne: 1. Španska juha. 2. Krompirjevi svaljki. Paradižnikova omaka.

Zvečer: Bavarska jajca. Solata.

Nedelja.

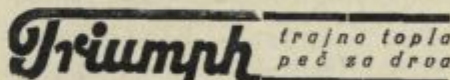
Opoldne: 1. Gobova juha, 2. Svinj-ska pečenka. Zeljnata solata s krom-pirjem. 3. Mešan narastek.

Zvečer: Safalada s kisom in oljem.

Številki v oklepaju pomenita števil-ko recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za razprto tiskana jedila prinašamo recept.

Gobove omlete.

20 dkg jurčkov ali pa kakršnih koli gob osnažimo, operemo v mrzli vodi in zrežemo najprej na tenke rezine, nato jih pa še na debelo sesekljamo. Potem zmešamo košček na drobno se-sekljane čebule z drobnjakom ali pa s peteršiljem in zarumenimo to na 4 dkg razbeljenega masla. Zdaj dodamo go-be, nekoliko soli, popra in muškato-vega oreška ter vse skupaj dobro pre-pražimo. To potresemo potem s 3 dkg moke in spet dobro prepražimo, na-kar prilijemo še $\frac{1}{2}$ l kisle smetane in dušimo dalje, dokler se ne zgosti. Ko je ta zmes še vroča, ji primešamo dru-gega za drugim tri rumenjake in na-zadnje trd sneg od treh beljakov ter ščepec nastrganega parmezana. Od te goste zmesi denemo za vsako omleto po tri zvrhane žlice na pekačo za omlete, v kateri smo razbelili zadosti masti, testo nekoliko razprostremo, ta-ko da dobimo za prst debele omlete, ki jih potem spečemo počasi z obeh

OKUSNA POCENI

Veliko prihranka
na kurivu

Proizvod

OSJEČKE LJEVAONICE
ZELJEZA I TVORNICE
STROJEVA D. D., OSJEK

Samoprodaja

za Ljubljano: Franc Golob
za Maribor: Pinter & Lenard

strani na zmerni vročini, kar traja približno po 15 minut za vsako omleto. Ako pa hočemo imeti manj opravila, lahko stremo vso zmes hkrati v pekačo, v kateri smo razbelili precej presnega masla, in jo pečemo počasi 15—20 minut v zmerno vroči pečici. Seveda moramo potem tak pečenjak razdeliti v 4—6 pravokotnikov. Te okrogle ali pa pravokotne omlete nadevamo, tik preden jih serviramo, z dobro pripravljeno gosto špinačo in jih pregremo na pol, če so pravokotne oblike, pa tako, da dobimo trikotnike.

(Po «Wiener Küche».)

Gozdarska šara.

15 dkg leče preberemo in jo namakamo čez noč v mrzli vodi. Drugi dan vodo odlijemo in prilijemo $1\frac{1}{2}$ sveže vode. Nato zarumenimo 10 dkg na drobne kocke zrezane prekajene slanin, pridenemo majhno na drobno seseklano čebulo, 15 dkg na rezance zrezanega sirovega prekajenega mesa in 25 dkg malo bolj na debelo zrezane sirove divjačine (srne, zajca ali pa divje perutnine). Potem to posolimo, dodamo popra, zdrobljenega timijana in malo majerona pa pražimo vse skupaj tako dolgo dalje, dokler ne prične meso rumeneti. Zdaj pridenemo še pol korenine nastrgane zelene in žlico paradižnikove mezge ter vse skupaj še enkrat prepražimo in stremo nato v lečo. Nazadnje dodamo še dva olupljena na drobne kocke zrezana krompirja, nakar posodo pokrijemo in kuhamo tako dolgo, da je krompir razkuhan. Tik preden postavimo jed na mizo, ji prilijemo štiri žlice rdečega vina, jo še enkrat prevremo in potem serviramo z opečnimi kruhovi in kockami.

(Po «Wiener Küche».)

Zeljnat zrezki.

Pol kilograma zelja skuhamo v slani vodi, ocedimo, ožmemo in ga drobno zrežemo. Posebej namočimo eno žemljo, jo pretlačimo in denemo v zelje. Nato poberemo trem sardelam koščice, jih zrežemo in primešamo zelju. Zdaj zrežemo na kocke 2 dkg prekajene slanin, jo nekoliko popražimo, zmešamo z zeljem in dodamo eno jajce. To zmes posolimo in popopravimo, nakar naredimo iz nje s pomočjo drobtin zrezke, ki jih potem spečemo na vroči masti.

Limonov puding.

6 dkg presnega masla vmešamo s tremi rumenjaki, z 12 dkg sladkorja, s sokom od ene limone in z olupki od polovice limone. Nato dodamo trd sneg od treh beljakov, 6 dkg moke, 5 dkg poparjenih in olupljenih mandelnov, 5 dkg cveb, žličko pecilnega praška in žlico drobtin. To zmes denemo v dobro namazano obliko za pudinge in jo kuhamo v sopari pol ure. Ko je puding kuhan, ga takoj serviramo s kakršnim koli sadnim sokom. Čakati ne sme, ker se sicer sesede.

Španska juha.

Koštrunovo meso opražimo s precej zelenjave, ga potresemo z moko, zalijemo z juho ali pa z vodo in dodamo nekaj žlic paradižnikove mezge, malo soli, popra, seseklano sirovo čebulo in strok česna pa vse skupaj dobro prevremo. Potem juho precedimo, zalijemo z nekoliko žlicami dobrega rdečega vina in še enkrat prevremo. K juhi serviramo opečene žemljne rezine.

Bavarska jajca.

Kozico namažemo s presnim maslom in potresemo z drobtinami. Nato ubijemo vanjo šest jajc, tako da se rumenjaki ne razlijejo, jih osolimo in postavimo za tri minute v vročo pečico. Jajca potresemo potem s seseklim drobnjakom, okoli pa naložimo na rezine zrezano kuhano meseno klobaso ali pa pečenico.

Mešani narastek.

Jabolka olupimo, narežemo na koščke in osnažimo ter jih dušimo v oslajenem vinu. Posebej skuhamo na mleku do mehkega $\frac{1}{4}$ kg riža in ga pretlačimo. Nato dobro vmešamo 10 dkg presnega masla s sladkorjem in s tremi rumenjaki in dodamo potem tej zmesi ohlajeni, pretlačeni riž. V dobro namazano in z drobtinami potreseno posodo denemo najprej plast te zmesi, nato dušena jabolka, potem ostali riž, na vrh pa namažemo trd sneg iz treh beljakov, ki smo ga bili zmešali s sladkorjem in s kakršno koli mezgo. To pečemo potlej v ne prevroči pečici samo tako dolgo, dokler se sneg ne posuši. Narastek moramo, ko ga vzamemo iz pečice, takoj servirati, da se ne sesede.

KO LISTJE ODPADA...

Delo na vrtu meseca oktobra ni več tako prijetno, vendar ne kaže drugega, kakor da smotno izrabimo še te kratke dni.

V sadovnjaku lahko še sadimo. Zlasti se je pa treba zdaj posvetiti staremu sadnemu drevju, da ga dodobra očistimo. Poletje je bilo bogato mrčesa, zato je tako čiščenje še posebno potrebno. Mah in lišaj na debelu in vejah odstranimo s krtačo ali pa z drevnim praskačem. S to nadlogo vred odstranimo tudi dosti mrčesa, ki se je hotel čez zimo tod naseliti. Zato je dobro, če položimo pod drevo bele rjuhe, da lahko vse, kar smo skrtačili z drevesa, poberejo in zažgemo. Če tega ne storimo, se bo spravljal mrčes nazaj na deblo in si tam poiskal udobno zimsko bivališče. Dostikrat dobimo lišaj in mah tako visoko na drevesu, da ga tudi z lestvijo ne dosežemo, potem si moramo kako drugače pomagati. Navadna sredstva za brizganje proti mrčesu in podobnim škodljivcem običajno ne pomagajo. Kot izborna sredstvo za brizganje se je doslej obneslo apneno mleko; mah in lišaj odmre, ker ne prenašata apna. Ali je prav, da pobelimo debela z apnom, je zdaj še sporno. Mnenja o tem so različna. Gotovo pa je, da varuje apno deblo marsikaterih škodljivcev, zlasti pa ozeblin, ki jih rada dobi drevesna skorja, kolikor je je obrnjena proti zapadni strani. Vendar mora prava vrtnarica paziti, da je deblo tudi sredi zime še belo od apna, drugače vse skupaj nič ne pomaga.

Listja bolnega drevja ne smemo uporabljati za kompost. Bolje je, da ga globoko zakopljemo v zemljo.

Preden pritisne mraz, moramo zemljo še enkrat obdelati. Pod pritlikavim drevjem zadostuje, da zemljo rahlo prekopljemo. Dobro je tudi, da jo pognojimo. Za gnojenje se dosti bolje obnese naravni gnoj kakor kakršnokoli umetno gnojilo.

Ljubiteljice vrtnih jagod naj zdaj pognojijo tudi jagode. Gnoj položi okoli rastline, da bo varoval poganjek mraza

Scherkovi
Nasveti

Puder, ki se
obdrži,

je «Scherkov
Mysticum powder». To puder
prekaša vsa
druga s svojo
sestavino in ker
je nedosegljiva
fin in duhteč.

Prehrana uza
poobliki in bar-
vito Scherkovo
rdečilo za usta,
ki pa ni kričeče.

Goup!

mno go bolj Vas
bo ljubil, če mu
ublažite napi-
jemost pri bitju.
Nabavite mu
«Tarr vodo»,
ki ne učinkuje
tamo antisepti-
čno, marveč
napravi kožo
tudi gladko in
nežno.

SCHERK
PARIS - NEW YORK

Scherk
Face
Lotion

Scherkova voda za
nego lica. Pomagala
bo tudi Vam, a samo
pri redni uporabi.
Lice čisti od za-
jedalcev ter mu daje
svež in mladosten
videz. Dobi se v
vseh boljših stro-
kovnih prodajalnah
za ceno Din. 18.-,
35.-, 56.- itd.

Pošljem Vam prav
rad vzorec, če pošlje-
te svoj naslov tvrdki
Ljudevit Schön, Za-
greb, Jelačićev trg 1.
ter priložite Din. 3.-
v poštinih znamkah
za poštnino.

EAU DE COLOGNE

Soir de Paris

Ni Vas ne razvedri in ne poživi tako, kakor če se natarete z dobro kolonjsko vodo. Eau de Cologne Bourjois „Soir de Paris“ ima v sebi razen klasičnih prvin najboljših kolonj, ki posebno poživljajo in zvišavajo odporno moč — tudi glavne sestavine parfuma „Soir de Paris“. Od njega ima izborni nežni vonj, ki se vsled telesne toplote tako lepo razvija. Ona deluje kakor pravi parfum, in vendar ne stane več od dobre kolonjske vode brez posebnega vonja.

1 liter	Din 300. —	1/2 litra	Din 175. —
1/4 litra	„ 100. —	1/8 litra	„ 58. —
1/16 litra	„ 34. —	1/32 litra	„ 20. —

plus takse!

BOURJOIS
PARFUMEUR-PARIS

Polepšavajo Vas kremo „LA TOJA“

ki hranijo, zdravijo in tonizirajo kožo.

Crema universal „La Toja“ za stalno uporabo / Crema sin grasa „La Toja“ (suha) / Crema normal „La Toja“ (mastna) / Cold cream „La Toja“ (mastna, hranilna) / Preparete „La Toja“ dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah / Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: „CHEMOTECNA“, družba z o. z. Ljubljana, Mestni trg 10.

in hkrati hranil tudi koreninice. S takim ravnanjem dosežeš, da postanejo stebelca polagoma daljša in močnejša.

Na zelenjadem vrtu je zdaj vse že precej pusto in prazno. Ohrovt in koreninasto zelenjavo smo že spravili v klet. Dobro je, da klet pridno zračimo in da ne pozabimo zelja ob hudem mrazu pokriti.

Ovenele poganjke belušev porežemo. Zemljo prekopljemo in dobro pognojimo s konjskim gnojem.

Prazne grede dobro prekopljemo in napravimo vanje brazde, da moreta mraz in zrak v zemljo, ki bo potem spomladi tem rodovitnejša. Pri prekopavanju so kokoši in sploh perutnina najboljši pomagači. Hitro zapazijo vsak mrčes in ga sproti pozobljejo. Kakor se vrtnarica poleti boji pernatih obiskov na vrtu, tako so ji zdaj dobrodošli.

Od naših ljubljensk — vrtnic — se moramo zdaj posloviti. Se vzevete tu in tam rožni popek, ki nas hoče prevariti o letnem času, a hitro se usuje list za listom. In neko jutro bodo vse vrtnice prazne in gole. Nekaj stopinj mraza vrtnicam sicer ne škoduje, vendar moramo paziti, da nas ne prehiti prehud mraz. Vrtnic plezalk ne pokrivamo, ker so dovolj odporne. Obutljive vrste pa pokrijemo s smrečjem. Grme vrtnic obrežemo in zasujemo z zemljo. Visoke vrtnice tudi obrežemo

in pripognemo vrhe k tlor. kjer jih privežemo. Vrhe zasujemo z zemljo, posebno pazljivo pa zakrijemo cepljena mesta. Debla zavijemo v smrečje. (Z. Ž.)

Negalan ten zdravnik.

«Starate se, gospodična, več gibanja vam je treba. Potem bodo vaše težave izginile.»

«Gospod doktor, saj vendar hodim vsak večer na ples.»

«No, vidite, kaj ne pravim, da vam preveč sedenja škoduje.»

Zvižaja.

Mamica je za nekaj časa odpotovala. Očka hrepeni po njej prav tako kakor sinček, in oba premišljata in se posvetujeta, kako bi jo priklicala nazaj.

Sinku pride nekaj na misel: «Veš, očka, pravi. «Lepo ji piši, da si dobil otroka. Potem bo prišla zanesljivo takoj nazaj.»

Pri kosilu nenadoma zavpije Mojca: «Joj, torta mi je padla na tla. Zdaj jo bo pa gotovo sultan požrl!» «Nič se ne boj, Mojca,» jo potolaži Bumček, «sem že z nogo stopil nanjo!»

*

Bumček se z umazanimi hlačami vrne z izprehoda.

«Kaj se je zgodilo?» ga osorno vpraša mama.

«Padel sem, mamica, in tla so bila tako umazana!»

«V novih hlačah?»

«Da, mamica, nisem jih utegnil sleči!»

Mladostne želje.

«Ali se vam je uresničilo dosti mladostnih želja?»

«Samo ena.»

«?»

«Kadar so mi v otroških letih umivali glavo, sem si zmerom želel, da bi bil brez las.»

Pritožna knjiga.

V restavrantu je nekdo zahteval pritožno knjigo.

«Kaj pa je napisal vanjo?» je vprašal šef natakara.

«Napisal ni nič,» je povedal natakara, «samo svoj zrezek je prilepil vanjo.»

OBRNITE SE TUDI VI NA TOVARNO UPOGNJENEGA POHIŠTVA

STOLI, OPREME, PARKETI

Presenetljivo odkritje zdravnikov vrača mladost | uveli gubasti koži

Neki dunajski medicinski strokovni list objavlja poslednje zmagoslavje znanosti, ki bo zadivilo svet. Dognan je bil ne samo vzrok gub, marveč tudi način, kako jih je mogoče odstraniti. Materam in celo tudi starim mamicam se lahko vrne čista sveža polt njihovih dekliških dni. Ženske petdesetih in celo tudi šestdesetih let lahko spet dobijo gladko in nenagubano mladostno kožo.

Gube izhajajo od tega, ker koža s staranjem izgublja nekatere bistvene redilne elemente. Te elemente zdaj pripravljajo iz skrbno odbranih mladih živali. Čim dobi človeška koža spet te elemente, jo osvežijo in pomladijo. To so presenetljivi rezultati raziskovanj, izvršenih na dunajskem vseučilišču pod vodstvom profesorja dr. Stejskala. Izključno pravico izkoriščanja odkritja tega

profesorja si je z ogromnimi stroški pridobila tvrdka Tokalon. Njen ekstrakt živih kožnih celic, ki se imenuje »Biocel«, se lahko najde samo v kremi Tokalon (rožnate barve). Pri kemičnih preizkušnjah so bile pri ženskah od 60 do 70 let gube odstranjene v šestih tednih (glej izčrpno poročilo v Dunajskem Medicinskem Vestniku).

Uporabljajte vsak večer rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo. Ona hrani in pomlaja kožo, medtem ko Vi spite. Gube kmalu izginejo. V nekaj tednih boste za leta in leta mlajši. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon (brez maščobe). Ona razkrajja zajedalce, krči povečane znojnice in napravlja najtemnejšo in najodpornjšo kožo mehko, belo in gladko. Uspešni rezultati so zajamčeni ali pa se Vam vrne denar.

Vožnja skozi predor

Lokomotiva je nekajkrat kratko zapiskala. Z desne se hrib zmerom bolj veča. Pogled potnikov se odvrne z levega okna in vprašujoče obleti vse sopotnike. Zdaj vstane mož, ki sedi ob oknu, in zapre okno. Hkrati se obrne k sopotnikom in pravi, kakor bi se hotel opravičiti: «Zaradi dima, zaradi dima!» In že se pogovarja z enim izmed sopotnikov, koliko je mogel veljati predor. «To je moralo stati ogromne denarje!» Seveda je vožnja tako tudi dosti krajša, kakor ko bi moral voziti vlak okoli hriba. In govori dalje. Toda vsi mislijo samo na zeleno dolino zunaj, na široke travnike, pisane vrtove, na sinji obok neba, in v tem trenutku se jim zdi, da pomeni pogled na solnčno pokrajino neizmerno srečo.

Kakor bi se bili vse zbudili iz lepih sanj, begajo s pogledi čez okna, za katerimi se valijo sive meglice. Mrzlo postaja. Vsakemu se zdi, da čuti gosti zrak, ki leži v temini onkraj oken. Nihče ne govori več. Predor je dolg, saj je stal dosti denarja.

Dva mlada človeka se krčevito držita za roke. Preden je vlak zavozil v predor, sta nepremično strmela v zeleno pokrajino.

Kakor mora leži nad vsemi potniki misel, da se vozijo skozi predor. Da bi bili le spet zunaj, na svetlem! Tu je tako nevarno in neprijetno. Vožnja v negotovost prizadeva občutek strahu. Kaj ne bo nikoli konca predora?

Konca? Kakšen bo le konec tega potovanja? Ali so sploh še v vlaku ali so v veliki krsti, ki rije skozi zemljo? Vlak ni mogoče izpremeniti smeri. Predani so mu na milost in nemilost kakor usodi. Seveda, saj so že iz voznega reda vedeli, da se bodo peljali skozi dolg predor. Se nikoli se ni nič izrednega zgodilo. Zakaj bi se moralo torej prav danes...

Mimo okna se podijo bele meglice. Vsak izmed potnikov se nehote oddahne in izkuša napraviti brezbrizen obraz. In vendar občutijo vsi svetlobo kakor odrešenje. Vrnitev v življenje...

Kako jedo različni narodi

Ljudje so že od nekdaj najrajši uživali jedi v družbi z drugimi. Zato ni čudno, da so v vseh časih bili razni predpisi in načini, iz katerih so pozneje nastali običaji.

Razlikujemo dva velika kulturna kroga: severnoevropskega in muslimansko-orientalskega.

V krajih s severno evropsko kulturo je prevladoval patriarhalni sistem. Ne moremo si misliti obeda, kjer bi ne sedela za mizo tudi gospodinja, žena in hčere. Moški bi se čutili osramočeni, ko bi zapostavljali pri mizi ženske.

V orientalskih krajih prevladuje skraj povsod patriarhat. V veliki sobi ali dvorani je postavljena miza za moške. Tam slonijo, se razgovarjajo in jedo,

Veliko več veselja

**imate
z novo
obleko**

če imate prijetno zavest, da ste kupili dobro blago za majhen denar - Tako modno blago odlične kvalitete v najnovejših vzorcih za jesen in zimo, dobite v trgovini z modnim blagom

Ivan Avšič

Ljubljana, Prešernova ul. 3

ZA MAMICO

lep praktičen voziček in za očka odlično kolo

Oboje dobite pri nas za majhen denar, in proti ugodnim plačilnim pogojem.

S. REBOLJ & DRUG

šivalni stroji — kolesa — otroški vozički. Naročnice popust.

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13, Kolizej.

ženske jim pa strežejo. V velikih skledah in v vrčih prinesejo ženske jedi in pijačo na mizo, same pa se smejo nahraniti šele po končanem obedu od tega, kar ostane moškim.

Iz teh dveh prvotnih načinov so se razvile vse poznejše kulture ter vse zunanje izpopolnjevanje posode in pribora in razkošje pogrnjenih miz.

Še več stoletij po Kristusu so jedli povsod z rokami. Posamezne kose so pripravljali tako, da jih je bilo čim lažje prijeti s prsti, in vendar so zelo pazili na lepe običaje pri jedi. Ti «lepi običaji» so bili zelo različni in iz njih se najlažje spozna razlika med bolj in manj kulturnimi narodi.

V Afriki je bila navada, da so se po končanem obedu s kostmi, ki so ostale od ogromnih kosov mesa, pretepali po glavah, v Arabiji pa je navada, da morajo ženske med obedom s plesom razveseljovati goste. Na Kavkazu močijo ženske čelo in tilnik svojih gospodarjev z dišečo vodo, ki hladi, da se preveč ne segrejejo od napa pri jedi. Kako vse drugače pa je v večini evropskih dežel! Povsod stoji žena gospodaru hiše ob strani. Četudi se ne sme udeleževati v politiki, vendar vpliva s svojim mišljenjem in delom na mišljenje moža in tako neposredno tudi na zgodovino človeštva. Pri mizi zavzema častno mesto, vodi razgovor, in močje jo spoštujejo.

Nikdar ne morejo zunanost, bleščeče srebro, dragoceni damast in dišeče cvetlice nadomestiti tega, česar ni v človekovi notranjosti. Najboljši dokaz temu je, če pogledamo v naše kmečke hiše, kjer vladajo šege, ki so že stoletja stare. Najprej odmolijo skupno molitev, potem pa molče jedo vsi iz ene skleda. Enakomerno zajema vsak pred seboj, nihče ne lovi boljših kosov, ne sega pred svojega sosedo, ne brazda po skledi, vsak se trudi, da bi ne pokazal prevelike požrešnosti. Nihče ne more reči, da se iz teh preprostih šeg ne spozna visoka kulturnost našega naroda.

Vzorec pošilja brezplačno

»RADIOSAN«

Zagreb, Dukljaninova 1

Dne

13. in 14.

oktobra t. l.

se bo vršilo I.

žrebanje novega 33.

kola drž. r. loterije, ki

tudi tokrat vsebuje za da-

našnje razmere vprav ogrom-

no štev. dobitkov v skupnem znesku

64 MILIJONOV IN 320.000 DINARJEV

Ob tej priliki opozarjamo naše cenj. č.

tatelje na prilogo znane glavne ko-

lekture drž. razr. loterije A. Rein

in drug, Zagreb, Gajeva ulica 8

in Ilica 15, ki je priložen

celi naši današnji na-

klađi. Dolgoletno

vzorno in nadvse

korektno in so-

lidično delo te ko-

lekture je tako

znano vsej naši

javnosti, da jo

lahko tudi mi s

svoje strani pri-

poročimo našim

čitateljem.

Svoboden, priroden, živahen in vesel je negovan človek. Njegova skrivnost je čistota od nog do glave, a visoka vrednost zobne nege mu ni deveta briga. Kdor ima lepe in čiste zobe, ta jih lahko pokaže in se lahko smeje. Zobje, ki niso negovani, silijo človeka, da drži zaprta usta. Ali ne gre samo za to, kakšen videz imajo zobje, njih stanje in njih pravilna nega so velikega pomena za splošni in ugodni počutek.

Dobri zobje pomenijo dobro zdravje! Negujte zatorej zobe vedno s **Solvolith-pasto** za zobe. **Solvolith-pasta** za zobe je edina pasta za zobe, ki ima v sebi naravno karlovarsko sol. **Solvolith** raztopi, če ga vsak dan uporabljate, zobni kamen in ne pusti, da bi se napravil drug.

Pozorno vzdrževanje rilčkov (mlečnih zob) je v interesu vseh zob zelo potrebno.

Otroci, ki rasejo, si bodo ohranili svoje zobe najlažje tako, da si vsak dan po nekolikokrat izperejo ustno duplino z zobno vodo **Odol**. Zobna voda **Odol** je antiseptična, ima dober okus in prijeten vonj ter ustvarja še nekaj ur po uporabi nekakšen zaščitni sloj za zobe, usta in bezgavke. **Odol** je koncentrirana zobna voda in je že nekoliko kapljic zadostuje. **Odola** je pri uporabi prav malo treba, zato je tudi zelo poceni.

Samo kdor pravilno kuha, kuha dobro! To velja tudi za Kneippovo sladno kavo. Pristavite jo v hladni vodi, in ko zavre, jo pustite še kakih pet minut, da prevre, in mešajte, da ne skipi. Vsaki gospodinja je v ponos, če postreže svoji družini z dobrim zajtrkom. Če kuha «Kneippa» po zgornjem navodilu, servira ne samo dober, temveč tudi prav posebno zdrav zajtrk ali malico.

La Toja krema Vam prinese vidne lepotne uspehe. La Toja je izborna krema za nego kože.

Šolsko leto

se je pričelo. Radost prvih šolskih dni, veselje z novimi šolskimi knjigami, zanimanje za njih vsebino in za slike, vse to hitro mine, kadar je treba resno prijeti za knjigo. Ni pa vselej kriva igravost, pa tudi ne otroška nestanovitnost, če hodijo otroci neradi v šolo in izgube veselje do učenja.

Ampak pomanjkanje volje je večkrat posledica fizične utrujenosti in onemoglosti, in če se otrok utruja, ni nič čudnega. Otroci rase in se razvijajo, on ves svoj prosti čas preigra, preskače in preleta, nazadnje so pa tudi različne majhne, za odrasle brezpomembne skrbi in nepravilne — morda malo solza za otroke breme, ki jemlje moč njegovemu organizmu, vendar vsi ti fizični napori niso tisto, kar mu jemlje največ moči. Učenje je n. pr. napor za možgane in živce, in je vendar, pa še ne malo, odvisno od fizične moči, zato dostikrat vidimo, da se slabotni otroci slabo učijo.

Otroški organizem je treba krepiti, da bo lahko prenašal duševne in telesne napore. Če zahtevamo od otrok več kakor more njihov organizem prenesti, bodo telesno propadali in živčno slabeli in ne bodo mogli izpolnjevati naloge, ki jo zahtevamo od njih. Izvor moči pri otroku pa tudi pri odraslem je samo v njegovi hrani. Treba je zatorej pri otrocih prav posebno paziti, da jim hrana ne bo samo zadostna po količini, ampak tudi bogata redilnih snovi. Marsikateremu otroku utegne silno koristiti, če mu redno hrano izpopolnjujemo s skodelico Ovomaltine za zajtrk in južino. Ovomaltine je naravna, lahko prebavna hrana posebne vrednosti.

Če hočete, da si ohrani otrok dober videz in zdravje, ki si ga je pridobil o počitnicah, če hočete, da napor učenja in njegovega rednega življenja ne uniči že v kratkem času koristi oddiha, mu stalno dajajte Ovomaltine. S tem mu ne ohranite samo zalogo moči, ki si jo je nabral, ampak se bo otrok tudi vidno krepil in razvijal.

Banovinska tkalnica bosenskih in perzijskih preprog v Sarajevu

Vam nudi svoje prvovrstne ročne izdelke tudi na dolgoročno odplačilo.

Pismena naročila na naslov:

Tkalnica v Sarajevu, ulica 6. novembra, št. 11, ki daje tudi vse ostale informacije.

Prodajalnice:

Zagreb, Gundulićeva št. 3;
Beograd, Knez Mihajlova št. 53;
Dubrovnik, Placa kralja Petra.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 37.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava Din 60.—.

Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—. Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Josip Strukelj v Ljubljani.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave, od preprostih
do najfinejših, Vam oskrbi

knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6/II

GRDE VELIKE ZNOJNICE - ZAJEDALCI

od slabo izbranega pudra

*Popolnoma nova vrsta pudra,
ki "NE TVORI GRUDIC"*

Dr. M. Catrin od medicinske fakultete v Parizu pravi: »Pudri, ki imajo dosti škroba, se vlezejo v znojnice in se tam zabubijo, zaradi česar se znojnice povečajo. Pudri, ki vsebujejo kakor kaša male grudice, dražijo nežne kožne znojnice ter povzročajo zamašenje in zajedalce. Najčistejši veterni puder, ki vsebuje smetanovo peno, pa ima v resnici okrepite in polepševalne učinke na kožo.«
»Na zraku prevetreni« puder se proizvaja po novem presenetljivem načinu, po katerem pride v puder samo to, kar lahko plava v zraku. Po tem načinu se dela puder Tokalon. To je tudi vzrok, da puder Tokalon ne more vsebovati sestavin, ki bi se lahko strnile ali zlepile v grudice in kepe ter dražile znojnice. Zato se puder Tokalon razprostira tako gladko in enakomerno, pokrivajoč kožo z nevidljivo tančico lepote. Puder Tokalon je poleg tega na patentiran način kombiniran s smetanovo peno. Zaradi tega se lahko tudi 8 ur obdrži na koži. Tudi v najbolj soparnem lokalni ni Vašemu licu potrebno »polepšanje«. O koncu dolgega plesnega večera bo Vaša polt še vedno sveža in brez bleska. Poizkusite še danes škatico pudra Tokalona — »na zraku prevetrenega« pudra. To je nekaj popolnoma novega in neobičajnega. Če ne boste zadovoljni z rezultati, se Vam denar vrne.

Vsem, ki se hočejo
dobro odpočiti, na
znanje, da je na
žimnicah iz Master-
love žime najslajše
spanje.

Predilnica za žimo

Vilko Masterl Stražišče
pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

Na jesenske DNEVE

29.-

78155-51

Gumaste galoše za damske čevlje z visoko in povisokopeto. Prihranili boste na obutvi v deževnem in blatnem jesenskem in zimskem vremenu.

35.-

3222-48000

Najboljša obutev za živahnike dečke iz močnega usnja z nerastregumovim gumastim podplatom. Velj: 30-34 cm 39-45-55-58 cm 45-

59.-

79.-

5805-99

Lahki in udobni barju-masti čevlji pri tem na zelo dragejini okrašeni z lakom z visoko in povisokopeto.

129.-

2945-54

Močni in lahki čevlji za ulico iz talčjega boksarja s povisokopeto črno in rjavo.

129.-

5627-27

Elegantni, moški čevlji za ulico iz črnega ali rjavega boksarja z močnimi sivimi podplati.

Bata

1677-22

Najprikladnejši in najbolj visoki čevlji za gospodo oficirje in uradnike v uniformi iz telega boksarja z sivim podplatom.